Стална конференција градова и општина
Савез градова и општина Србије

Програм финансира Европска унија

#ЕУ ЗА ТЕБЕ

ПРИРУЧНИК ДОБРЕ ПРАКСЕ У ОКВИРУ ГРАНТ ШЕМЕ ПРОГРАМА „ПОДРШКА ЕУ ИНКЛУЗИЈИ РОМА – ОСНАЖИВАЊЕ ЛОКАЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМА" – ПОДРШКА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ЛОКАЛНИХ МЕРА ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМА

ПРИРУЧНИК ДОБРЕ ПРАКСЕ У ОКВИРУ ГРАНТ ШЕМЕ ПРОГРАМА „ПОДРШКА ЕУ ИНКЛУЗИЈИ РОМА – ОСНАЖИВАЊЕ ЛОКАЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМА"

– ПОДРШКА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ЛОКАЛНИХ МЕРА ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМА

Соња Цветићанин, Татајана Докић,
Гордана Миловановић, Владимир Зафировић
Наталија Матуновић Милошевић

ПРИРУЧНИК ДОБРЕ ПРАКСЕ У ОКВИРУ ГРАНТ ШЕМЕ ПРОГРАМА „ПОДРШКА ЕУ ИНКЛУЗИЈИ РОМА – ОСНАЖИВАЊЕ ЛОКАЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМА”

– ПОДРШКА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ЛОКАЛНИХ МЕРА ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМА

Београд, 2022

ПРИРУЧНИК ДОБРЕ ПРАКСЕ У ОКВИРУ ГРАНТ ШЕМЕ ПРОГРАМА „ПОДРШКА ЕУ ИНКЛУЗИЈИ РОМА – ОСНАЖИВАЊЕ ЛОКАЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМА" – ПОДРШКА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ЛОКАЛНИХ МЕРА ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМА

Аутори
Соња Цветићанин
Татајана Докић
Гордана Миловановић
Владимир Зафировић
Наталија Матуновић Милошевић

Издавач
Стална конференција градова и општина
– Савез градова и општина Србије
Македонска 22, 11000 Београд

За издавача
Никола Тарбук, генерални секретар СКГО

Лектура
Ивана Андрић

Дизајн и припрема за штампу
Атеље, Београд
www.atelje.rs

Штампа
Досије студио, Београд
www.dosije.rs

Тираж: 350

Место и година издавања
Београд, 2022.

Ова публикација објављена је уз финансијску помоћ Европске уније. За садржину ове публикације искључиво је одговорна Стална конференција градова и општина и та садржина нипошто не изражава званичне ставове Европске уније".

Садржај

Увод **7**

ЛОТ 1 ИНИЦИЈАТИВЕ ЗА АКТИВНО ЗАПОШЉАВАЊЕ РОМСКОГ СТАНОВНИШТВА **9**

Оснажене ка запослењу – Подршка Ромкињама у општини Апатин за лакши приступ тржишту рада 11

Подршка инклузији Рома кроз запошљавање 15

Геронтослужба у функцији економског оснаживања Рома у општини Бела Паланка 19

Клуб за запошљавање Рома 23

Унапређење положаја Рома и Ромкиња на тржишту рада у граду Краљеву 27

NEAR – Акција запошљавања Рома у Нишу 31

Јачање социјалне инклузије и запошљавања младих Рома који живе и/или раде на улици 35

Економски активизам Рома у Новом Пазару 39

Локални гласови за бољу инклузију 43

Нови капацитети и нове могућности запошљавања 47

Корак даље у социјалној инклузији Рома у општини Опово 51

Побољшање приступа Ромске омладине тржишту рада у Костолцу 55

Инклузија Рома путем службе за запошљавање 59

РомИнк – Инклузија младих Рома на тржиште рада и у заједницу 63

Оснаживање ромске популације у погледу могућности запошљавања 67

Иницијативе за иновативну инклузију 71

Побољшање запошљавања Ромкиња у општини Велико Градиште 75

Повећање могућности за запошљавање ромске популације на територији Општине Владичин Хан 79

Повећање запошљивости младих Рома и Ромкиња кроз модел пословних симулација и унапређење пословних вештина 83

Иновативна мера Обука-пракса-посао за Роме из Врњачке Бање 87

Интегрисана подршка запошљавању ромског становништва 91

Клуб „Ухвати шансу” 95

Оснаживање ромских породица у Земуну у сврхе повећања запослености 99

ЛОТ 2 БОРБА ПРОТИВ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОМОВИСАЊЕ РАВНОПРАВНОСТИ РОМСКОГ СТАНОВНИШТВА 107

Смањивање неједнакости Ромкиња 109

Приступ развоју ромске деце у раном узрасту уз побољшање социјалне укључености и борбе против дискриминације 113

Подршка једнакости ромске популације у општини Дољевац 117

Једнаки услови за сву децу 121

Заједно од раног узраста против дискриминације 125

Фер почетак у животу 130

Нови Сад за једнакост девојака и девојчица ромске националности 134

Центар за рано учење Рома 138

Образовни центар за жене Ромкиње 142

Образовање најмлађих генерација као покретачка основа – ЕГАЛ против дискриминације 145

Интеркултурализам и антидискриминација у Суботици 149

Јачање капацитета локалних и ромских заједница на територији Шапца за инклузивне процесе – УКЉУЧИМО СЕ (Кључ за инклузију) 153

Увод

Приручник добре праксе у оквиру Програма „Подршка ЕУ инклузији Рома – Оснаживање локалних заједница за инклузију Рома", компоненте 2, тј. грант шеме „Подршка имплементацији локалних мера за инклузију Рома", пружа сажет преглед пројеката који су спроведени кроз грант шему Програма. Програм финансира Европска унија, а спроводи Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина Србије.

Грант шема подржава пројекте чији је циљ јачање положаја ромске популације у локалним заједницама кроз имплементацију приоритетних националних и локалних стратешких мера у области запошљавања, борбе против дискриминације и промоције равноправности ромске популације. Вредност грант шеме је 2 милиона евра, вредност грантова од 40 до 60 хиљада евра, а трајање пројеката је од 12 до 18 месеци. Кроз грант шему је финансирано укупно 36 пројеката у периоду од 4. септембра 2019. године до 3. марта 2021.

У оквиру Партије 1 – *Иницијативе за активно запошљавање ромског становништва*, предвиђена средства у износу од 1,4 милиона евра за запошљавање ромског становништва додељена су следећим локалним самоуправама: Општина Апатин, Општина Бач, Општина Бела Паланка, Градска општина Црвени крст – Ниш, Град Краљево, Град Ниш, Градска општина Нови Београд, Град Нови Пазар, Град Нови Сад – Управа за привреду, Општина Оџаци, Општина Опово, Град Пожаревац, Општина Пожега, Град Смедерево, Градска општина Стари Град, Град Ваљево, Општина Велико Градиште, Општина Владичин Хан, Град Врање, Општина Врњачка Бања, Град Вршац, Општина Жабаљ, Градска општина Земун, Градска општина Звездара.

У оквиру Партије 2 – *Борба против дискриминације и промовисање равноправности ромског становништва*, предвиђена средства у износу од 600.000 евра за пројекте који подржавају борбу против дискриминације и унапређују равноправност ромског становништва додељена су следећим локалним самоуправама: Општина Бачка Паланка, Град Бор, Општина Дољевац, Општина Коцељева, Град Крагујевац, Општина Лебане, Град Нови Сад – Управа за социјалну и дечију заштиту, Град Пирот, Град Прокупље, Град Шабац, Општина Смедеревска Паланка, Град Суботица.

Значајно је поменути сарадњу са локалним партнерима, пре свега невладиним организацијама које су пружиле подршку у припреми и реализацији пројектних активности. Невладин сектор се показао као значајан партнер локалним самоуправама, а међусекторска сарадња као најбољи пут за унапређење положаја ромског становништва у локалним заједницама.

Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина Србије захваљује свим корисницима додељених средстава на сарадњи и мотивацији да, у овим неизвесним временима пандемије болести COVID-19, спроведу пројектне активности до краја и са минималним модификацијама у складу са епидемиолошким мерама Владе Републике Србије током 2020. и 2021 године.

ЛОТ 1

ИНИЦИЈАТИВЕ ЗА АКТИВНО ЗАПОШЉАВАЊЕ РОМСКОГ СТАНОВНИШТВА

Оснажене ка запослењу – Подршка Ромкињама у општини Апатин за лакши приступ тржишту рада

Назив општине/града: Општина Апатин
Веб-адреса општине/града: *www.soapatin.org*
Партнер(и): Удружење грађана „Бреза" Апатин
Трајање пројекта у месецима: 13

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
63.322,60	90,00	56.990,34

Кратак опис пројекта

Пројекат „Оснажене ка запослењу" је усмерен ка оснаживању Ромкиња кроз различите обуке и психо-социјалну подршку. Остварује се и утицај на јавно мњење кроз информативно-едукативну кампању усмерену како на Ромкиње (о могућностима запошљавања) тако и на јавни, пословни и цивилни сектор (подизање нивоа свести о компетенцијама, али и о правима жена ромске националности на запошљавање, и позивање на укључивање у подршку оснаженим женама). Пројекат је допринео да се Ромкиње препознају као активан део локалне заједнице у Апатину. Остварен је утицај и на њихове породице, јер су оснажене наступиле на тржишту рада и добиле могућност да допринесу побољшању социјално-економског статуса својих породица, као и да буду модел другим женама у ромској заједници.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

На подручју општине Апатин постоје два ромска насеља, једно у Сонти и једно у самом граду Апатину. У Сонти, у насељу Медан, живи око 500 становника, Рома, у 128 домаћинстава. Мали број Рома такође живи у оближњим селима Купусина и Свилојево. Данас се Роми из Сонте све више повлаче према самом селу, а када је реч о Апатину, Роми живе у једном од грађевински најуређенијих ромских насеља у Војводини. Сва домаћинства имају прикључак за струју и воду и већина улица у насељу је асфалтирана. Ромско насеље у Апатину постоји већ неколико векова. Има преко 3000 становника у 580 домаћинстава. Становници овог насеља говоре мешавином књижевног румунског језика и бечког дијалекта, а по вери су католици. Друштвена заједница је протеклих неколико деценија уложила значајна средства у побољшање положаја Рома. У ромском насељу у Апатину постоје вишенаменска сала за радионичарски рад, Дом културе са здравственом станицом, а на

гробљу на којем су покопани Роми уређена је и изграђена капела. Већ више од 30 година у самом насељу постоји дечији вртић, који похађа готово цела предшколска генерација Рома. Највећи број одраслих Рома има завршену основну школу и нема стално запослење, већ обавља повремене послове у области пољопривреде и сакупљања секундарних сировина. На евиденцији НСЗ Апатин је 670 Рома, од тога су 434 жене.

Циљеви пројекта

Општи циљ пројекта је унапређење социјалног и економског положаја жена ромске националности у општини Апатин кроз развој њихових капацитета и компетенција за улазак на тржиште рада. Овај циљ остварен је кроз специфични циљ пројекта, тј. развој вештина и способности за запошљавање групе од 30 незапослених жена кроз обуке за незапослене Ромкиње, радионице сензибилизације Ромкиња према предузетништву и кроз сензибилизацију јавног мњења о важности запошљавања Ромкиња.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 30 незапослених Ромкиња.

Индиректни корисници: 300 Рома који су чланови породица Ромкиња које учествују у пројектним активностима, локална заједница, грађани Апатина, локална самоуправа, пословни сектор.

Спроведене активности

- Израђен план досезања до корисница и њихово информисање о програму подршке.
- Уз партиципацију корисница Ромкиња, израђен план обуке за активно тражење посла и методологија психо-социјалне подршке.
- Обука и психо-социјална подршка за групу од 20 жена кроз програм „Aspect", који је намењен развоју вештина запошљивости циљне групе и састоји се од осам дефинисаних модула.
- Одржано пет „женских" сесија, које су садржале и практичне делове, уз учешће успешних пословних Ромкиња и Ромкиња послодаваца; на којима је присуствовало више група у којима је било до 20 Ромкиња.
- Обука за обављање послова геронтодомаћице за 12 Ромкиња.
- Реализација курса немачког и мађарског језика за 10 Ромкиња.
- Реализација обуке за пријављивање за посао за 10 Ромкиња.
- Пружена психо-социјална подршка групи од 30 Ромкиња, у складу са методологијом развијеном током пројекта.
- Одржана једна обука за владине и невладине организације која је била посвећена јачању капацитета организација за реализацију пројеката ЕУ намењених маргинализованим социјалним групама.
- Реализована информативна кампања са циљем да се Ромкиње, цивилни и пословни сектор, као и јавне институције информишу о могућностима запошљавања маргинализованих група

- Информативна кампања реализована путем два округла стола.
- Креирана публикација са детаљима активности на пројекту.

Постигнути резултати

- Одржано је 5 женских сесија, на којима је присуствовала група од 30 Ромкиња.
- За обављање послова геронтодомаћице обучено је 12 Ромкиња, и добиле су сертификате о успешно реализованој обуци.
- Курс немачког и мађарског језика успешно је завршило 10 Ромкиња.
- Обуку за пријављивање за посао успешно је завршило 10 Ромкиња.
- Групи од 20 Ромкиња је пружена психо-социјална подршка.
- На пословима геронтодомаћице запослене су 3 Ромкиње.

Уместо закључка

Током пројекта успостављена је квалитетна сарадња са организацијом ромских жена „Златно сунце" и настављене су едукације у које су укључена ромска деца основношколског узраста која имају тешкоће у школовању. За њих су организовани курсеви додатне подршке у настави, који су реализовани у сарадњи са наставницима основне школе.

Кориснице су обуке доживљавале и као један вид релаксације и растерећења од породичних обавеза те су организована и два неформална састанка након завршетка пројекта на којима су прављени и планови за наставак сарадње.

Чланица пројектног тима: „Основна предрасуда едукатора да ће морати значајно да прилагођавају садржај радионица групи, показала се потпуно неоснованом. Жене Ромкиње су врло лако и брзо разумевале смисао радионица, активно се укључивале у рад и показивале висок ниво зрелости и кооперације. Радионице су такође биле испуњене хумором и динамиком која није уобичајена приликом рада са неромском популацијом."

#ЕУ
ЗА ТЕБЕ

Подршка инклузији Рома кроз запошљавање

Назив општине/града: Општина Бач
Веб-адреса општине/града: *www.bac.rs*
Партнер(и): НВО „Ромско удружење општине Бач" и ЈКП „Тврђава" Бач
Трајање пројекта у месецима: 15

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
68.615,39	**85,73**	**58.823,97**

Кратак опис пројекта

Пројекат је подразумевао јачање капацитета локалне ромске популације за активно укључивање на тржиште рада кроз имплементацију тренинга у области запошљавања (самозапошљавање, креирање пословне идеје, израда пословног плана, извори финансирања) и радног права (права и обавезе из радног односа). Такође, кроз пројекат су реализоване и обуке за запослене у јавном сектору у области креирања мера и политика запошљавања са фокусом на теже запошљиве категорије и маргинализоване групе. Током пројекта је креиран и усвојен нови Локални акциони план за инклузију Рома за период 2021–2023. године, који је обухватио области становања, запошљавања, здравства, образовања и социјалне заштите. Кроз пројекат који је реализовала Општина Бач, у локалном комуналном предузећу „Тврђава" из Бача, директно је запослено 9 лица ромске националности који обављају послове заштите животне средине, односно прикупљања и рециклаже ПВЦ и папирног отпада.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Општина Бач спада у групу неразвијених општина (трећа група општина) и налази се у Јужнобачком округу као погранична општина на реци Дунав. Бач је углавном пољопривредно подручје са 6 насеља. Према последњем попису становништва, у општини Бач живи 14.405 становника, од којих су 764 (5,3%) припадници ромске популације. Међутим, процене локалних НВО говоре да је тај број већи и да достиже и до 950 становника ромске националности. Општина Бач има висок степен незапослености (40%) и 756 корисника различитих видова социјалне помоћи. Према подацима Националне службе за запошљавање (НСЗ), укупан број незапослених лица у општини Бач је 1538, од чега су 430 припадници ромске популације (28%). Већина представника ромске популације у Бачу радно је ангажована у „сивој економији". Ниска стопа економске активности Рома у Бачу углавном је последица економске културе, ниског образовања, политичких

баријера. Два основна фактора која доприносе неповољном положају Рома на тржишту рада су то што је већина Рома ограничена на слабо плаћене и привремене послове са ниским нивоом образовања и стручне спреме и дискриминацију од стране послодаваца, као и недостатак информација у вези са радним правима и заштитом на раду.

Циљеви пројекта

Основни циљ пројекта представља унапређење капацитета незапослених лица ромске националности кроз обуке о запошљавању и радним правима. Кроз овај циљ је највише унапређена њихова информисаност о правима и обавезама у односу на послодавца, тржиште рада генерално, заштити на раду и забрани дискриминације. Такође, кроз директно запошљавање припадника ромске популације у области заштите животне средине унапређен је квалитет живота за 9 ромских породица, односно обезбеђена су њихова лична примања. Општина Бач је унапредила своје капацитете за спровођење локалних политика инклузије Рома кроз усвајање ЛАП-а за инклузију Рома и обуке јавних службеника у области израде локалних докумената за инклузију.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: незапослени, ниско квалификовани и неквалификовани припадници ромске популације, запослени у локалној самоуправи Бач, чланови општинског већа, чланови локалног савета за запошљавање.

Индиректни корисници: незапослено ромско становништво и њихове породице, послодавци у локалним институцијама – Центар за социјални рад, запослени у ЈКП „Тврђава", запослени у филијалама НСЗ, сектор МСП, грађани и Општина Бач генерално.

Спроведене активности

- Спровођење обука на тему самозапошљавања и права и обавеза из радног односа с циљем унапређења запошљивости Рома, које је похађало 35 полазника, незапослених лица која припадају ромској популацији.
- Рад на терену у области комуналних делатности и заштите животне средине за 9 припадника ромске популације из општине Бач у локалном ЈКП „Тврђава" Бач на пословима прикупљања и рециклаже папира и ПВЦ отпада.
- Имплементација обука за запослене у јавном сектору: одржан дводневни семинар за запослене у јавном сектору (НСЗ, локални Савет за запошљавање, канцеларија за ЛЕР) у области креирања локалних политика и мера запошљавања и израде локалног акционог плана за побољшање положаја Рома за период 2021–2023. године.
- Израда и усвајање Локалног акционог плана за инклузију Рома за период 2021–2023.

Постигнути резултати

- Унапређени су капацитети за запошљавање 35 припадника ромске популације.
- Смањен је број незапослених припадника ромске популације – запослено је 9 Рома у ЈКП „Тврђава" Бач.
- Унапређени су капацитети локалне самоуправе за креирање политика и мера запошљавања и локалних акционих планова (чланови локалног Савета за запошљавање, запослени у Општини Бач и чланови Општинског већа обучени су за креирање и праћење локалног акционог плана и мера за побољшање положаја Рома у области запошљавања, становања, здравства и образовања и социјалне заштите, а све у складу са локалним приликама).

Уместо закључка

Пројекат је омогућио бољи приступ локалном тржишту рада за Роме кроз успостављен бољи систем информисања и комуникације са локалном самоуправом, која је у директној комуникацији са корисницима пројекта прикупила информације о стварним потребама ромске популације, које су интегрисане у нови локални акциони план за инклузију Рома.

Кроз пројекат, појединци Роми су први пут у животу запослени на законски начин, тј. уплаћивани су им порези и доприноси, редовно су добијали зараду, те су наставили са радним ангажовањем и после пројекта. Такође, локално ЈКП, као и друге локалне јавне институције, осим ромских координатора и педагошког асистента, нису имале запослених из ромске популације. Пројекат је допринео већем „отварању" локалних предузећа и институција за запошљавање Рома и бољем разумевању њихових потреба и препрека са којима се суочавају.

Геронтослужба у функцији економског оснаживања Рома у општини Бела Паланка

Назив општине: Општина Бела Паланка
Веб-адреса општине: *www.belapalanka.org.rs*
Партнер: Удружење грађана „Ђурђевдан", Бела Паланка
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
66.124,34	**89,97**	**59.492,07**

Кратак опис пројекта

Реализацијом пројекта пружена је подршка јачању позиције Ромске популације у општини Бела Паланка стварањем услова и могућности за њихово запошљавање, социјално укључивање и смањење сиромаштва. Кроз пројекат су одржане две обуке за Роме и Ромкиње: обука за геронтодомаћице за пружање услуге помоћи у кући (за 20 особа) и обука за младе Роме и Ромкиње до 30 година (за 20 особа) за формалан приступ тржишту рада, кроз које су припадници ромске заједнице усвојили одређена знања и добили сертификате. Запослено је 10 Ромкиња (које су добиле сертификате током обуке) у оквиру услуге помоћи у кући за старе, која је пружана током 12 месеци за 40 корисника из ромске заједнице и на тај начин је побољшан њихов статус и ублажено њихово сиромаштво. Набављени су техничка опрема и намештај за рад поменуте геронтослужбе. Информисана је јавност о пројекту, његовим циљевима и фазама реализације, као и проблемима старачког становништва и ромске популације и њиховим потребама.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Бела Паланка је општина на југоистоку Србије, чија површина износи 517 км^2 и у којој живи 12.126 становника. Једна је од општина у Србији где је знатно заступљено ромско становништво: према попису из 2011. године, број Рома износи 1628 (12,8% укупног становништва општине). Као и остале сиромашне групе, и Роми имају бројне проблеме, почев од предрасуда које представљају својеврсну баријеру, нарочито у остваривању права при запошљавању, образовању и лечењу. Роми живе у засебним махалама, које карактерише посебан начин живота, што отежава и успорава комуникацију са осталима и ограничава могућност осавремењивања начина живота. Образовна структура становништва показује да је 22% укупног становништва без основне школе или има непотпуно основно образовање, а да, с друге стране, има 5% становништва са високим и вишим образовањем. Најзаступљенија је група са завршеним средњим образовањем 37%.

Велики број ромских породица су социјално угрожене породице и своја права веома тешко остварују, а запошљавање је на веома ниском нивоу. Према проценама ромских невладиних организација, проценат радно способног становништва ромске националности креће се око 60%, док је проценат незапосленог ромског становништва око 90%. Број запослених лица ромске националности у општини Бела Паланка креће се око 50, а послови на којима су лица ромске националности најчешће ангажована су сезонски и углавном најмање плаћени послови, као што су сезонски пољопривредни радови, копање канала, зидарски послови. Велики број Рома се бави ковачким занатом, трговином и сакупљањем секундарних сировина.

Циљеви пројекта

Општи циљ пројекта јесте допринос јачању позиције ромске популације стварањем услова и могућности за њихово социјално укључивање и смањење сиромаштва. Овај општи циљ остварен је кроз следеће специфичне циљеве: побољшање положаја ромске популације кроз даљи развој њиховог знања, запошљавања и социјалне инклузије и побољшање статуса старијих особа кроз даље јачање постојеће службе помоћи у кући за старије особе.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: незапослене Ромкиње (10 особа са евиденције националне службе за запошљавање) без квалификација или са основном или средњом школом, које су запослене након обуке, током пројекта; млади Роми (20 особа до 30 година) који су учествовали у обуци за улазак на формално тржиште рада; особе старије од 65 година (40 старијих особа – корисника из општине Бела Паланка); геронтодомаћице које немају сертификат за пружање услуге (20 особа).

Индиректни корисници: чланови породица особа које су прошле обуку за улазак на тржиште рада (40), чланови породица запослених у пружању услуга (40), чланови породица корисника пружене услуге (80), Центар за социјални рад, Национална служба за запошљавање (НСЗ), координатор за ромска питања, целокупна популација општине Бела Паланка (12.126 становника према попису 2011. године).

Спроведене активности

- Прикупљање података, анализа потреба потенцијалних корисника услуге помоћи у кући, избор корисника услуге и израда индивидуалних планова подршке.
- Реализована обука за 20 геронтодомаћица.
- Реализована обука за 20 Рома за улазак на формално тржиште рада.
- Пружање услуге помоћи у кући за 40 старијих особа током 12 месеци.

Постигнути резултати

- Извршена је анализа потреба потенцијалних корисника услуге помоћи у кући за старе, изабрано је 40 корисника и израђени су индивидуални планови подршке (40 планова).
- Одржане су 2 обуке: обука за пружање услуге помоћи у кући за старе и обука младих (Рома и Ромкиња) за улазак на формално тржиште рада.
- Обучено је 20 особа за пружање услуге помоћи у кући за старе и додељени су сертификати (20 сертификата).
- Обучено је 20 Рома за улазак на формално тржиште рада.
- Упошљено је 10 Ромкиња геронтодомаћица за пружање услуге помоћи у кући за 40 старијих суграђана.
- Набављени су опрема, материјал и средства за рад.

Уместо закључка

Посебно треба истаћи да је услуга помоћи у кући за старе пружана континуирано током реализације пројекта без обзира на пандемију болести COVID-19. Поштоване су све безбедносне мере приликом обиласка корисника. У једном периоду корисницима услуге је једини „прозор у свет" била геронтослужба.

Клуб за запошљавање Рома

Назив општине/града: Градска општина Црвени крст, Ниш
Веб-адреса општине/града: *www.gocrvenikrst.rs*
Партнер(и): Невладина организација „Енека"
Трајање пројекта у месецима: 15

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
66.884,13	89,50	59.861,30

Кратак опис пројекта

Пројекат се бави побољшањем социо-економског статуса Рома кроз едукацију запослених у општини како би што боље и лакше приступили овом проблему, едукацију 50 Рома за самозапошљавање, 10 Рома за социјално предузетништво и 5 Рома за пројектни менаџмент, стручно усавршавање 40 Рома за дефицитарна занимања на тржишту рада, формирање удружења и опремање његових просторија канцеларијском ИТ опремом и формирање социјалне задруге и њено опремање алатима и опремом за рад. Поред подизања капацитета запослених у Општини и усавршавања самих Рома како би што лакше дошли до запослења, урађена је и кампања за подизање нивоа свести грађана о проблему запошљивости Рома и њиховом статусу у друштву. Кроз пројекат је успостављено удружење „Клуб за запошљавање Рома" и формирана је социјална задруга Рома „ЕКО- АКТИВ" Ниш као одрживи механизам за дугорочно побољшање социо-економског положаја Рома.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Градска општина Црвени крст у Нишу бележи највећи број пријављених Рома на својој територији у односу на друге градске општине у Нишу – од укупног броја становника на својој територији (33.452), проценат Рома је 7,63%. Роми су углавном без квалификације и сталног запослења, укључени у прикупљање секундарних сировина, али и заинтересовани за запошљавање и радно ангажовање. Најчешће су ангажовани на чишћењу јавних површина и одржавању хигијена зграда. Градска општина Црвени крст стално покреће и реализује акције за радно ангажовање Рома преко Центра за социјални рад и кроз програме и мере Националне службе за запошљавање (јавни радови и самозапошљавање). Градска општина Црвени крст сваке године, кроз Локални акциони план, планира мере за едукацију и запошљавање Рома као приоритетне и најугроженије групе, иницира састанке и врши умрежавање са осталим социјалним и пољопривредним задругама и удружењима која се баве сличним проблемима. Такође, општина издваја средства за пројекте које удружења реализују на територији ГО Црвени крст за побољшање квалитета живота из области спорта, културе и образовања, а где се неретко јављају Роми.

Циљеви пројекта

Циљ пројекта је стварање одрживог механизма за дугорочно побољшање социо-економског положаја Рома успостављањем удружења „Клуб за запошљавање Рома" и формирањем социјалне задруге Рома. Такође, један од циљева пројекта је и јачање капацитета запослених у Градској општини Црвени крст у погледу примене локалних политика за побољшање социо-економског положаја Рома.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 50 радно способних Рома (15–64 године) и око 210 чланова њихових породица, 68 незапослених Рома чланова новоформираног удружења „Клуб за запошљавање Рома".

Индиректни корисници: градске општине и Град Ниш, Центар за социјални рад„Свети Сава" Ниш, Национална служба за запошљавање, Привредна комора, Задружни савез Србије, медији, као и многобројна удружења грађана и грађани Ромске националности, грађани Ниша.

Спроведене активности

- Оснивање удружења „Клуб за запошљавање Рома" (КЗР) и опремање простора удружења.
- Формирање базе података пријављених Рома, који су регистровани чланови удружења КЗР.
- Спровођење „Истраживање тржишта рада ради реалних процена потреба Рома" како би се проценила реална слика у региону Ниша и стварне потребе тржишта на страни добављача, као и стварна понуда на страни потражње.
- Дефинисање базе података о траженим стручним обукама за чланове Клуба.
- Организација обука за чланове удружења (писање бизнис плана за 50 чланова, социјално предузетништво за 11 чланова, пројектни менаџмент за 6 чланова)
- Организација стручних обука за 40 чланова: шминкер (14 учесника), возач виљушкара (9 учесника), чувар-портир (9 учесника), физичко и техничко обезбеђење (4 учесника), руковалац грађевинским машинама (3 учесника) и неговатељ (5 учесника).
- Формирање социјалне задруге Рома „ЕКО- АКТИВ" Ниш и набавка опреме и материјала за њен рад.
- Обука чланова задруге за рад на машинама.
- Изградња капацитета структуре локалне управе на приоритетима за социјално-економску интеграцију ромске популације.

Постигнути резултати

- Формирано је и регистровано удружење грађана „Клуб за запошљавање Рома".
- Укупно 68 Рома добило је различиту подршку у оквиру удружења „Клуб за запошљавање Рома" кроз изградњу капацитета, пословну и стручну обуку, умрежавање, саветовање и радно ангажовање.
- Бизнис обуке похађало је 50 чланова удружења, 11 чланова је стекло знања из области социјалног предузетништва, 6 чланова похађало је тренинг за стратешко планирање, ПЦМ и фандрејзинг.
- Сертификат о стручној оспособљености Народног универзитета Ниш стекло је 40 чланова удружења, спроведено је 6 различитих стручних курсева: шминкер (14 учесника), возач виљушкара (9 учесника), чувар-портир (5 + 4 учесника), физичко и техничко обезбеђење (4 учесника), руковалац грађевинским машинама (3 учесника) и неговатељ (5 учесника).
- Израђена је и публикована анализа „Истраживање тржишта рада ради реалних процена потреба Рома".
- Формирана је и регистрована социјална задруга Рома „ЕКО-АКТИВ" Ниш, опремљена опремом и алатом за рад.
- Обуку за рад са набављеном опремом похађало је 10 чланова задруге.
- На обуци „Изградња капацитета структуре локалне управе на приоритетима за социјално-економску интеграцију ромске популације" учествовало је 5 службеника Градске општине.

Уместо закључка

Кроз пројекат „Клуб за запошљавање Рома" започете су многе активности, а проблему се приступило са различитих аспеката – од побољшања капацитета службеника локалних самоуправа, преко обука Рома и јачања конкурентности на тржишту, до формирања удружења и социјалне задруге и промоције њиховог пословања кроз кампању за промоцију и подизање нивоа свести јавности о проблему Рома.

Члан пројектног тима: „С обзиром на то да смо подигли капацитете службеника Градске општине Црвени крст, да смо ступили у контакт са многим организацијама и заинтересованим странама („стејкхолдерима") који раде на истом проблему, трудићемо се и у будућности да реализујемо овакве пројекте и да учествујемо у програмима подршке Ромима на својој територији, јер су они заиста задовољни оваквом врстом подршке".

Унапређење положаја Рома и Ромкиња на тржишту рада у граду Краљеву

Назив општине/града: Град Краљево
Веб-адреса општине/града: *www.kraljevo.rs*
Партнер(и): НВО „Праксис"
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
54.845,37	**84,69**	**46.448,55**

Кратак опис пројекта

Град Краљево је, у партнерству са невладином организацијом „Праксис", спроводио пројекат кроз активности које се првенствено односе на оснаживање капацитета и компетенција ромске популације ради активног учешћа на тржишту рада (реализација мотивационих радионица и реализација програма обуке стручног оспособљавања), затим на спровођење истраживања о узроцима и најчешћим облицима дискриминације радне снаге, као и на медијску кампању ради бољег информисања локалне заједнице о поменутим проблемима и могућностима смањења и спречавања дискриминације Рома у области запошљавања.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

На подручју града Краљева, према статистичким подацима, живи 1266 Рома просечне старости 26 година (Попис 2011). На евиденцији Националне службе за запошљавање (НСЗ, децембар 2020), у Краљеву налази се 417 лица ромске националности, од којих је 220 жена. Највећи број Рома, њих 365, који су на евиденцији НСЗ припадају категорији неквалификованих радника без занимања и стручне спреме. Према информацијама наведеним у Локалном акционом плану за Роме, разлог њихове пријаве на евиденцију незапослених углавном су права по основу незапослености (материјално обезбеђење, дечији додатак, здравствена заштита и сл.) која остварују, а не активно тражење посла. Због недовољних квалификација, маргинализације и предрасуда, Роми тешко налазе запослење. Послови које Роми обављају су најчешће најмање цењени у друштву. Највећи број тих послова, као што су сакупљање секундарних сировина, разни сезонски физички послови или најамни рад, нису институционално признати и не захтевају никакве квалификације.

У претходном периоду Град Краљево је, на основу претходне детаљне анализе проблема са којима се суочава ромска национална мањина, усвојио Акциони план за

унапређење положаја Рома до 2025. године, формирао Оперативни тим и спровео низ мера с циљем унапређења инфраструктуре у ромским насељима, унапређења услова за запошљавање, образовање и становање.

Циљеви пројекта

Основни циљ пројекта је допринос унапређењу социјалног и економског положаја ромске популације у Краљеву кроз побољшање услова за запошљавање подизањем стручних компетенција и конкурентности на тржишту радне снаге и сузбијањем дискриминације у области запошљавања Рома и Ромкиња.

У складу са наведеним циљем, реализоване су активности усмерене на јачање капацитета припадника ромске националне мањине за активно тражење посла подизањем стручних компетенција кроз реализацију обуке и информисање о правима из области рада и запошљавања, укључујући права на једнакост и равноправност у овим областима.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 40 незапослених лица припадника ромске популације, 15 Ромкиња, 100 Рома.

Индиректни корисници: 1266 Рома са територије града Краљева, пословни сектор, локална самоуправа, грађани Краљева.

Спроведене активности

- Унапређење капацитета и компетенција ромског становништва за активно учешће на тржишту рада – 2 радионице.
- Радионице за незапослене за активно тражење посла и информисање ромске популације о правима из области рада и запошљавања, као и о дискриминацији и механизмима заштите у овим областима – 2 радионице, 43 учесника.
- Спровођење обуке незапослених Ромкиња за обављање послова шивача – 120 часова (20 часова теоријске и 100 часова практичне обуке), 15 учесница.
- Објављена студија на тему спроведеног истраживања о положају ромске популације, нарочито Ромкиња, на тржишту рада – 100 Рома и Ромкиња.
- Активности везане за спровођење медијске кампање у циљу смањења дискриминације Рома у области запошљавања.
- Промовисање Студије, циљева и активности пројекта преко електронских медија и друштвених мрежа.

Постигнути резултати

- Подигнуте су компетенције код 58 незапослених Рома за активно учешће на тржишту рада (2 радионице, 43 учесника; 14 учесница и 1 учесник обучени за послове шивача).
- Спроведено је истраживање (обухваћено 100 Рома и Ромкиња) о узроцима и најчешћим појавама радне дискриминације и израђена је Студија о узроцима и најчешћим појавама радне дискриминације Рома.
- Спроведена је медијска кампања у циљу смањења дискриминације Рома у области запошљавања и промовисани су циљеви пројекта (18 медијских саопштења/прилога на локалним и националним медијима и сајтовима).

Уместо закључка

Учеснице обуке су исказале велико интересовање за учешће у програму стручног оспособљавања за послове шивача. Обучене су тако да могу самостално да обављају посао или започну своју делатност. Једна учесница обуке је одмах након обуке конкурисала за посао у једној од локалних фирми која послује у области текстилне индустрије/конфекције.

Једна од учесница обуке на додели сертификата: „Ово је остварење мог животног сна, нешто о чему сам одувек маштала".

ПОЖАР

18

NEAR – Акција запошљавања Рома у Нишу

Назив општине/града: **Град Ниш**
Веб-адреса општине/града: *www.ni.rs*
Партнер(и): Продукција Roma World
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
74.016,59	80,54	59.612,96

Кратак опис пројекта

Пројекат је усмерен на уклањање препрека које смањују запошљивост Рома и искључују их из активних мера запошљавања преко повећања њихове конкурентности стеченом адекватном едукацијом за дефицитарна занимања. Пројекат је допринео испуњавању приоритета дефинисаних у националним и локалним стратешким документима кроз правилан приступ, прилагођен за одређену локалну заједницу и специфичне изазове запошљавања, борбу против дискриминације и побољшање људских права Рома на путу земље према ЕУ. Запошљавање Рома и Ромкиња је међу највишим приоритетима како на националном нивоу, тако и за град Ниш, који има велико учешће ромске популације, која још увек није систематски збринута, упркос разноврсним активностима и пројектима који се спроводе, а везани су за запошљавање и за образовање. Пројекат је прилагођен потребама за запошљавање Рома у Нишу – адекватном едукацијом за дефицитарна занимања повећава се њихова запошљивост, а кроз адекватне едукације доприноси и одрживом предузетништву Рома и оних који запошљавају Роме и Ромкиње.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Према попису становништва из 2011. године град Ниш има 260.237 становника, од чега 6996 припадника ромске националности, који већином живе у 5 великих ромских насеља, од који су делови насеља Сточни трг (Јеврејско гробље) и део насеља Црвена звезда 21 подстандардни, док су остала насеља комунално опремљена и налазе се у градском језгру. У школској 2018/2019. години предшколским образовањем обухваћено је 64 ромске деце (38 девојчица и 26 дечака), основним образовањем обухваћено је 691 дете ромске националности (364 девојчице и 327 дечака), а средњошколским образовањем 130 деце ромске националности. Применом афирмативних мера у средње школе уписано је у школској 2016/2017. години 19 девојчица и 19 дечака, у 2017/2018. години 19 девојчица и 20 дечака, а у школској 2018/2019. години 31 девојчица и 20 дечака. Према статистичким подацима Универзитета у Нишу, за последње 3 године, уз афирмативне мере, уписано је укупно 67 студената ромске националности. Према подацима

Националне службе за запошљавање – филијала Ниш, на дан 31. 8. 2019. године на евиденцији су се налазила укупно 1023 незапослена лица ромске националности, од чега 365 жена (35,7%), што је у односу на претходне две године смањен број на евиденцији. Према старосној структури, највећи број незапослених лица је старости између 40 и 44 године. Млади (15–29) учествују са 27% у укупном броју незапослених лица. Према дужини чекања, 65,5 % Рома чека на запослење дуже од годину дана. На евиденцији НСЗ најзаступљенија су лица примаоци новчане социјалне помоћи (52,7%) и лица чија су оба родитеља незапослена (12,2%).

Циљеви пројекта

Општи циљ пројекта је допринос друштвено-економском укључивању ромске популације као подршка имплементацији Стратегије за социјално укључивање Рома у Републици Србији за период 2016–2025. Овај општи циљ се остварује кроз специфични циљ пројекта, тј. повећање социјалне укључености и побољшање економског положаја ромских породица у Нишу имплементацијом прилагођених мера активног запошљавања. Едукацијом ромске популације за дефицитарна занимања и стицањем одговарајућих сертификата, отварају им се могућности за конкурентност на тржишту рада, као и могућности запошљавања на боље плаћеним радним местима.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: припадници ромске популације који улазе на формално тржиште рада са стеченим знањима и сертификованим вештинама (40), Роми које ангажују локални послодавци (20), едуковани будући предузетници за пословање (13), који се помоћу субвенција укључују у економске токове покретањем сопственог бизниса.

Индиректни корисници: припадници ромске популације који се информишу се о могућностима запошљавања (1000), посебно млади и жене, као и локална самоуправа која својом активном политиком запошљавања утиче на побољшање социо-економског статуса својих грађана, грађани Ниша.

Спроведене активности

- Организована петнаестодневна обука за четири дефицитарна занимања: виљушкариста, геронтодомаћица, педикир-маникир и молер-фасадер.
- Локално предузеће чији је оснивач Град Ниш ангажовало раднике на основу уговора о привременим и повременим пословима, са свим правима из радног односа.
- Организоване две тродневне обуке из области пословања.
- Организована промоција пројекта у присуству европског комесара.
- Набављена опрема.

Постигнути резултати

- Реализоване су две обуке за дефицитарна занимања са 40 полазника и сертификовано је 13 особа за занимање виљушкариста, 8 особа за занимање геронтодомаћица, 8 особа за занимање педикир-маникир и 11 особа за занимање молер-фасадер.
- Реализоване су 3 тродневне обуке из области пословања, 13 особа је добило сертификате.
- Запослено је 20 корисника на 2 месеца на основу уговора (плаћена радна пракса).
- Осам учесника који су завршили обуку за дефицитарна занимања су у фази преговора за запослење.

Уместо закључка

Циљна група, ромска национална мањина, директно је преко анкете (преко 130 анкетираних младих мушкараца и жена), изразила заинтересованост за едукацију за различита занимања. На основу анализе анкете, али и потреба за појединим занимањима на локалном нивоу, изабрана су најдефицитарнија занимања на локалном тржишту рада и организована је едукација учесника за та занимања. Учесницима је обезбеђена плаћена радна пракса у трајању од два месеца.

Чланица Пројектног тима: „Оно што је важно истаћи јесте да је осморо учесника који су кроз пројекат завршили обуку за дефицитарна занимања у фази преговора за потенцијално запослење, и то је највећи резултат пројекта."

Јачање социјалне инклузије и запошљавања младих Рома који живе и/или раде на улици

Назив општине/града: Градска општина Нови Београд
Веб адреса општине/града: *www.novibeograd.rs*
Партнер(и): Центар за интеграцију младих
Трајање пројекта у месецима: 12

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
69.421,60	60,00	41.652,96

Кратак опис пројекта

Циљ пројекта имплементираног од стране Градске општине Нови Београд и Центра за интеграцију младих је социјално укључивање и економско оснаживање једне од најрањивијих група, младих Рома који живе и/или раде на улици. Разлог рада на улици за ову групу младих увек лежи у екстремном сиромаштву у коме са својим породицама живе. Услед лоших услова живота и немогућности за образовање, ова група младих не располаже довољним нивоом знања и вештина како би била конкурентна на тржишту рада. И сама транзиција од неформалног рада на улици до формалног посла за све њих је велики корак. Овај пројекат је кроз своје активности створио механизам подршке овој групи младих да кроз стручне обуке, стицање формалних квалификација, подизање нивоа знања и вештина, али и константну психо-социјалну подршку добију неопходна знања и буду мотивисани за проналажење сталног запослења. Млади укључени у пројекат добили су могућност обуке за конобаре и шанкере у Центру за културу и образовање „Божидарац", након чега су упућивани на стручну праксу у социјално предузеће „Кафе бар 16", и затим подржани у тражењу формалног посла. Укључивање локалних послодаваца у сам систем подршке, кроз оснивање „Инклузивне мреже послодаваца", отворио је нове могућности за стицање радног искуства и запослење за младе који живе и/или раде на улици.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Ромска заједница је једна од најсиромашнијих и најрањивијих група у Србији и у Београду. Ова група се, у поређењу са остатком популације, суочава са изразито високом стопом сиромаштва и константним социјалним проблемима. Као организација која од 2004. године пружа подршку деци и младима који живе/или раде на улици, Центар за интеграцију младих је од стране општине Нови Београд добио подршку да 2010. године

отвори Свратиште за децу на тој општини. Градска општина Нови Београд препознала је важност пружања услуге свратишта баш на својој територији имајући у виду велики број неформалних насеља на територији Новог Београда, као и велики број деце и младих који раде на улицама ове општине. Шест неформалних насеља, од укупно 28, налази се управо на општини Нови Београд. У свим насељима је Центар за интеграцију младих присутан годинама. Већина породица у овим насељима живи у импровизованим кућама (баракама), насеља се налазе на бившем индустријском земљишту са нелегално изграђеним објектима, често без приступа текућој води и струји. Становници неформалних насеља често немају неопходну личну документацију, а самим тим им је и приступ институцијама ограничен. У оквиру ове групе, млади Роми који живе и/или раде на улици су додатно маргинализовани. Њихов приступ тржишту рада је скоро па немогућ и спадају у једну од најтеже запошљивих група.

Циљеви пројекта

Циљ пројекта је био да се директно утиче на повећање запошљивости 20 младих Рома који живе и/или раде на улици кроз пружање могућности за стицање нових знања и вештина, кроз могућност похађања обуке и реализацију стручне праксе за конобаре и шанкере. Кроз активности спроведене у оквиру пројекта, подизање нивоа запошљивости код ове групе младих директно је утицало и на побољшање њихове социјалне и економске позиције. Едукативне радионице имале су циљ да додатно подигну ниво знања, изван оквира услужне делатности обухваћене обуком како би се и на тај начин допринело развијању капацитета и компетенција младих Рома који живе и/или раде на улици. Додатно, кроз активности на пројекту, остварена је међусекторска сарадња између јавног, приватног и цивилног сектора у циљу пружања подршке припадницима једне од најрањивијих и тешко запошљивих група.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: млади Роми (старији од 16 година) који живе и/или раде на улици у Београду.

Индиректни корисници: припадници ромске заједнице у неформалним насељима у Београду, грађани Београда.

Спроведене активности

- Оснивање „Инклузивне мреже послодаваца" (26 послодаваца учествовало).
- Анализа и прикупљање података о потенцијалним будућим корисницима у оквиру пројекта (контактирано 116 потенцијалних корисника, младих који живе/раде на улици, а старији су од 16 година старости, изабрано 20 корисника).
- Израда индивидуалних акционих планова за сваког корисника.
- Одржавање едукативних радионица и радионица у циљу психо-социјалне подршке корисницима.

- Активности подршке локалним послодавцима, члановима „Инклузивне мреже послодаваца" (2 обуке).
- Организација обуке и стручне праксе за 20 корисника у сарадњи са Центром за културу и образовање „Божидарац 1947" (теоријски део у просторијама установе, а стручна пракса у „Кафе бару 16" и код локалних послодаваца, чланова „Инклузивне мреже послодаваца").

Постигнути резултати

- На курс за конобаре и шанкере уписано је 20 младих Рома који живе и/или раде на улици са циљем стицања додатних вештина и знања како би се боље позиционирали на тржишту рада.
- Свих 20 корисника подржано је у прибављању неопходне личне документације коју нису у потпуности поседовали.
- На едукативним и радионицама психо-социјалне подршке организованим у оквиру пројекта 20 корисника унапредило је своја знања и вештине током трајања обуке, а њих 5 је одлучило да настави школовање након завршетка пројекта.
- Комплетну обуку (теоретски и практични део) завршило је 18 корисника, док је њих 14 положило завршни испит и стекло званичан сертификат за конобаре и шанкере.
- Од 6 понуда за посао током трајања пројекта, 3 послодавца су пружила прилику за први формални посао младим Ромима који живе и/или раде на улици.
- Основана је „Инклузивна мрежа послодаваца", која броји 11 чланова – локалних послодаваца.

Уместо закључка

Идеја пројекта и активности кроз које је имплементиран била је од самог почетка подршка у запошљавању младим Ромима који живе и/или раде на улици.

Чланови Пројектног тима: „Резултат на који смо најпоноснији је чињеница да смо кроз свој рад са њима успели да директно утичемо на могућности и променимо перспективу у животима 20 младих којима смо пружили подршку. Као додатни успех пројектних активности које смо спроводили у оквиру пројекта, поносни смо на чињеницу да је 5 младих одлучило да настави школовање (упише средњу школу), иако им то није била идеја на почетку, и за то су као разлог навели подршку коју су добили током трајања пројекта, пре свега током едукативних радионица, као и подршку која се и након завршетка наставила, што је велики ослонац за све њих".

Kafe
ROMA

Економски активизам Рома у Новом Пазару

Назив општине/града: Град Нови Пазар
Веб-адреса општине/града: *www.novipazar.org.rs*
Партнер(и): МХД „Мерхамет-Санџак"
Трајање пројекта у месецима: 15

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
59.333,40	90,00	53.400,06

Кратак опис пројекта

Економски активизам Рома у Новом Пазару је пројекат који је допринео повећању видљивости Рома на тржишту рада кроз обуке за рад на шиваћим машинама у текстилној индустрији, као и кроз обуке за активно тражење посла, запошљавање и самозапошљавање. Обуке за рад у текстилној индустрији похађало је 20 припадника ромске популације, што им је омогућило да се обуче за рад на машинама и постигну одређени ниво квалификације како би постали конкурентни на тржишту. Додатно, путем обука за активно тражење посла, запошљавање и самозапошљавање, пројекат је допринео јачању капацитета ромске популације из Новог Пазара да активно учествује и упознаје се са тржишном потражњом, пословном динамиком и механизмима за активно тражење посла. Кроз промотивне догађаје шира јавност се упознала са пројектом и заједници се свеукупно представио тренд обављања стручне праксе, обука на радном месту и формализације економског активизма Рома. Додатна вредност у реализацији пројекта и оснаживању сарадње локалних кључних актера се огледала у активном учешћу Националне службе за запошљавање, Центра за социјални рад и Агенције за економски развој Санџака – СЕДА.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

На основу базе података Града Новог Пазара, тренутно на територији Новог Пазара живи 539 становника ромске популације, од тога 336 домицилних Рома и 203 интерно расељених лица. У већини случајева приходе стичу од социјалне помоћи, сезонских радова, сакупљањем секундарних сировина и одласком на рад у иностранство. Највећи изазов са којим се среће ромска популација, као и институције које су укључене у њихову интеграцију, јесте низак ниво образовања, што онемогућава проналажење адекватног посла. Град Нови Пазар у сарадњи са организацијом МДХ „Мерхамет-Санџак" ради на побољшању услова живота Рома кроз разне пројекте. Дугорочни циљ Града Новог Пазара и МХД „Мерхамет-Санџак" јесте да допринесу инклузији Рома уводећи нови приступ у стручном образовању Рома који даје реалне шансе за запошљавање у локалној заједници.

Циљеви пројекта

Основни циљ пројекта је побољшање социјалне инклузије Рома подстицањем и подршком у стварању могућности за запошљавање. Овај циљ остварен је кроз два специфична циља, и то кроз оснаживање ромске популације у Новом Пазару пружањем образовања и стручне обуке, као и кроз представљање видљивости Рома на тржишту рада за отварање могућности запошљавања ромске популације у Новом Пазару. Имплементацијом овог пројекта ојачана је сарадња са локалном самоуправом, Националном службом за запошљавање, Центром за социјални рад, представницима ромске популације, као и са координатором за ромска питања. Постигнута је добра комуникација директно са корисницима, упознавањем са њиховим начином живота, њиховим потребама и са стварним проблемима са којима се они сусрећу. Такође је остварен добар контакт са локалним привредницима у текстилној индустрији, који су изразили велику заинтересованост за подршку овој циљној групи, јер је и њима у интересу да имају што већи број радника из разних категорија.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 20 особа ромске националности, Град Нови Пазар и МХД „Мерхамет-Санџак", ромски координатор, извођачи обука: Школа за дизајн текстила и коже, локална текстилна компанија „ЈОИН ДОО", Регионална развојна агенција Санџака – СЕДА.

Индиректни корисници: ромска заједница у Новом Пазару, Национална служба за запошљавање, филијала Нови Пазар, Центар за социјални рад у Новом Пазару, грађани Новог Пазара.

Спроведене активности

- Две обуке за рад у текстилној индустрији: обука за рад на шиваћим машинама у трајању од 3 месеца (склопљен уговор са Школом за дизајн текстила и коже, где су ангажовани стручњаци у тој области) и обука на радном месту у локалној текстилној компанији у трајању од 1 месеца (ангажована локална текстилна компанија „ЈОИН ДОО").
- Обука за активно тражење посла, запошљавање и самозапошљавање спроведена кроз 4 дводневна тренинга, за које је ангажована Регионална развојна агенција Санџака – СЕДА.
- Промоција пројекта.

Постигнути резултати

- Двадесет припадника ромске заједнице завршило је обуку за рад у текстилној индустрији, добило сертификате и стекло праксу кроз рад у локалним текстилним компанијама. Обуке за рад у текстилној индустрији су трајале укупно 4 месеца,

и на њима су корисници стекли основно знање за рад на шиваћим машинама (3 месеца) и на радном месту у локалној текстилној компанији (1 месец), и то на обичним шиваћим машинама и специјалним шиваћим машинама: ендларица, двоигловка, рингличарка, појасарка, машина за израду гајки.

- Обуку за активно тражење посла, запошљавање и самозапошљавање завршило је 20 припадника ромске заједнице. Обука је пружена кроз 4 дводневна тренинга, на којима су се полазници упознали са програмима активног учешћа на тржишту рада кроз следеће теме: активно тражење посла, јасно дефинисање циљева, пословна комуникација, писање биографије, интервју за посао.
- Ромско становништво представљено је компанијама и тржишту рада као радно способно становништво.
- Ромска заједница је кроз обуке препознала своју могућност за запошљавање.

Уместо закључка

Чланови пројектног тима: „Оно чиме се поносимо јесте то да смо успели да остваримо пре свега добру комуникацију, да утичемо на свест Рома и помогнемо једни другима да успемо у свему овоме. Увидели смо да су Роми велики радници и да се не устручавају да се лате било ког посла. Такође, знају бити јако захвални на пруженој подршци и разумевању. Када видите осмех на њиховом лицу после успешно скројеног неког одевног предмета, то учини да се осетите баш срећно".

Локални гласови за бољу инклузију

Назив општине/града: Град Нови Сад, Управа за привреду
Веб-адреса општине/града: *https://privredans.com/*
Партнер(и): Центар за производњу знања и вештина
Трајање пројекта у месецима: 15

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
68.883,93	**86,97**	**59.908,35**

Кратак опис пројекта

Сврха пројекта је допринос социјалној инклузији и смањењу сиромаштва Рома у Србији, посебно допринос смањењу неједнакости и побољшање социјалне и економске инклузије једне од најугроженијих група у Србији. Пројекат је осмишљен тако да подржи ширу ромску заједницу у њеној бољој интеграцији у друштво кроз индивидуалну и групну подршку запошљавању. Акција је била концентрисана на крајње невидљиву, искључену и затворену ромску заједницу у неформалним насељима „Велики Рит" и „Бангладеш", у којима је 31 особа ромске националности (од чега 22 жене) подржана у процесу активног укључивања и интеграције на тржиште рада.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Према званичним статистикама Републичког завода за статистику, у Новом Саду живи 3576 Рома (1840 мушкараца и 1736 жена). Од укупног броја Рома, 1279 су деца млађа од 15 година, 613 је без икаквог образовања, 709 је са непотпуном основном школом, 659 има основно образовање, 272 је са средњим образовањем, 34 са високим образовањем и за 10 не постоје подаци. Највећи изазов је чињеница да је већина њих без образовања или само са основном школом, а само 88 има средње и високо образовање. Ромска популација такође има висок проценат раног напуштања школе (само 64% ромске деце заврши основну школу на време, а 22% похађа средњу школу) и недостатак потребних вештина, знања и радног искуства, а карактерише је и рад у неформалној економији. Поред тога, она у великој мери зависи од накнада из система социјалне заштите.

Град Нови Сад је реализовао различите активности и програме који су усмерени на ромску заједницу и адресирају њене потребе, стављајући велики нагласак на унапређење образовања Рома. Штавише, локална самоуправа подржала је и ојачала иницијативе ромских ОЦД и са њима је успостављена дугорочна сарадња. Локална самоуправа представила је место координатора за Роме 2010. године и израдила Локални акциони план за побољшање положаја Рома (ЛАП) за период 2019–2025. године. Предложена акција развијена је у складу са циљевима и мерама из ЛАП-а. Важно

је напоменути да је Град Нови Сад увео радна места ромског асистента у настави, као и здравственог медијатора, који ради у општинском здравственом центру.

Циљеви пројекта

Општи циљ пројекта је допринос смањењу неједнакости и побољшању социјалне и економске инклузије Рома у Новом Саду. Овај циљ се идентификује кроз два специфична циља, и то кроз побољшање ефикасних модела сарадње за укључивање ромског становништва на тржиште рада и повећање и промовисање могућности прихода Рома у Новом Саду, а оба су усредсређена на инклузивно тржиште рада и пристојно стварање нових радних места.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: незапослени Роми и Ромкиње (најмање 50% жена) из Новог Сада (30 корисника побољшало је запошљивост), јавне институције, секторске агенције, интересне групе, укључујући НВО, МСП (јачањем сарадње између различитих секторских пружалаца јавних услуга, непрофитних организација и приватног сектора).

Индиректни корисници: представници локалног огранка Националне службе за запошљавање, ромских грађанских организација, ромске заједнице, опште популације из циљаних општина, предузећа, локалних удружења, локалних, регионалних и националних медија.

Спроведене активности

- Умрежавање јавног и приватног сектора, представника пружалаца јавних услуга и приватног сектора кроз меморандуме о сарадњи.
- Креирање базе података незапослених Рома (86 корисника је идентификовано и заинтересовано).
- Процена потреба заинтересованих корисника помоћу оцене компетенција – „пасоши компетенција" (31 корисник учествовао и развијен је 31 сертификат о пасошу компетенција).
- Стручно оспособљавање корисника (молер – 5, пекар – 1, кувар – 2, столар – 1, административне професије – 6, књиговодство – 1, нега и лепота – 9).
- Менторска подршка корисницима током стручног оспособљавања.
- Програм обуке на радном месту за 20 корисника у 14 компанија.
- Медијска кампања и друштвена мобилизација.

Постигнути резултати

- Побољшана је сарадња између пружалаца јавних услуга и приватног сектора (30 корисника побољшало је своје вештине и компетенције кроз пасош компетенција, уговорена сарадња са 14 компанија које пружају услуге обуке).

- Своје вештине и компетенције је, кроз стручне обуке, унапредило 25 корисника.
- Своје вештине и компетенције на обукама за посао повећало је 20 корисника.
- Менторску подршку за тражење посла добило је 25 корисника.
- На догађајима о изградњи инклузивног става за равноправност Рома учествовало је 250 учесника.

Уместо закључка

Виолета Ђ., (34) се пријавила за програм обука у склопу пројекта као незапослена мајка четворо деце. Похађала је стручну праксу и обуку на радном месту за фризерку. *„Све што сам научила на обукама ми је много важно, зато што хоћу да радим а не само да чувам децу и обављам кућне послове“*, каже Виолета. Након положеног испита и искуства током радне праксе у једном од фризерских салона у Новом Саду, Виолета је наставила са пружањем фризерских услуга самостално.

Гиљтена П. (20): „Одувек сам желела да будем фризерка. Сада ми се та жеља остварила и након обука које сам прошла сам стварно и почела да радим.", каже Гиљтена. Ова млада девојка се укључила у програм обука са жељом да се сертификује за пружање фризерских услуга, што је и успела. Након завршене обуке на радном месту, Гиљтена је наставила да ради у фризерском салону у који је ишла на обуку.

Сокољ Б. (54): „Хвала свима вама што сте ми пружили могућност да завршим обуку за молера, као и што сте ми пружили велико искуство и знање из те области. Сада се не бојим више за егзистенцију своје породице, јер после сертификата и наученог посла могу радити и зарадити за живот." Сокољ се пријавио за програм обуке на радном месту за занимање молер, и наставио је да ради за послодавца код ког је и завршио обуку.

СЕРТИФИКАТ

Нови капацитети и нове могућности запошљавања

Назив општине/града: Општина Оџаци
Веб-адреса општине/града: *www.odzaci.rs*
Партнер(и): Удружење грађана „МР ЛУНА" Богојево
Трајање пројекта у месецима: 15

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
71.347,60	**84,10**	**60.000,00**

Кратак опис пројекта

Циљ пројекта било је подизање самопоштовања и самопоуздања Рома и Ромкиња са територије општине Оџаци. Крајњи корисници су похађали теоријску обуку за одабрана занимања, а потом и стручну обуку код послодаваца, након чега су добили сертификате који им отварају пут за лакше запошљавање. Крајњим корисницима је пружана подршка ментора током и након обуке. Кроз интензивну кампању усмерену на видљивост пројекта, подигнут је ниво свести јавности и послодаваца о значају запошљавања рањивих група. Као резултат пројекта истиче се чињеница да је извесно да се 5 корисника запосли код послодаваца код којих су били укључени у обуку.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

На територији општине Оџаци живи 1035 Рома и Ромкиња. Општина Оџаци је на основу конкурса који је финансирала ЕУ ИПА 2013 спровела пројекат под називом „Да сваки Ром има дом". Услови за живот су се значајно побољшали, а највише за припаднике ромске националности који су живели у подстандардном насељу у Богојеву. Расељено је подстандардно насеље из Богојева, које је било веома велики проблем уназад 50 година. Кад је реч о образовној структури, у насељу је било 90% неписмених становника због искључености, док се на територији општине образовна структура веома разликује. Општина Оџаци има ЛАП за унапређење положаја Рома и Ромкиња, где је у области запошљавања планирана мера подршка за послодавце из приватног сектора који запошљавају лица ромске националности. За реализацију ове мере Општина је определила у наредном периоду средства у износу од 1.000.000 динара, у виду финансијског подстицаја за отварање нових радних места за Роме.

Циљеви пројекта

Главни циљ пројекта је допринос побољшању услова за запошљавање Рома у општини Оџаци. Овај циљ остварен је кроз три специфична циља, и то кроз спровођење мера за активно укључивање и повећање запошљивости Рома, развој иновативних међусекторских пословних решења за рад са Ромима и подизање видљивости и нивоа свести шире јавности и послодаваца о могућностима запошљавању Рома. Акција је била фокусирана на искључену и изоловану ромску заједницу у неформалном насељу „Ново Насеље" у Богојеву и пружила подршку најугроженијим групама у унапређењу запошљивости како би се стимулисали њихово активно укључивање и интеграција на тржиште рада. Прилагођени пакети модела интензивне подршке (ИСП) пружили су ефикасну и персонализовану помоћ при уласку Рома на тржиште рада, а све уз пилотирање иновативне праксе јавно-приватног партнерства у локалним приватним компанијама.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 40 припадника ромске популације, локална самоуправа.

Индиректни корисници: Центар за социјални рад, приватни сектор, локалне ромске НВО, локално ромско становништво, Национална служба за запошљавање, грађани Оџака.

Спроведене активности

- Модел интензивне подршке (МИП) корисницима социјалне заштите.
- Информативна кампања за потенцијалне кориснике пројекта.
- Развој модела по мери, прилагођени модел интензивне подршке (МИП) за Роме, који укључује различите радионице и обуке дизајниране у складу са индивидуалним потребама корисника.
- Израда приручника, информације израђене у склопу МИП за Роме.
- Радионице за 30 учесника и учесница, на којима су обрађене следеће теме: јачање самопоуздања и јачање комуникације, перцепција о сопственој вредности и комуникација као основа самопоуздања, савладавање дискриминације као основне препреке самопоуздању и слободна комуникација и вера у институције.
- Стручна обука за образовање и сертификација 20 полазника (обука за рад у индустрији текстила и обука за фризера).
- Пилотирање иновативних решења.
- Информативна кампања за укључивање у програм обуке.
- Формирање јавно-приватног партнерства (уговор о реализацији обука склопљен са 4 компаније).
- Спровођење обука на радном месту (обуке за 20 корисника, 14 жена и 6 мушкараца).
- Менторство (подршка ментора свим корисницима током трајања обука).

Постигнути резултати

- Обуку у Школи за основно образовање одраслих завршило је 20 корисника и добило сертификате.
- Укупно 20 полазника завршило стручну обуку за позната занимања, и то: 11 обука за радника у текстилној индустрији, 2 водитељке информативног програма, 2 магационера, 6 фризерки.

Уместо закључка

Корисницима је најзначајнија била стручна пракса која им повећава конкурентност на тржишту рада, а неке је подстакла на самозапошљавање. Радно искуство су истакли као немерљив резултат пројекта.

Корак даље у социјалној инклузији Рома у општини Опово

Назив општине/града: Општина Опово
Веб-адреса општине/града: *https://opovo.org.rs/*
Партнер(и): Удружење „Сигуран живот", НВО „Иницијатива младих Опова" (ИМО)
Трајање пројекта у месецима: 14

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
65.740,00	**90,00**	**59.166,00**

Кратак опис пројекта

Пројекат се бавио подизањем капацитета циљне групе кроз обуке и менторство, као и подстицањем запошљавања Рома и Ромкиња кроз анимирање послодаваца, умрежавање са релевантним институцијама и конкретан радни ангажман. Дугорочни бенефити пројекта се огледају у подизању нивоа свести грађана о суживоту у толеранцији и послодаваца о значају укључивања рањивих група, у бољој мотивацији младих Рома за активно тражење посла и стицање нових знања и вештина, као и кроз подршку пружену Ромкињама у стицању независнијег положаја у породици и широј средини, али и кроз остале сродне теме отворене у заједници како би се допринело дугорочном позитивном ефекту.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

На територији општине Опово, према попису становништва из 2011. године, живи укупно 312 особа ромске националности, од чега 151 мушког пола, а 161 женског. Од укупног броја, у самом Опову живи 117 особа, док преосталих 195 живи у три села која припадају општини. Већи део ромске популације у општини Опово чине деца и млади до 29 година старости (66% укупне ромске популације). Према незваничним подацима добијеним кроз истраживања невладиних организација, број Рома и Ромкиња у општини Опово разликује се од званичних података и износи око 500 особа које живе у око 110 домаћинстава.

Циљеви пројекта

Општина Опово је кроз овај пројекат тежила да успостави и осигура одрживе социјалне и економске механизме како би подржала своје грађане ромске националности у остваривању радних и сродних права, а надовезујући се на претходно успостављене повољне животне услове обезбеђене кроз трајна стамбена решења. Тиме се желело допринети смањењу сиромаштва и побољшању социјалног статуса ромске популације у општини Опово кроз успостављање активних модела запошљавања посебно прилагођених Ромкињама и младим Ромима.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 4 Ромкиње запослене у фабрици која је била социјални партнер пројекта и 10 младих Рома и Ромкиња који су похађали обуку за рад на рачунару, од којих је једна особа била ангажована на позицији пројектног асистента и директно укључена у пројекат.

Индиректни корисници: сви Роми који живе у Општини Опово (312), локална самоуправа, Канцеларија за младе, локалне компаније, локалне школе, Центар за социјални рад, огранак Националне службе за запошљавање и становништво општине Опово (10.440 становника).

Спроведене активности

- Укључивање пословног света у пројекат и смањење дискриминаторних мишљења и ставова међу послодавцима.
- Успостављање механизама у сврху подршке запошљавању Рома – теренске посете са циљем мотивације циљне групе и менторства за циљну групу.
- Спровођење активних мера запошљавања за рањиву групу.
- Промоција пројекта и кампања подизања нивоа свести јавности о поменутим темама.

Постигнути резултати

- Унапређено је социјално окружење зарад бољих услова за запошљавање ромских особа и смањен ризик од сегрегације са следећим постигнућима: израђен ЛАП за социјалну инклузију Рома у општини Опово, пружена менторска и мотивациона подршка, спроведен мониторинг људских права са анализама и препорукама, одржана 2 округла стола за привреднике и институције, ојачани капацитети Канцеларије за младе за будући рад са младим Ромима.
- Обезбеђена су решења за запошљавање жена и младих ромске националности и осигурана њихова одрживост, са следећим постигнућима: 10 младих Рома прошло је ИТ курс, 4 Ромкиње су запослене у фабрици, 1 млада Ромкиња ангажована је као пројектни асистент.

- Пројекат је успешно промовисан и подигнут је ниво свести међу грађанима и циљном групом, са следећим постигнућима: објављени су бројни чланци на веб-страницама носилаца пројекта и у локалним медијима, одржана је завршна конференција пројекта, анимирани су представници пословног света у вези са значајем укључивања рањивих група у рад, ојачана је повезаност између пројектних актера и циљне групе.

Уместо закључка

Пројектни тим је највише поносан на рад са пројектном асистенткињом, која је била део тима, усвојила нова знања и вештине у области дигиталне писмености, али и административне терминологије, комуникације и опхођења са клијентима/корисницима. Асистенткиња је изјавила да је веома задовољна радом са пројектном менаџерком, која је била пуна разумевања приликом почетне фазе упознавања са радом на пројекту и да је од ње највише научила о процедурама и пословној комуникацији. Пројектна менаџерка је, с друге стране, била веома задовољна асистенцијом коју добија, јер ова врста помоћи у логистичким и административним пословима, који чине велики део рада на једном пројекту, веома значи. Ове две сараднице су развиле пријатељски и професионални однос током свог рада.

Асистенткиња Јована је исказала и задовољство због пријема у осталим канцеларијама у оквиру општинске управе, где је такође повремено обављала послове у вези са пројектом: „Овај ангажман ми је пуно помогао, због самопоуздања, осећаја да сам способна и корисна, уважена, што је све мени много значило јер немам пуно радног искуства и увек сам била несигурна приликом конкурисања за неко радно место. Ништа од обавеза ми није тешко пало, јер су ми све увек лепо објаснили, усмерили ме и веома сам задовољна што сам део овог тима."

#ЕУ
ЗА ТЕБЕ

Побољшање приступа Ромске омладине тржишту рада у Костолцу

Назив општине/града: Град Пожаревац
Веб-адреса општине/града: *www.pozarevac.rs*
Партнер(и): Друштво РОМ Костолац и Удружење за развој предузетништва ПОСТАРТ Пожаревац
Трајање пројекта у месецима: 12

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
58.710,19	**89,94**	**52.803,94**

Кратак опис пројекта

Фокус пројекта је јачање капацитета за запошљавање Рома и Ромкиња кроз директну подршку локалном становништву у Костолцу у идентификованим сферама које су перципиране као критичне у унапређењу процеса инклузије на локалном нивоу – јачање капацитета за отпочињање сопственог бизниса и професионално менторство у процесу унапређења вештина кроз стажирање у јавним и приватним предузећима која послују на територији градске општине Костолац у Пожаревцу. У циљу достизања ефикасне реализације, пројектом је предвиђена имплементација истраживања о потребама локалних послодаваца за профилисаном радном снагом на подручју Костолца, што је за пројектни тим створило могућност да усмери даље активности у правцу креирања одговора на резултате и препоруке истраживања, који ће, са друге стране, послужити као ефективан алат за креирање стратегијских докумената локалне политике. Пројекат је усмерен на јачање сарадње између локалних и регионалних институција које у фокусу имају унапређење запошљавања и пословања.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Костолац је градска општина у оквиру Града Пожаревца, смештена на десној обали Дунава, у којој становништво претежно живи од комплекса Термоелектране и копова Костолац, непосредно и посредно. ГО Костолац је једна од општина са највећим учешћем ромске популације у укупном становништву (према званичном попису из 2011, 19,5% становника се изјаснило као припадник/припадница ромске националне мањине, док процене локалног цивилног сектора указују да Роми учествују са више од 33% у укупном броју становника). Проблеми са којима се суочавају Роми у Костолцу односе се на висок степен сегрегације, која је једним делом проузрокована и верским мотивима, с обзиром на чињеницу да се велики број Рома населио са простора Косова и Метохије,

затим на лоше хигијенске и комуналне услове, низак ниво образовања у односу на државни просек у оквиру националне мањине, као и на висок ниво незапослености и бројне баријере које су производ уврежених традиција. У последњих неколико година предузети су бројни напори и иницијативе, како од стране локалних институција, тако и привлачењем међународних фондова. Међутим, парцијално решавање проблема ствара недовољно интензивне промене, али и указује на перципиране проблеме које треба системски решавати кроз синхронизацију деловања свих актера.

Циљеви пројекта

Главни циљ пројекта је допринос побољшању услова за запошљавање Рома кроз увођење специфично дизајнираних услуга у складу са потребама ромског становништва. Пројекат као свој главни фокус истиче смањење сиромаштва, с обзиром на то да је препознато да се економска ситуација у локалној ромској заједници сматра главним узроком многих других повезаних проблема. Пружене услуге допринеле су решавању идентификованих питања која уважавају све специфичности локалне територије, како ромске заједнице, тако и привредних субјеката који послују у овој области, комбиновањем потреба локалних послодаваца и могућности финансирања отпочињања сопственог бизниса за младе Роме који траже запослење. Акција је као циљ имала и унапређење капацитета локалних компанија у смислу побољшања њихове сензибилизације за ромску заједницу, као и покретање и унапређење ангажовања Рома као запослених.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 41 млада особа – 25 Рома и 16 Ромкиња старости од 15 до 30 година и 11 приватних и јавних предузећа, 20 младих Рома и Ромкиња који су добили подршку и стекли вештине за подношење предлога за финансирање покретања предузећа, 20 младих Рома и Ромкиња који су подржани кроз професионалну стручну праксу, 10 компанија које су повећале капацитете и сензитивност за ромску популацију кроз пружање менторства.

Индиректни корисници: локална ромска заједница, НВО које се баве инклузијом Рома, локална самоуправа Костолац, локални медији и становништво – око 75.000 становника.

Спроведене активности

- Спроведено истраживање потреба за радном снагом на територији ГО Костолац.
- Организација конференција за медије и округлог стола.
- Избор компанија за праксу према подацима истраживања и припадности кандидата (укупно 11 компанија изабрано).
- Одабир корисника за стажирање/менторство и обуку.
- Ангажовање професионалних ментора у 10 јавних и приватних институција за праксу и менторство.

Спроведене резултати

- Знање о предузетништву и могућностима финансирања побољшало је 20 младих Рома и Ромкиња.
- У процес пословне обуке био је укључен 21 корисник (15 мушкараца и 6 жена), 10 младих Рома/Ромкиња, уз подршку бизнис тренера, уградило је своје афинитете и идеје у пословне планове са циљем да се пријаве за могућности финансирања (све пословне идеје се баве услужном индустријом и нису капитално интензивне, с обзиром на то да сви корисници потичу из веома сиромашних породица које не могу да обезбеде суфинансирање).
- Праксу је завршило 20 младих Рома (19 у приватним компанијама, 1 у јавном предузећу).
- Неформално је запослено 5, а формално 3 младих Рома.
- Спроведено је истраживање о потребама тржишта радне снаге, објављени су резултати и дистрибуирана публикација (150 примерака).
- У пружању праксе и менторства учествовало је 10 локалних приватних и јавних предузећа.
- О активностима и резултатима пројекта обавештено је 150.000 становника регионалне заједнице.

Уместо закључка

Чланови Пројектног тима: „Акција нам је помогла да научимо о ефикасном смањењу дискриминације кроз сучељавање особа које теже дискриминацији са циљном групом путем директне и непосредне сарадње на послу. Менаџери и ментори у одабраним компанијама су у почетку углавном били мотивисани компензацијом да уђу у ову иницијативу, имали су много захтева који су били дискриминаторни, али након два месеца интензивне сарадње са корисницима, неки од њих су били спремни да запосле оне о којима су имали дискриминаторни став и мишљење".

Инклузија Рома путем службе за запошљавање

Назив општине/града: Општина Пожега
Веб-адреса општине/града: *http://www.pozega.org.rs/*
Партнер(и): Ромски центар Пожега
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
66.441,65	**88,87**	**59.046,69**

Кратак опис пројекта

Према информацијама и подацима локалне ромске организације, реалан број Рома који живе у Пожеги је од 600 до 700; ови бројеви се заснивају на редовним контактима и информацијама са терена добијеним од невладиних организација. Половина ромске популације је млађа од 25 година, док је само 4% старијих од 60 година. Главни разлози за тежак положај ромске популације у овој општини не разликују се од оних у остатку земље. Незапосленост је изузетно висока код ове групе становништва, углавном због недостатка професионалних вештина и образовања. Како би повећала шансе Рома на тржишту рада, општина Пожега је, у партнерству са Ромским центром Пожега, спроводила пројекат који се односио на запошљавање и запошљивост Рома путем активних мера које су допринеле да се корисницима пројекта повећају шансе за запошљавање и да им се омогући лакша интеграција на тржишту рада.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Роми претежно живе у два урбана, тренутно нелегализована, ромска насеља у сталним кућама – насеље „Горња мала", које се налази на Лисишту (80% ромског становништва), и насељу „Доња мала", које се налази у близини фабрике Будимка (15% ромског становништва), док је 5% Рома распоређено на различитим локацијама у општини Пожега. Што се тиче образовне структуре, 20% није завршило основну школу, 5% Рома је у програму функционалног образовања одраслих, 50% је завршило основну школу и средњу школу и у последње време је тенденција да мали број младих Рома и Ромкиња успева да упише факултет, али не и да га заврши. Око 80% Рома су корисници НСП-а, 5% их је економски активно, од чега мање од 3% има стална примања.

Циљеви пројекта

Циљеви пројекта су конципирани тако да побољшају положај ромске заједнице кроз повећање потенцијала и репрезентативности, и то кроз два специфична циља: повећање стопе запошљивости кроз обуке на разне теме и успостављање инфо-центра за Роме, као подршка заинтересованим странама код тражења послодаваца и радника.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 45 Рома и Ромкиња, од којих је 15 прошло обуке за опште животне вештине, 34 добило сертификате из стручних курсева и обука, 10 је прошло плаћену радну праксу у трајању од 3 месеца, 5 запослених Рома, бизнис сектор који је учествовао у пројекту.

Индиректни корисници: породице учесника из ромске заједнице, ромска заједница, локална заједница, ЦСР, НСЗ, пословни сектор, јавне институције, становништво општине Пожега.

Спроведене активности

- Анализа корисника за потребе послодаваца (профил радника, њихове вештине, број радника…).
- Истраживање о локалним послодавцима.
- Дефинисање приоритетних потреба и дефинисање потенцијалних стручних обука потребних на тржишту рада.
- На основу налаза истраживања, дефинисање избора стручних обука и учесника.
- Избор до 5 различитих стручних обука у складу са дефинисаним потребама тржишта.
- Одабир учесника обуке и пружалаца услуга обуке.
- Реализација стручних обука (обуке усмерене на запошљавање, обуке за животне вештине, основна обука за ИТ и пословну администрацију, обуке за предузетничке вештине).
- Избор компанија за одржавање радне праксе.
- Креирање базе података о незапосленим Ромима (укључујући оне који нису у бази НСЗ) и предузећима и послодавцима у Пожеги.

Постигнути резултати

- Унапређени су капацитети 40 Рома за запошљавање кроз стручне обуке и учење пословних вештина.
- Побољшана је запошљивост 10 Рома кроз спроведену радну праксу у компанијама које су исказале потребе за радном снагом (5 полазника добило посао у компанији у којој су обављали праксу, 1 полазник отворио предузетничку радњу у истој делатности у којој је обављао праксу).

- Локални послодавци су охрабрени и стимулисани да запошљавају Роме добијањем опреме потребне у њиховој компанији.
- Основан је „Инфо ромски економски сервис" – центар који је током трајања пројекта био у комуникацији са више од 100 послодаваца, као и са бројним пољопривредним газдинствима са територије општине Пожега и из ближе околине, НСЗ-ом, институцијама…
- Израђена је база података радно способних Рома са територије општине Пожега са свим потребним подацима који би били занимљиви будућим потенцијалним послодавцима (ниво образовања, радно искуство на појединачним пословима, спремност за доквалификацију/преквалификацију…).
- Промовисана су међусекторска партнерстава у пружању подршке запошљавању Рома.

Уместо закључка

Велики део корисника је први пут у току пројекта имао прилику да разговара са послодавцима и то на начин који су научили током општих обука. Пројектом су Роми представљени у „другом светлу" и делимично су разбијене предрасуде да Роми не воле да раде. Такође, као један од значајних резултата пројекта јесте тај да је велики број Ромкиња узео учешће у пројекту, те су успеле да разбију предрасуду о томе како су Ромкиње дупло дискриминисане како од стране већинског становништва, тако и од стране саме породице.

Корисница пројекта: „Наша очекивања су велика јер се надамо да ће послодавци из Пожеге видети да се трудимо и треба нам дати шансу."

РомИнк – Инклузија младих Рома на тржиште рада и у заједницу

Назив општине/града: Град Смедерево
Веб-адреса општине/града: *www.smederevo.org.rs*
Партнер(и): Савез ромских НВО „Смедеревски форум" и Удружење грађана „ПроТок 21"
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
62.851,80	**89,72**	**56.390,63**

Кратак опис пројекта

Циљ пројекта је било унапређење капацитета младих Рома у области дигиталних медија и предузетништва. Програм је реализован у периоду од 18 месеци. Током имплементације пројекта партнери су се фокусирали на 3 области које су идентификоване као приоритетне: дигиталне медије, предузетништво и оснаживање за улазак на тржиште рада, тј. започињање властитог посла.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Према званичним подацима, у Смедереву има око 2369 Рома. Према евиденцији ромских удружења, Рома има око 7500. Из наведених података се види да је у Смедереву, као и у већини других места у Србији, присутан проблем евидентирања ове националне мањине. Основна обележја друштвено-економског положаја Рома у Смедереву су низак степен образовања, веома низак степен економске активности и висока незапосленост. Роми у Смедереву се најчешће баве сакупљањем секундарних сировина, трговином у сивој зони, али одређени број Рома је запослен и у страним компанијама и јавним комуналним предузећима.

Град Смедерево од 2009. године има ЛАП за побољшање положаја Рома, који се ревидира на сваке 3 године. Из буџета града финансирају се стипендије за ученике средњих школа ромске националности, а у наредном периоду акценат ће у бити на финансирању програма који се баве доквалификацијом и преквалификацијом како би Роми били конкурентнији на тржишту рада.

Циљеви пројекта

Реализацијом пројекта допринело се унапређењу друштвеног и економског положаја младих Рома у Смедереву, кроз јачање њихових капацитета за (само)запошљавање и унапређење инклузије у локалној заједници, односно кроз учешће у програмима стручних обука из области дигиталних медија и предузетништва, обезбеђивање редовног приступа квалитетним информацијама и различитим услугама подршке (само)запошљавању кроз сарадњу релевантних локалних актера из различитих сектора, односно кроз Едукативно-предузетнички центар као „јединствени шалтер" (енгл. one-stop-shop).

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 40 младих незапослених Рома/Ромкиња.

Индиректни корисници: грађани Смедерева, пословни и цивилни сектор, локална самоуправа.

Спроведене активности

- Организована обука из области дигиталних медија са 5 тематских модула: основе новинарства и дигитални медији, маркетинг и друштвене мреже, видео-продукција, графички и веб-дизајн и основе ИКТ и веб-девелопмента.
- Организована основна обука за предузетнике са следећим темама: правни и административни аспекти пословања, управљање финансијама, доступне услуге и средства подршке, основе маркетинга и продаје, пословно планирање и израда бизнис плана и др.
- Организована обука за оснаживање за укључивање на тржиште рада и покретање властитог посла са следећим темама: самопоуздање и афирмативност, основне комуникацијске и презентацијске вештине, индивидуални и групни коучинг.
- Успостављени су дигитални алати: израђен веб-портал, веб-радио, мобилне апликације и налози на друштвеним мрежама.
- Осмишљене информативне кампање путем локалних/регионалних медија, релевантних интернет страна, дистрибуиран промотивно-информативни материјал са наведеним темама.

Постигнути резултати

- Обуку из области дигиталних медија завршило је 12 полазника.
- Основну предузетничку обуку завршило је 15 полазника.
- Обуку за оснаживање за укључивање на тржиште рада и покретање властитог посла завршило је 13 учесника.
- Комплетно је уређен и опремљен простор Пословног центра.
- Развијен је План пословања Центра.

- Пројекат и Центар промовисани су у медијима (30 објава у медијима и на Интернет странама / друштвеним мрежама, регистровано 350 редовних корисника).
- Дистрибуирано је око 1000 копија информативно-промотивног материјала.
- Развијено је и оперативно 5 дигиталних информационих алата.

Уместо закључка

Захваљујући сету обука које су млади прошли, у току је формирање ромске редакције која ће допринети томе да се не само на локалном него и на националном нивоу побољша информисаност младих о могућностима запошљавања и доквалификације или додатног образовања из области модерних технологија и дигиталних медија.

Учесник обуке: „Обуке су допринеле да стекнем нове вештине, али исто тако да изградим и самопоуздање, јер сви смо слични."

#ЕУ
ЗА ТЕБЕ

Оснаживање ромске популације у погледу могућности запошљавања

Назив општине/града: Градска општина Стари град, Град Београд
Веб-адреса општине/града: *www.starigrad.org.rs*
Партнер(и): АДРА Србија
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
67.304,60	**88,19**	**59.355,93**

Кратак опис пројекта

Градска општина Стари град (Град Београд), у партнерству са фондацијом АДРА Србија, покренула је пројекат како би побољшала запошљивост Рома и Ромкиња. Циљ пројекта је побољшање социјалне и економске позиције ромске популације на територији Градске општине Стари град путем предузимања афирмативних мера запошљавања. Пројектним планом, предвиђено је да двадесет представника ромске популације, старосне доби од 16 до 40 година, заврши обуке у области пословне комуникације и познавања рада на рачунару, као и струковну обуку. Како би се повећала запосленост ромске популације, за десет најбољих полазника организована је плаћена радна пракса код послодавца, која треба да резултира запослењем. Полазници који немају основно школско образовање имају прилику да наставе школовање. Акценат је стављен на оснаживање младих Ромкиња како би препознале своју улогу у друштву једнаку оној коју имају младићи. Главне активности на пројекту су информативне посете, мапирање и рад у ромској заједници, обуке за јачање вештина и знања ради боље запошљивости, радна пракса, уписивање и наставак основног школовања, информисање о могућности запошљавања Рома и подизање нивоа свести јавности о проблемима Рома и Ромкиња као тешко запошљиве групе.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Према попису становништва из 2011. године, у Градској општини Стари град живи 116 Рома и Ромкиња, што представља 0,24 одсто од укупно 48.450 становника општине. Процењује се да их има много више, око 1000. Роми углавном живе на Дорћолу у кућама, у доброј комуникацији са локалним становништвом. Сиромаштво је присутно у већини ромских породица. Око 50% Рома има завршену само основну школу, а 50% средњу школу; нико није завршио факултет или вишу школу. Што се запослења тиче, 45% њих су запослени, али нису задовољни тренутном ситуацијом и висином плате и виде овај пројекат као могућност да се додатно едукују и поправе своју тренутну позицију; 55%

њих су незапослени и желе да нађу посао, а струковне обуке у оквиру пројекта виде као могућност за запослење. Роми живе углавном у заједници са другим члановима породице, а број чланова у домаћинствима варира – од 1 до 8 чланова. Током рада на пројекту успостављена је добра комуникација са Ромима и ромским организацијама која омогућава наставак рада и побољшање квалитета живота ромских суграђана.

Циљеви пројекта

Главни циљ пројекта је јачање позиције Рома у локалној заједници. Овај циљ пројекат остварује кроз побољшање социјалне и економске позиције ромске популације на територији Градске општине Стари град, предузимањем афирмативних мера запошљавања. Специфични проблем којим се пројекат бави је висока незапосленост Рома и Ромкиња у односу на остатак популације. Због недостатка образовања, радне праксе и специфичних, тржишно конкурентних вештина, ромска популација остаје незапослена, чиме се генерише сиромаштво, спречава економска независност и даљи развој. Афирмативне мере, усмерене на едукацију и активно тражење запослења, показале су се ефектнијим у односу на традиционалне методе пружања помоћи угроженим групама становништва, што је пројекат и доказао.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: Роми и Ромкиње старосне доби од 16 до 40 година.

Индиректни корисници: ромске организације, друге организације грађанског друштва, ромски лидери, предузетници, образовни сектор, пословни, јавни сектор и локална самоуправа.

Спроведене активности

- Информативне посете, мапирање и рад у ромској заједници (обављено је 60 посета ромским породицама на територији Градске општине Стари град; приликом мапирања направљена је и методологија за одабир кандидата и израђене су социјалне карте за 20 одабраних корисника).
- Организација 16 ИТ/бизнис обука за одабране кориснике (11 Ромкиња и 9 Рома, доби од 16 до 40 година, учествовали су на ИТ/бизнис радионицама и у стручном оспособљавању); за сваког полазника направљен је индивидуални план развоја, који је током трајања пројекта пратио ментор.
- Стручно усавршавање корисника и додела сертификата (најчешћа занимања за која су се корисници опредељивали су везана за негу лепоте и угоститељство, попут, фризера, шминкера, педикира, маникира, кувара, пица мајстора итд.).
- Радна пракса у трајању од 100 радних часова за 10 најмотивисанијих корисника.
- Остварена је комуникација са школом „Бранко Пешић", пет Рома је поново укључено у систем формалног образовања.
- Организација 5 округлих столова.
- Додела хуманитарних пакета помоћи од стране Фондације АДРА Србија.

Постигнути резултати

- За ИТ/Бизнис радинице и струковне обуке одабрано је 20 корисника.
- Одржаних 16 ИТ/бизнис радионица похађало је 20 корисника (11 Ромкиња и 9 Рома).
- Струковне обуке похађало је 20 корисника(11 Ромкиња и 9 Рома).
- Менторску помоћ при запошљавању имало је 20 корисника (11 Ромкиња и 9 Рома).
- Радну праксу у трајању од 100 радних часова у компанијама завршило је 10 корисника (9 Ромкиња и 1 Ром).
- Током трајања пројекта запослено је 5 Рома.
- Одржано је 5 округлих столова.
- Округлим столовима присуствовало је 113 учесника.
- АДРА Србија уручила је 578 пакета помоћи.

Уместо закључка

Корисница пројекта, Шехерезада С.:„Имам 18 година и ученица сам Школе за негу лепоте на смеру за женског фризера. На пројекту сам завршила курс за педикира и маникира како бих надоградила своје знање у области неге лепоте. Ова обука ми доста значи јер сам научила нове области из неге лепоте. То је комплетирало моје знање и пружа ми већу могућност запослења и напредовања. Задовољна сам учешћем у пројекту јер сам могла да научим нове ствари, упознам нове људе и да се лепо дружимо."

Корисница пројекта, Јасмина О.:„Волим да шминкам, то ме усрећује и чини задовољном. Имам намеру да отворим свој салон у будућности. Имам 24 године и од првог маја запослена сам у фирми 'Путеви Београд' у администрацији. Шминкање видим као додатни посао, који могу да обављам из задовољства, тренутно од куће, али у будућности планирам да отворим салон лепоте. Професори су били сјајни, радили смо са осталим учесницима, шминкала сам једну колегиницу и мислим да бих сада могла самостално да радим, што ми је и циљ."

#ЕУ
ЗА ТЕБЕ

Иницијативе за иновативну инклузију

Назив општине/града: Град Ваљево
Веб-адреса општине/града: *www.valjevo.rs*
Партнер(и): Град Ваљево и Центар за интеграцију Рома Ваљево
Трајање пројекта у месецима: 16

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
66.832,20	**89,00**	**59.480,66**

Кратак опис пројекта

Пројекат „Иницијативе за иновативну инклузију" је пилот пројекат за запошљавање младих Рома и Ромкиња у граду Ваљеву кроз ангажовање фацилитатора за запошљавање. Ова иницијатива је од великог значаја јер усмерава фокус са социјалних субвенција на активно учешће Рома на тржишту рада и у друштвено-економском животу. Пројекат „Иновативне иницијативе за инклузију" пружио је системски одговор на изазове незапослености једне од најрањивијих група – младих Рома и Ромкиња. Кроз пројекат се директно повећала запошљивост ромске омладине која је похађала радну праксу на пројекту, а пројекат је успоставио дугорочни модел запошљавања Рома и Ромкиња уз подршку фацилитатора за запошљавање, који су учесницима омогућили континуирану подршку. Пројекат је био усмерен на директно мотивисање ромске омладине за тражење посла и активно учествовање у заједници. Ангажовање фацилитатора за запошљавање омогућило је стално присуство у заједници и сталне контакте са младим Ромима. Фацилитатори су младима пружили смернице како да идентификују потенцијална радна места, као да приступе послодавцима и да им се представе итд., а пројекат је омогућио одрживу основу за ефикасан локални механизам за запошљавање Рома и других осетљивих група.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

На територији града Ваљева, према статистичким подацима са последњег пописа становништва, живи 1413 Рома и Ромкиња, док је процењен број између 3500 и 5000. Подаци су у великој осцилацији, јер се бројни припадници ромске националности на пописима или не изјашњавају као Роми или се изјашњавају као неопредељени. У Ваљеву и околини постоје једно веће градско насеље и 4 приградска већа насеља, као и три мања градска насеља у којима већину чине Роми. Највише има Рома са завршеном средњом школом, док се број студената и Рома са завршеном вишом школом и факултетом повећава из године у годину. Један од разлога је и сама подршка града Ваљева стипендирањем ромских студената и средњошколаца. Град Ваљево заједно са релевантним

институцијама активно учествује на побољшању положаја Рома и Ромкиња у Ваљеву и њиховом социјалном и економском оснаживању и у том погледу је један од примера најбоље праксе у Републици Србији.

Циљеви пројекта

Општи циљ пројекта је побољшање положаја ромске омладине и њихово активно укључивање на тржиште рада и у друштвену заједницу. Рад и активно учешће у друштву су кључни елементи за пуно укључивање и једнак статус у читавом друштвено-економском животу. Само промовисањем ових вредности, укупан положај ромске заједнице у Ваљеву и шире у Србији може почети да се мења од зависности од социјалних субвенција до економске независности и једнаког статуса у друштву.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: незапослени млади Роми и Ромкиње, са минималним радним искуством или без радног искуства, послодавци са потенцијалом за запошљавање Рома, ромске породице на територији града Ваљева, локалне власти и заједнице, Национална служба за запошљавање.

Индиректни корисници: донатори, владине агенције, НВО.

Спроведене активности

- Комуникација и подизање нивоа свести о задатим темама запошљавања и активног укључивања у посао.
- Изградња капацитета и мотивација за младе Роме за рад и активно укључивање.
- Спровођење ГЕП анализе ради дефинисања кључних елемената иновативног система запошљавања, дефиниција свих елемената иновативног система, укључујући критеријуме за учешће и приступ обуци/менторству.
- Дефиниција институционалних учесника и њихова обука.
- Избор фацилитатора за запошљавање Рома, укључујући обуку и менторство за фацилитаторе.
- Избор учесника пракси и избор компанија, институција и организација на основу системски дефинисаних критеријума и потреба корисника, уз обуку супервизора пракси.
- Примена праксе у компанијама, институцијама и организацијама, уз менторску подршку компанијама и супервизорима, надгледање и мерење повратних информација.

Постигнути резултати

- У процес успостављана пилот модела запошљавања Рома укључено је 10 стејкхолдера.
- Организовано је 11 консултација – посета ромским насељима на подручју града Ваљева, консултације на тему запошљавања и активног укључивања Рома.
- Развијен је функционални модел фацилитатора за запошљавање Рома.
- Ангажована су 4 ромска фацилитатора за запошљавање; 1 фацилитатор је ангажован у периоду од 9 месеци и још 3 фацилитатора за запошљавање су додатно ангажована кроз пројекат.
- Организовано је 5 обука за фацилитаторе за запошљавање и организовано 10 менторских сесија за фацилитаторе за запошљавање.
- На јавни позив за програм радних пракси припадника ромске заједнице пријавило се 37 Рома.
- Организованоје 5 мотивацијских радионица – обука за 30 младих Ромкиња и Рома.
- За учешће у програму радних пракси одабрано је 10 младих Рома.
- На јавни позив за спровођење програма радних пракси пријавило се 10 послодаваца.
- Организоване су 4 обуке за супервизоре радних пракси у компанијама.
- Спроведен је програм радних пракси у трајању од 2 месеца у 5 одабраних компанија, институција или организација.
- Двомесечну праксу у приватним и јавним предузећима обавило је 10 младих Рома и Ромкиња.
- Рад у предузећима наставила су 2 практиканата.
- Израђен је документ „Финални предлог политика запошљавања Рома/Ромкиња" и представљен доносиоцима одлука.

Уместо закључка

Члан Градске управе: „Пројекат је од изузетне важности и имао је позитиван ефекат на ромску заједницу, посебно на младе. Корисници пројекта су показали да су мотивисани и спремни за рад и да им је радна пракса пуно значила, без обзира да ли се обављала у приватним или јавним предузећима. Корисници су прошли кроз пројекат богатији за једно ново искуство, знање, вештине... За младе људе који су без радног искуства, ово је био први сусрет са процедуром запошљавања – интервју, разговор са послодавцем, као и сам рад. Самим тим, спремнији су за тржиште рада и развој каријере."

Побољшање запошљавања Ромкиња у општини Велико Градиште

Назив општине/града: Општина Велико Градиште
Веб-адреса општине/града: *www.velikogradiste.rs*
Партнер(и): НВО „Инклузија Данас" Прокупље
Трајање пројекта у месецима: 16

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
47.136,70	**88,62**	**41.772,55**

Кратак опис пројекта

Пројекат се бавио оснаживањем жена из ромске популације у циљу унапређења социо-економског положаја и инклузије у локалну заједницу. Кроз сет обука, стручну праску, менторство, округле столове и сарадњу између ромске заједнице, доносилаца одлука и других организација укључених у пројекат, пројекат је као циљ имао побољшање положаја жена из ромске популације и побољшање услова за запошљавање и самозапошљавање. Активне кориснице пројекта су завршиле сет обука, стручну праксу и стекле неопходна знања и вештине како би биле конкурентније на тржишту рада, а сам пројекат је кроз округле столове, припрему локалног акционог плана за унапређење положаја Рома и промотивне активности допринео упознавању заједнице са тренутним положајем Рома и допринео дефинисању мера за унапређење положаја ромске популације у општини Велико Градиште.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

На територији општине Велико Градиште Роми живе у самом Великом Градишту, једном концентрисаном ромском насељу и индивидуално у граду. Према незваничним подацима, око 700 Рома живи на територији општине и њихов социјално-економски статус се креће у распону од границе егзистенције до апсолутне обезбеђености за Роме који су на привременом раду у иностранству. Низ проблема који проистичу из чињенице да Роми не поседују формално образовање, нису довољно информисани и сл. доприноси ниској стопи запошљавања, ниској стопи вакцинације деце, изостајању из обавезног образовања и сл. Проблеми са којима се ромска популација сусреће су многобројни: нерешена стамбена питања, приход за живот обезбеђен од социјалних давања или сакупљања секундарних сировина, висока стопа вршњачког насиља, насиље над женама је често у ромској популацији итд. Општина се труди да унапреди положај ромске популације и овај пројекат је један од таквих подухвата. Такође, Општина ради на решавању

стамбених питања решавањем имовинско-правних односа у оквиру ромске заједнице и пројектовањем комуналне инфраструктуре како би у наредном периоду омогућила минималне стандарде пристојног живота за Роме. Активности које су потребне да се реализују у наредном периоду дефинисане су Локалним акционим планом за унапређење положаја Рома и њиховом реализацијом локална самоуправа ће уложити максималне напоре како би унапредила положај Рома.

Циљеви пројекта

Циљ пројекта је био да се побољшају могућности за запошљавање Ромкиња кроз подизање њихових личних вештина и способности како би постале конкурентније на тржишту рада и биле конкурентне и неромској популацији у процесу запошљавања. Конкретно, низом обука и стручном праксом 30 жена оспособљено је за рад како би се након завршетка пројекта и запослиле у оквиру отворених радих места или покренуле сопствени посао. Додатне активности на пројекту су имале циљ да подигну ниво свести о тренутној ситуацији у којој се налази ромска популација у Великом Градишту и да допринесу дефинисању мера за побољшање положаја Рома.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: незапослене Ромкиње из општине Велико Градиште (укупно 30 жена), ромска заједница у општини Велико Градиште, ромске грађанске организације (2), ромски координатор (1), представници локалне самоуправе - доносиоци одлука (50), представници локалних филијала Националне службе за запошљавање НСЗ (2).

Индиректни корисници: грађани из општине Велико Градиште који ће имати користи од нових информација и успостављених механизама за активно учешће на тржишту рада, предузећа и пословна удружења, локални, регионални и национални медији.

Спроведене активности

- Припрема и извођење програма стручног оспособљавања за незапослене Ромкиње из општине Велико Градиште у погледу специјалних вештина за послове са великом потражњом.
- Дизајн и извођење обука на радном месту за незапослене и ниско образоване Ромкиње.
- Реализација тренинга за 10 жена за ткање, плетење, грнчарију – неговање старих заната.
- Реализација дигиталне обуке за упознавање са основним нивоима потребним за тржиште рада за 10 жена.
- Припрема локалног акционог плана за побољшање положаја Рома.
- Организација округлих столова намењених упознавању и међусекторској сарадњи.
- Видљивост и промоција пројекта.

Постигнути резултати

- Реализовано је 5 обука за 30 полазница (обука за почетнике у пословању, обука за геронтодомаћице, обука за личног пратиоца детета, обука за ткање и друге старе занате, обука за примену компјутера и других ИТ технологија).
- Реализована је стручна пракса код послодаваца за 10 Ромкиња.
- Током пројекта није предвиђено запошљавање, али су са сертификацијом услуге „лични пратилац детета" полазнице стекле могућност запошљавања.

Уместо закључка

Посебно је значајна чињеница да је пројекат већ почео да даје своје резултате јер су се отвориле могућности за запошљавање жена које су низом обука стекле неопходна знања и вештине. Оно што је такође занимљиво јесте што је ово допринело и оснаживању Ромкиња.

Корисница пројекта: „Ја цео живот шишам тамо код нас по комшилуку, никада нисам била у салону, а сада сам на пракси овде. То ме чини баш срећном."

Minipani

Повећање могућности за запошљавање ромске популације на територији Општине Владичин Хан

Назив општине/града: Општина Владичин Хан
Веб-адреса општине/града: *www.vladicinhan.org.rs*
Партнер(и): ЕДЕАС – Удружење за унапређење економског развоја, Врање
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
65.708,50	**89,91**	**59.078,51**

Кратак опис пројекта

Пројекат се бави побољшањем услова за запошљавање ромског становништва на територији општине Владичин Хан кроз развој вештина одабраних у складу са потребама тржишта рада, а кроз праксу на раду. Кроз пројекат је, након јавног позива, извршен одабир корисника – незапослених лица ромске националности која су учествовала у програму обуке на радном месту („on-the-job training") у периоду од 6 месеци. Такође је, преко јавног позива, извршен одабир 5 послодаваца који су пружили праксу одабраним корисницима. Након шестомесечне обуке на радном месту, послодавци који су исказали заинтересованост за наставак ангажовања лица која су учествовала у програму обуке на радном месту на бар још годину дана, добили су подстицај у виду опреме за проширење и унапређење свог пословања.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Према последњем попису становништва и према процени Девинфо, у општини Владичин Хан живи око 2500 становника ромске националности (висе од 12% становништва). Они углавном живе у нелегалним насељима без комуналне инфраструктуре и без елементарних услова за живот. Већина популације је незапослена, а Роми који су запослени углавном обављају најмање плаћене послове и већина њих нема стални радни однос. Основни узрок за овакво стање је лоша образовна структура, као и непостојање искуства и вештина које би повећале могућности за запошљавање. Што се тиче образовне структуре, 26% популације је без образовања, око 28% је завршило основну школу, а средњу школу је завршило само 9% популације. Што се тиче запослености, процена је да је само 27,2% популације економски активно, што представља 58,2% активног становништва ромске националности. Подаци о запослености су тешко доступни, јер

Национална служба за запошљавање нема базу незапослених лица ромске националности, а такође је врло низак степен пријављивања Рома на евиденцију незапослених, пре свега због великог броја неписмених, али и због великог степена социјалне искључености. Роми су такође у највећем броју случајева корисници социјалне помоћи на евиденцији Центра за социјални рад Владичин Хан (преко 80%).

Циљеви пројекта

Главни циљ пројекта је допринос социјалној и економској инклузији ромске популације и смањење сиромаштва Рома у Владичином Хану. Овај циљ пројекат остварује кроз побољшање запошљивости ромске популације кроз развој вештина и знања и непосредно стицање радног искуства путем директног запошљавања.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: незапослени Роми и Ромкиње без квалификација или са ниским степеном квалификација, млади Роми без радног искуства или без знања и вештина потребних за запошљавање, локалне компаније, Роми – чланови пројектног тима.

Индиректни корисници: локална самоуправа, Национална служба за запошљавање, Центар за социјални рад, пословни сектор.

Спроведене активности

- Информативна кампања у ромским насељима са циљем информисања о значају њиховог учешћа у пројекту и унапређења њихове запошљивости; посебан акценат је стављен на младе и жене.
- Процена потреба локалних компанија за њихову спремност за учешће у пројекту.
- Спровођење јавног позива за учешће приватних компанија.
- Одржавање 2 информативна састанка са ромским кандидатима (укупно је присуствовало 43 кандидата – 6 жена и 37 мушкараца).
- Одржавање информативних састанака са послодавцима заинтересованим да учествују у пројекту (присуствовало 10 послодаваца).
- Селекција 5 послодаваца који су се пријавили на јавни позив као будући послодавци ромских кандидата.
- Потписивање уговора о раду са изабраним кандидатима, обављање обуке на радном месту и мониторинг обуке.
- Набавка опреме за послодавце.
- Мониторинг радних перформанси запослених Рома након дониране опреме послодавцима и формално ангажовање запослених Рома.

Постигнути резултати

- Своје знање о могућностима унапређења своје запошљивости и запошљавања у приватном сектору унапредило је 43 Рома и Ромкиња.
- Обуку на радном месту у трајању од 6 месеци завршило је 10 Рома и Ромкиња.
- Након 6 месеци обуке, 8 припадника ромске националности који су учествовали у обуци на радном месту запослило се код својих послодаваца, од тога 3 у сталном радном односу.
- Укупно 6 надзорних посета послодавцима је обављено у свих 5 компанија током извршења обуке на радном месту.
- Неопходну опрему за свој рад добило је 6 приватних компанија које су радно ангажовале Роме/Ромкиње.

Уместо закључка

Свих 10 кандидата је изузетно задовољно стеченим вештинама. Ово је било важно за кандидате, јер је већина њих била без икаквог радног искуства. Свих 10 полазника изразило је спремност да остане код послодаваца.

Свих 5 компанија изјавило је да кандидати показују висок ниво мотивације и посвећености послу, да су се брзо прилагодили радној околини и да је то почело да показује добре резултате. Послодавци су били веома задовољни укупним учинком кандидата. Чак 3 од 4 послодавца понудила су неограничен уговор о раду кандидатима и пре него што су завршили обуку на радном месту.

Свих 5 компанија изјавило је да су кандидате прихватили и други запослени у компанији, без обзира на националну припадност кандидата и претходни ниво образовања и искуства. Ово је пресудно за пројекат, јер је перцепција послодаваца и вршњака о социјално искљученим групама, посебно Ромима, важна за стабилност и одрживост створених радних места.

Повећање запошљивости младих Рома и Ромкиња кроз модел пословних симулација и унапређење пословних вештина

Назив општине/града: Град Врање
Веб-адреса општине/града: *www.vranje.org.rs*
Партнер(и): Интернационални конзорцијум за солидарност – ИКС из Врања, Ромски културни центар – РКЦ из Врањске Бање
Трајање пројекта у месецима: 12

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
62.305,95	83,97	52.813,31

Кратак опис пројекта

Пројекат „Повећање запошљивости младих Рома и Ромкиња кроз модел пословних симулација и унапређење пословних вештина" реализован је са циљем социјално-економског оснаживања осетљивих младих Рома у Врању и Врањској Бањи организовањем активности којима се повећава могућност запошљавања у локалној заједници. Поред општег тренда незапослености, положај националних мањина је додатно оптерећен ниским нивоом образовања, недостатком способности, недовољним познавањем српског језика и због дискриминације са којом се сусрећу у свакодневном контакту са институцијама. У оквиру пројекта је заживео рад Информационог центра, где је путем интернета започета основна рачунарска обука и активна обука за тражење посла, а 120 кандидата је завршило стручно оспособљавање – квалификацију и преквалификацију за занимања која их интересују. Они су такође учествовали у психо-социјалној подршци за повећање конкурентности/запошљивости стицањем теоријских знања о активном тражењу посла и моделу пословне симулације.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Врање и Врањска Бања су локалне самоуправе смештене на југу Србије. Тешка економска ситуација у региону са високом незапосленошћу, која погађа Роме више него на друге етничке групе, представља отежавајући фактор. Роми су сиромашни јер немају посао; незапослени јер немају образовање; а сиромаштво је главни разлог зашто су необразовани. Иако је удео за рад способних Рома у земљи у порасту, само 29% њих учествује на локалном тржишту рада. Дискриминација и недостатак образовања су кључни разлози за то:

19% Рома је неписмено (од тога, 2/3 су жене), а више од 12% Рома има ниже средње образовање. Низак ниво образовања спречава њихово јаче учешће на тржишту рада. До краја 2008. године стопа незапослености у Врању је била 12,60% (95% њих су Роми) и 13,00% у Врањској Бањи (98% њих су Роми). Ове бројке показују да је неопходна хитна акција да би се прекинуо круг искључености и маргинализације ромске популације.

Циљеви пројекта

Основна идеја везана за циљеве пројекта је проналажење блиске везе између пројектних циљева и тренутне ситуације младих, вишеструко маргинализованих припадника ромске националне мањине: особа са ниским степеном образовања, недостатком вештина, повратницима, корисницима социјалне помоћи, са посебним фокусом на жене, кроз обезбеђивање предуслова за ефективну социјалну интеграцију у локалну заједницу и кроз њихово социо-економско оснаживање. Паралелно са спровођењем активности чији ће циљ бити повећање запошљивости Рома, приступ локалном тржишту рада и боља конкурентност, велика пажња је посвећена и медијској кампањи – промовисању видљивости пројектних активности, пласирањем позитивних примера успешних и вредних младих Рома, са циљем разбијања предрасуда и стереотипа у локалној заједници, подизању нивоа свести локалне заједнице о потреби за борбом против дискриминације.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 120 младих, вишеструко маргинализованих припадника ромске националне мањине старости до 30 година: особе са ниским степеном образовања, недостатком вештина, повратници (азиланти), корисници социјалне помоћи, са посебним фокусом на жене (50% и више).

Индиректни корисници: чланови породица укључених директних корисника, локална ромска заједница Врања и Врањска Бање (око 6000), локална заједница града Врања, организације цивилног друштва и институције, пословни сектор.

Спроведене активности

- Пријава 600 кандидата за радионице/обуку.
- Оформљен информативни центар за све кандидате у просторијама Интернационалног конзорцијума за солидарност.
- Организоване обуке за активно тражење посла преко интернета и за активно тражење посла кроз иновативне моделе едукације и психо-социјалне подршке.
- Извршено стручно оспособљавање 120 кандидата за одабране професије (првобитна циљна група и пројектом предвиђена групација је обухватала 60 корисника, али је група проширена на 120 корисника због великог интересовања).
- Додела сертификата који су валидни као квалификација са којом ће кандидати моћи да се пријаве Националној служби за запошљавање, а неки су већ и активно нашли посао у земљи и иностранству.

- Кроз моделе пословних симулација, омогућавање кандидатима да науче вештине писања ЦВ-ја, израде бизнис планова, као и да науче да конкуришу за покретање сопственог бизниса (13 кандидата је покренуло сопствене послове кроз Националну службу за запошљавање и преко Фонда за развој).
- Едукација и психо-социјална подршка за повећање конкурентности/запошљивости.
- Организован сајам запошљавања Рома – 9 кандидата се запослило код послодаваца код којих су прошли обуке.
- Пројекат промовисан кроз медијске кампање.

Постигнути резултати

- Обуку кроз два циклуса у трајању од по два месеца завршило је 120 кандидата.
- Обуку за рад на рачунару у трајању од 4 месеца по три циклуса завршило је 72 кандидата и оспособили су се за израду бизнис планова.
- Обуку за рад на рачунару завршило је 40 кандидата.
- Подељено је 120 сертификата: 19 кандидата добило је послове (у страним компанијама из Аустрије и Немачке), 14 кандидата се запослило у струци, 13 кандидата је покренуло сопствене послове, 9 кандидата се обучило за вариоце, 7 кандидата је завршило обуку за кувара, 2 кандидата су завршила обуку за ауто-електричара, 7 кандидата се обучило за столаре, 67 кандидата је завршило обуку за здравствене неговатеље, 2 кандидата су завршила едукацију за менаџера у угоститељству, 14 кандидаткиња је обучено за козметичарке, 9 кандидата је оспособљено и сертификовано за масажу – основни и виши ниво, 16 кандидата се сертификовало за руководиоца виљушкаром, 11 кандидаткиња је завршило курс за фризера, 10 кандидаткиња је обучено за занимање маникир и педикир, 9 кандидаткиња се обучило за професионалне шминкере, 1 кандидаткиња се обучила за сервирку (добила је посао у вртићу као сервирка за узраст до 3 године), 1 кандидаткиња је завршила обуку за кројача (добила је посао у кројачкој радњи у којој је и имала обуку), 2 кандидата су се обучила за сервисере клима (отворили су своје предузеће за сервис уз помоћ подстицајних средстава Националне службе за запошљавање), 7 кандидата је завршило обуку за керамичаре, 1 кандидаткиња за посластичара (отворила је своју посластичарницу у Врањској бањи), 3 кандидата су завршила обуку за електричара, 11 кандидата за ЦНЦ –стругара (један добио посао у фабрици намештаја), 4 кандидата су завршила обуку за зидара, 7 кандидата завршило је обуку за конобара.

Уместо закључка

Резултати пројектних активности премашили су наша очекивања, како у погледу учешћа кандидата на обукама, тако и у погледу њиховог напретка, који им је повећао шансе за запослење, а самим тим и за успешније укључивање у друштво, као и у погледу позитивног одговора компанија које су учествовале у обуци и на сајму послова и њихове спремности да се активно укључе у решавање проблема инклузије ромске популације запошљавањем, наравно, са одређеним квалификацијама.

JUKI

Иновативна мера Обука-пракса-посао за Роме из Врњачке Бање

Назив општине/града: Општина Врњачка Бања
Веб-адреса општине/града: *www.vrnjackabanja.gov.rs*
Партнер(и): Удружење „Кортекс", Повереништво Савеза самосталних синдиката Србије за општину Врњачка Бања
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
66.575,91	**89,90**	**59.851,74**

Кратак опис пројекта

Пројекат је усмерен на побољшавање социјалног и материјалног положаја Рома у општини Врњачка Бања, кроз пилотирање нове мере за побољшање њихове запошљивости. У првој фази пројекта је израђена свеобухватна Методологија за спровођење програма обука и пракси. На основу ње су расписана 2 јавна позива за програме обука и пракси у секторима картонаже и обраде метала, на којима је изабрано 40 кандидата. Изабрани кандидати су похађали обуке из области комуникационих вештина, активног тражења посла, теоријског знања из предметног сектора, као и двонедељну практичну обуку. Након тога, 24 кандидата која су најбоље оцењена током обука су добила прилику да похађају тромесечну праксу у фирмама, у реалном радном окружењу. Спроведени програм је евалуиран и на основу тога су у Методологију за спровођење унете одређене измене како би се побољшала њена ефективност. Да би се додатно допринело побољшању положаја Рома у локалној заједници, информације о пројектним активностима, као и о корисницима, дистрибуиране су путем традиционалних медија (ТВ и новине), као и путем друштвених мрежа.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

На основу званичних података, у Врњачкој Бањи живи 395 Рома. Они живе у лошим условима, са отежаним приступом води и електричној енергији и без канализације. Већина Рома у Врњачкој Бањи живи од сакупљања секундарних сировина и социјалне помоћи. Према незваничним подацима Канцеларије за ромска питања Општине Врњачка Бања, близу 98% њих је незапослено. Настањени су у 3 ромска насеља, а део њих живи и у градском подручју Врњачке Бање. Највећи део ромске заједнице у Врњачкој Бањи припада нижој образовној структури – са завршеном основном школом или без било какве завршене школе. Општина Врњачка Бања је показала опредељеност

за решавање питања Рома који живе у овој општини. Основана је Канцеларија за ромска питања, која се бави решавањем проблема Рома на дневном нивоу.

Циљеви пројекта

Основни циљ пројекта је побољшање економског и социјалног положаја Рома који живе на територији Врњачке Бање, кроз пилотирање програма обука и пракси који ће побољшати њихову запошљивост. Тиме би се припадницима ромске заједнице помогло да се лакше интегришу на тржиште рада, као и у шире друштвене токове.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 40 Рома учесника у програму обука, од којих је 24 похађало тромесечну праксу у предузећима; 2 предузећа из сектора картонаже и обраде метала, у којима је организована практична обука и пракса за полазнике.

Индиректни корисници: Локални медији из Врњачке Бање који су обавештавали ширу јавност о спроведеним пројектним активностима, као и о корисницима пројекта; представници локалних власти, ОЦД, предузећа и асоцијација послодаваца, који су учествовали у консултативном процесу приликом обликовања програма.

Спроведене активности

- Израђена свеобухватна Методологија за спровођење програма обука и пракси, којом су створени системски предуслови за спровођење програма.
- Обука за менторе.
- Организовање инфо-сесија за Роме.
- Расписивање јавних позива за фирме пружаоце обука и пракси.
- Организоване обуке и пракса у компанијама за кориснике пројекта: за сектор картонаже и за сектор обраде метала.
- Организована три догађаја усмерена на умрежавање (енгл. networking), на којима је 129 учесника из редова локалне власти, ОЦД, привреде и медија информисано о спроведеном програму.
- Медијска кампања.

Постигнути резултати

- Израђена је свеобухватна методологија за спровођење програма обука и пракси за Роме.
- Набављене су 3 машине за практичну обуку и праксу за изабране кандидате у предузећима.
- Расписана су и спроведена 2 јавна позива за учешће кандидата.
- Одржане су 4 инфо-сесије у ромским насељима с циљем бољег информисања

потенцијалних кандидата.
- Обучена су 2 ментора из 2 компаније за рад са практикантима из осетљивих група.
- Једнодневну обуку о комуникационим вештинама и оријентацији на радном месту и дводневну обуку о активном тражењу посла похађало је 40 кандидата.
- Дводневну теоријску обуку и двонедељну практичну обуку за сектор картонаже похађало је 26 кандидата.
- Дводневну теоријску обуку и двонедељну практичну обуку за сектор обраде метала (занимање бравар-заваривач) похађало је 14 кандидата.
- Тромесечну праксу у предузећу које послује у сектору картонаже обавило је 16 учесника.
- Тромесечну праксу у предузећу које послује у сектору картонаже обавило је 8 учесника.
- Одржана су три консултативна догађаја са 129 учесника из редова локалних власти, ОЦД, пословног сектора и медија.
- Шира јавност обавештена је о активностима и резултатима пројекта преко традиционалних медија и друштвених мрежа.

Уместо закључка

Стефан М. (25), Врњачка Бања, учесник Програма: „Ово је посао какав се само пожелети може. Обука је била занимљива, рад није био тежак, а накнада је редовна. Браварски занат је лепо плаћен, па се надам да бих једног дана, кад стекнем искуство и покупим све занатске 'цаке' могао и сам да радим како бих својој породици, двојици синова и супрузи, обезбедио пристојне услове за живот."

Интегрисана подршка запошљавању ромског становништва

Назив општине/града: Град Вршац
Веб-адреса општине/града: *http://www.vrsac.com*
Партнер(и): Асоцијација грађана „ИМПУЛС"
Трајање пројекта у месецима: 12

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
55.855,23	**90,00**	**50.269,71**

Кратак опис пројекта

Активности у оквиру пројекта су усмерене на унапређење вештина Рома и Ромкиња, старости од 30 до 55 година, ради веће конкурентности на тржишту рада, кроз обуку и сарадњу са послодавцима. Пројектним активностима су успостављени механизми за спровођење, планирање, праћење и унапређење мера и активности развијања капацитета и одговорности органа локалне самоуправе да се ефикасно старају о остваривању и заштити права лица ромске националности; обезбеђивање средства у буџету јединице локалне самоуправе, као и код међународних развојних партнера који делују у Републици Србији за финансирање стратешких мера и делотворно укључење представника ромске заједнице у поступке осмишљавања и спровођења стратешких мера и остваривања гарантованих људских права на рад, образовање и социјалну заштиту. Реализованим активностима повећана је конкурентност и остварен равноправнији положај на тржишту рада, што је повећало запошљавање ромског становништва на подручју града Вршца.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

На територији града Вршца живи 52.026 становника (попис из 2011), као Роми се изјаснило 1368 лица, али их, према проценама, има око 2000. Велики број њих живи од социјалне помоћи, у лошим и скромним стамбеним и социо-економским условима, а на подручју града егзистирају у 3 ромска насеља, док је осталих 8 ромских насеља смештено у околним селима. Деца углавном завршавају само основну школу, мали број и средњу, а тек појединци одлазе на високо школовање. Број грађана ромске националности без школске спреме је 255 (18,64%), са непотпуном основном школом 440 (32,16%), са основним образовањем 166 (12,13%), а само 3% ромске популације има средњу стручну спрему. Према подацима Националне службе за запошљавање, у граду Вршцу на дан 30. 8. 2018. године на евиденцији су се налазила укупно 493 незапослена лица ромске националности, од чега 214 жена.

Град Вршац је израдио ЛАП и ОП за инклузију Рома и Ромкиња за 2019/2020. и 2020/2021. годину и реализује га у пет области – образовање, здравство, социјална политика, становање и запошљавање.

Циљеви пројекта

Општи циљ пројекта је допринос смањењу нивоа социјалне маргинализације ромске популације. Специфични циљ пројекта унапређење вештина Ромкиња и Ромкиња, старости 30–55 година, ради веће конкурентности на тржишту рада, кроз обуку и сарадњу са послодавцима у потпуности је реализован кроз пројектне активности – мапирањем Рома, организацијом жељених обука за занимања која су на тржишту рада дефицитарна, организацијом практичног дела обука за полазнике обука, успостављањем сарадње институција ЛС са привредним сектором и послодавцима, информисањем локалне заједнице (доносилаца одлука, институција ЛС и привредног сектора) о активним и пасивним мерама запошљавања Рома и Ромкиња, као и бенефитима од њиховог запошљавања, те успостављањем мреже подршке за Роме и Ромкиње са подручја града Вршца.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 138 Рома и Ромкиња, локални послодавци, јавна предузећа.

Индиректни корисници: локална самоуправа, Центар за социјални рад, Национална служба за запошљавање, удружења Рома, удружења грађана која се баве маргинализованим групама и положајем Рома у друштву, грађани Вршца.

Спроведене активности

- Организација осам инфо-дана о мерама активне и пасивне политике запошљавања у сарадњи са Националном службом за запошљавање.
- Мапирање директне циљне групе (138 Рома и Ромкиња полазника обука старосне доби 30–55 година).
- Израђен план обуке и одабир корисника (63 Рома и Ромкиња полазника обука старосне доби 30–55 година).
- Организација и имплементација обука за 56 корисника старосне доби 30–55 година (обуке су трајале 2 месеца и на крају обука корисници су добили сертификате о знањима и вештинама стеченим током обука).
- Организација и реализација радне праксе за Роме и Ромкиње старосне доби 30–55 година (укупно 11 послодаваца, удружења и јавних предузећа је учествовало у реализацији практичног дела обука).
- Информисање локалних субјеката о мерама и могућностима запошљавања Рома и Ромкиња (3 инфо-сесије на којима је укупно учествовало 40 представника локалних послодаваца, субјеката и актера везаних за реализацију мера политика запошљавања Рома и Ромкиња).

- Организација и реализација три округла стола са привредним субјектима (60 привредних субјеката) на тему потенцијала запошљавања Рома и Ромкиња и бенефита од тога.
- Формирање заједничке мреже сарадње (чланови мреже, поред пројектних партнера, јесу заинтересоване локалне јавне институције, локални послодавци из привредног сектора, удружења Рома и остала заинтересована локална удружења грађана – укупно 24 организације).

Постигнути резултати

- Сертификате о завршеној обуци и радној пракси добило је 50 Рома и Ромкиња старосне доби 30–55 година.
- На евиденцију НСЗ са новим нивоом квалификације уписано је 56 Рома и Ромкиња.
- Уговор са послодавцем закључило је 5 Рома и Ромкиња и тиме добило статус „запослен/-а".
- Током пројекта основано је једно пољопривредно газдинство као резултат завршене обуке.

Уместо закључка

Члан пројектног тима: „Значајну пажњу привукла је мотивисаност полазника обука за додатна занимања, јер је 56 полазника добило 66 сертификата, а неки су обучени за више од једног занимања. Изузетно нам је жао што нисмо реализовали идеју која се јавила током трајања пројекта да наши, сада већ обучени кувари, спремају послужење и храну у дворишту нашег објекта – да организујемо велику забаву за све полазнике (због мера проузрокованих пандемијом болести COVID-19), али се искрено надамо да ћемо то реализовати када обележимо годишњицу реализације нашег пројекта и проверимо какав ће тада бити статус наших учесника у пројекту."

Члан Градске управе: „Нарочито је значајно да је велики број послодаваца који није био укључен показао интересовање по завршетку пројекта за укључивање у сличне активности кроз заједничку мрежу за сарадњу, у чијем простору данас раде три особе, од којих су 2 Ромкиње. Овај простор је наставио да живи као механизам за комплетну подршку ромској популацији у нашем граду, што је премашило наша очекивања. Такође су се јављали и многи који током анкетирања нису желели да се укључе у обуке, да провере има ли места и за њих јер су од осталих полазника обука чули каква је била атмосфера и задовољство полазника."

Клуб „Ухвати шансу"

Назив општине/града: Општина Жабаљ
Веб-адреса општине/града: *www.zabalj.rs*
Партнер(и): Удружење жена „Ромена"
Трајање пројекта у месецима: 17

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
66.681,01	**89,98**	**60.000,00**

Кратак опис пројекта

Пројекат КЛУБ „УХВАТИ ШАНСУ" је усмерен на оснаживање младих Ромкиња и Рома за активно учешће на тржишту рада путем реализације активности које се спроводе на локалном нивоу, а доприносе достизању постављених циљева у националним и локалним стратешким документима. Информисање и едукација припадника ромске заједнице о значају и условима пријаве на евиденцију незапослених лица, активација ромске популације на тржишту рада, оснаживање организација цивилног друштва које заговарају унапређење положаја Ромкиња и Рома у пружању подршке у процесима економског оснаживања припадника ромске националне мањине и подршке за активно учешће у заједници, представљају основ за пуну социјалну инклузију и борбу против сиромаштва.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

У општини Жабаљ, према подацима Републичког завода за статистику, живе 26.134 становника, од којих је 5% становника ромске националности (укупно 1301 становник), а према незваничним подацима тај број је и много већи. Претежно су староседелачко становништво, мали број Рома живи и ради у иностранству. С обзиром на претходно наведено, Роми представљају најбројнију националну мањину у општини. Роми живе у деловима општине познатијим као Борођ, Плехано село, Чурушка, Ромско насеље. Не постоје званични подаци о образовном статусу одраслих Рома у општини. Незваничне процене су да је преко 90% ромске деце у систему предшколског и основног образовања и да око 90% њих завршава основну школу. Нешто више од 30% уписује средњу школу, али мали број је и завршава и стиче ИИИ и ИВ степен стручне спреме. Остварен је упис ромске деце у мешовита одељења од првог разреда основних школа у свим општинским местима, а подршка је пружена и образовању ромске деце која прелазе на предметну наставу.

Циљеви пројекта

Општи циљ је допринос оснаживању младих Рома и Ромкиња за активно учешће на тржишту рада. Специфични циљеви су: побољшање запошљивости и друштвеног активизма младих Рома и Ромкиња старости 15–30 година и развој локалних механизама и побољшање доступности услуга у општина Жабаљ кроз оснивање клуба „Ухвати шансу". Пројектом се оснажују представници пружалаца услуга и локалне администрације за креирање ефикасних и одрживих програма рада локалних тела која доприносе унапређењу положаја појединих циљних група, у овом конкретном случају програма рада Клуба „Ухвати шансу" за унапређење запошљивости младих Рома и Ромкиња, али ново знање може да се пренесе и на друге области. Пројектом је такође унапређена интерсекторска сарадња три кључна сектора у области запошљавања Рома и Ромкиња – запошљавања, образовања и социјалне заштите.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: млади незапослени Роми и Ромкиње старости 15–30 година са територије општине Жабаљ укључени у програм обуке, млади активисти из ромске националне заједнице укључени у активности за подизање капацитета за јавно заговарање и анимирање младих за активно учешће у заједници, млади укључени у активности у оквиру Клуба, НВО које се баве унапређењем положаја Рома, представници јавног, приватног и невладиног сектора укључени у локалну групу за подршку програму „Ухвати шансу", представници Канцеларије за инклузију Рома општине Жабаљ.

Индиректни корисници: грађани Жабља, невладин сектор, јавне институције, пословни сектор.

Спроведене активности

- Клуб „Ухвати шансу" успостављен у реновираном простору са неопходном опремом, дефинисане процедуре функционисања и развијен програма Клуба, уз формирање Локалне групе за подршку Клубу.
- Извршена анализа потреба локалног тржишта рада – идентификоване потребе и понуде на тржишту рада у општини Жабаљ и процена потреба за обукама.
- Унапређени капацитети НВО и младих активиста ромске националности за јавно заговарање и анимирање младих за активно учешће у заједници: одржане две дводневне онлајн радионице за представнике НВО и младих активиста на тему укључивања грађана и цивилног друштва у процес доношења одлука и друштвеног активизма младих.
- Организоване обуке за стицање знања и вештина за обављање послова у области веб-дизајна и органског баштованства. Обука за веб-дизајн одабрана је на основу све веће заинтересованости младих за друштвене мреже, интернет и комуникационе технологије, у ИКТ индустрији постоји константан раст запослености, а веб-дизајн омогућује рад од куће преко интернета и флексибилно радно време, а постојаће технички

услови у оквиру клуба да млади усавршавају своје вештине у овој области. Обука за органско баштованство оспособила је полазнике за самостално планирање, уређење и одржавање окућнице по еколошким принципима уз стицање основних знања о гајењу великог броја биљних врста, заштити и превенцији болести биља.

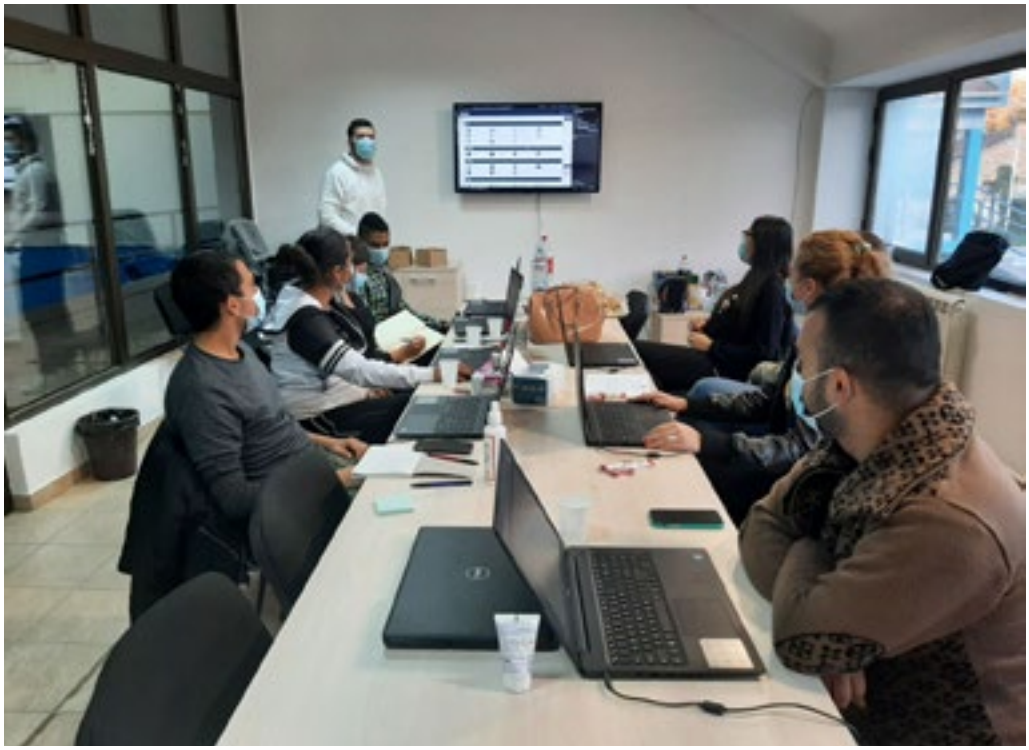
- Унапређене основне вештине за тржиште рада у оквиру програма Клуба: организоване 2 обуке и креирани профили 30 незапослених и младих који нису били активни у тражењу посла.
- Организовани спортски и културни догађаји и тематски догађаји у области запошљавања младих (презентовани примери добре праксе у запошљавању младих и подстицање дијалога младих и кључних актера у области запошљавања и самозапошљавања младих).

Постигнути резултати

- Побољшани су запошљивост и социјални активизам младих Рома и Ромкиња старости 15–30 година кроз развијен локални механизам и побољшану приступачност услуга на територији општине Жабаљ оснивањем Клуба „Ухвати шансу".
- Ојачани су представници јавног, приватног и невладиног сектора за стварање, спровођење и праћење локалне политике у области запошљавања младих из осетљивих група.
- Информативне и образовне услуге усмерене на стицање знања, вештина и компетенција за конкурентније учешће на тржишту рада постале су доступне у оквиру Клуба „Ухвати Шансу":
  - Обука за веб-дизајн – четвородневна обука за 15 полазника
  - Обука за органско баштованство –тродневна обука за 15 полазника
  - Обука за стицање вештина – 2 дводневна модула за по 15 учесника
  - Подизање капацитета локалних актера – 2 дводневне обуке за НВО и младе Роме и Ромкиње
  - Презентација добрих пракси (НВО и активисти) – презентоване 3 добре праксе за 10 учесника
  - Презентација пословних идеја – презентоване пословне идеје за 10 учесника
  - Тематске вечери – организоване 2 тематске вечери за 10 учесника
  - Вечери са предузетницима – организована 2 тематска разговора за 10 учесника.
- Млади припадници ромске и неромске популације и НВО укључени су у организацију и реализацију социјалних, културних и инклузивних активности и догађаја.
- Створен је позитивнији став околине у односу на иновативни модел запошљавања и инклузије младих Рома.

Уместо закључка

Кроз активности на пројекту повећана је заинтересованост младих Рома и Ромкиња за покретање сопственог бизниса. Простор и опрема Клуба у наредном периоду ће се користити и за унапређење дигиталне писмености посебно осетљивих категорија становништва, што је додатна вредност пројекта. Простор и опрема Клуба омогућавају ефикасније праћењу онлајн наставе за категорије ученика којима је то отежано, што се показало као нарочито значајно у време епидемиолошке ситуације током 2020. и 2021 године.

Оснаживање ромских породица у Земуну у сврхе повећања запослености

Назив општине/града: Градска општина Земун
Веб-адреса општине/града: *http://zemun.rs*
Партнер(и): Фондација СОС Дечија села Србија
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
60.000,00	**85,71**	**51.426,00**

Кратак опис пројекта

Оснаживање ромских породица и незапослених Рома у сврхе повећања запослености и социјалне инклузије реализовано је кроз оснивање Центра за оснаживање породице, обезбеђивање психо-социјалне подршке незапосленим лицима и њиховим породицама и оснаживање њихових капацитета за тражење посла. Реализоване су едукативне радионице за децу, радионице психо-социјалне подршке за родитеље, индивидуално саветовање и креирање индивидуалних планова развоја за незапослене Роме, вокацијски тренинзи са стручном праксом, социо-економска подршка породицама. Захваљујући реализацији пројекта повећани су капацитети ромске популације за тражење и добијање посла, локална самоуправа је успостављањем Центра за оснаживање породице поставила основ за одрживу подршку социјално угроженим породицама, а кроз организацију вокацијских тренинга са стручном праксом предузела конкретне мере за повезивање младих незапослених Рома са фирмама потенцијалним послодавцима, док је кроз мере усмерене на видљивост пројекта утицала на подизање нивоа свести јавности о важности оснаживања и интеграције ромске популације у локалну заједницу.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Незапослени припадници ромске популације и њихове породице живе углавном у нехигијенским „дивљим" насељима. Процењује се да 1200 Рома, у просечно седмочланим домаћинствима, живи у импровизованим кућама, без санитарија и у условима врло нездравог и загађеног ваздуха током целе године због сагоревања опасних материја ради загревања просторија и припреме хране. Млади похађају углавном само основну школу, али велики број деце је не заврши. Због обавезе да помогну породици, почињу да зарађују већ у предшколском добу, просећи и сакупљајући секундарне сировине, те стога не похађају школу редовно. С обзиром на низак ниво образовања, млади Роми

нису у могућности да похађају специјализоване обуке за занате, а поред тога наилазе на дискриминацију приликом запошљавања услед културних разлика и недостатка личних докумената. Породице обезбеђују приход кроз препродају, прикупљање секундарних сировина, привремени рад на градилиштима и просјачење.

Циљеви пројекта

Главни циљеви пројекта су: оснаживање породица ради остваривања услова за боље здравствене и хигијенске навике, квалитетније породичне односе, препознавање важности образовања и васпитања деце, боље решавање конфликата; препознавање Центра за оснаживање породице као места на коме могу добити помоћ или бити упућени где помоћ могу да остваре; јачање свести ромске популације, и деце и одраслих, о значају образовања и важним предусловима за успешно уклапање у локалну заједницу; ојачавање компетенција потребних за успешније запошљавање и задржавање посла на дуже време; стицање искустава и вештина потребних за обављање сваког посла; упознавање локалних привредника са радним потенцијалом ромске популације, разбијање предрасуда, оснаживање и мотивисање локалне самоуправе за одрживост пројекта и аплицирање за будуће пројекте који унапређују услове уза инклузију ромске популације.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 30 ромских породица са незапосленим члановима породице, 53 одраслих и 86 деце, а међу њима нарочито стажисти који су стекли знања и вештине потребне не само за занате којима су се обучавали већ и за обављање било ког другог посла.

Индиректни корисници: ромска популација којој су корисници преносили своја искуства и информације и делили са њима брошуре, локална заједница, Градска општина Земун.

Спроведене активности

- Успостављање Центра за оснаживање породице и перспективног партнерског односа у области оснаживања ромске популације и других социјално угрожених група грађана, између партнера на пројекту – Градске општине Земун и Фондације СОС Дечија села Србија.
- Креирање индивидуалних планова развоја.
- Спровођење едукативних радионица за децу и индивидуалног и групног психо-социјалног саветовања за родитеље, психо-социјалне подршке и подршке у запошљавању.
- Активности социо-економског оснаживања породица.
- Реализација менторске обуке са стручном праксом.
- Промоција пројекта.

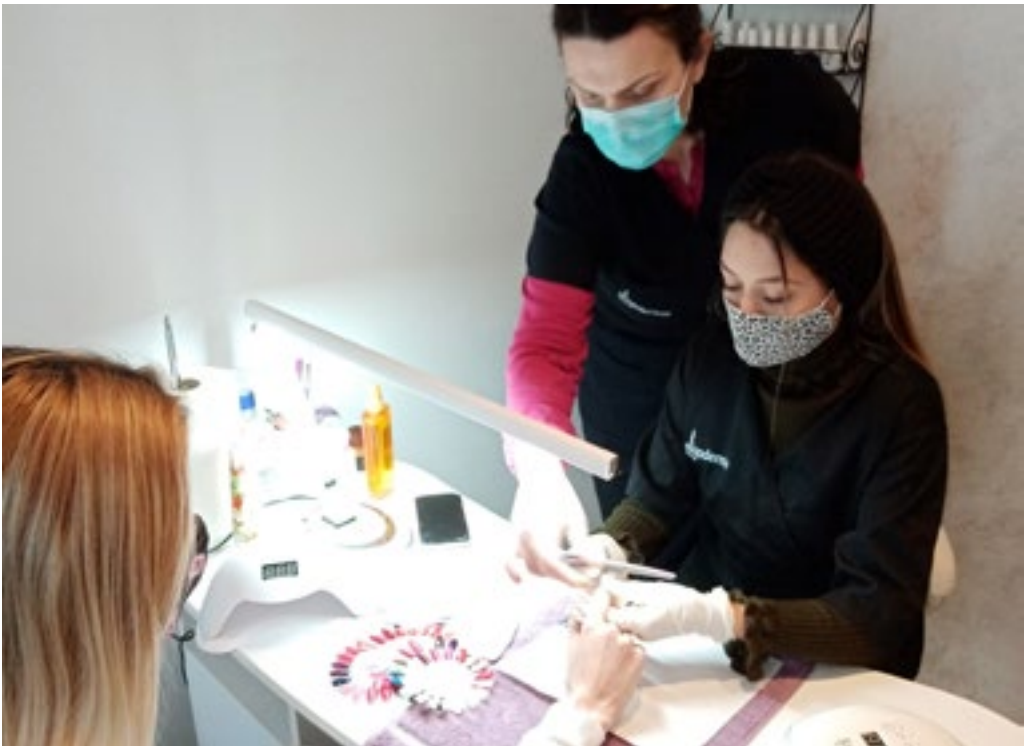
Постигнути резултати

- У индивидуалном психо-социјалном саветовању учествовало је 45 младих Рома и Ромкиња и уз помоћ саветника за запошљавање креирало индивидуалне развојне планове.
- Менторску обуку и стручну праксу завршило је 30 младих Рома и Ромкиња и добило сертификате за одговарајућа занимања (6 Ромкиња је стекло сертификат за послове маникира и педикира и 6 Ромкиња за послове масаже и депилације, 9 младих Рома је стекло сертификате за послове зидара и фасадера, а девет Рома је стекло сертификате за послове молера и керамичара).
- Психо-социјалну и социо-економску подршку добило је 30 ромских породица (53 одраслих и 86 деце), а у оквиру Центра за оснаживање породице реализоване су радионице на којима је учествовала 21 одрасла особа и 44 деце, од којих је 19 деце континуирано користило едукативну подршку.
- Штампане су 3 едукативне брошуре којима је вршена едукација у области хигијене, здравља, запошљавања и инклузије у локалну заједницу.

Уместо закључка

Члан пројектног тима: „Реализација пројекта је била велика школа како за директне и индиректне кориснике, тако и за реализаторе пројекта. Уочена је велика снага и потенцијал за развој, економско оснаживање, превазилажење устаљених образаца понашања код младих мајки Ромкиња. Оне су носиоци одрживог развоја и младе мајке имају потенцијал да уносе промену у локалну заједницу и мењају набоље свет за своју децу. Велики је значај подршке породицама и едукације деце јер она имају моћ да пренесу знања и мењају своје породице на боље."

Ђељана А., мајка двоје деце, од који је седмогодишња ћерка редовно долазила на едукативне радионице: „Од ње имам много да научим и учим сваки дан. Она тако мала више зна од мене. И ја хоћу да се школујем, да радим, да они могу да се школују и да живе боље од мене!"

Корак до посла – подршка инклузији Ромкиња путем локалног међусекторског партнерства на Звездари

Назив општине/града: Градска општина Звездара
Веб-адреса општине/града: *https://zvezdara.rs*
Партнер(и): НВО „Центар за реинтеграцију и активизам Београд"
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
65.150,00	**79,71**	**51.935,00**

Кратак опис пројекта

Пројекат је допринео повећању запошљивости младих Ромкиња кроз подршку Ромкињама да подигну своје капацитете и постану конкурентније на тржишту рада, кроз сензибилизацију послодаваца за запошљавање Ромкиња, као и кроз стварање локалног међусекторског механизма сарадње сва три сектора (јавни, цивилни и приватни). Пројекат је пружио подршку Ромкињама, које су вишеструко рањива друштвена група, да подигну своје самопоуздање, да овладају конкретним вештинама за тражење посла и да подигну капацитете за излазак на тржиште рада. Са друге стране, да би се Ромкиње лакше запошљавале, неопходно је било сензибилисати послодавце за запошљавање Ромкиња, те је акценат стављен на рушење предрасуда и презентовање послодавцима зашто је запошљавање Ромкиња пример друштвено одговорног пословања. Да би се створио амбијент сарадње на том пољу, пројектом је предвиђено и потписивање споразума између јавног сектора, организација цивилног друштва и приватног сектора (послодаваца) да би се на локалном нивоу координирали напори за запошљавање Ромкиња.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Градска општина Звездара има око 180.000 становника и део је урбане целине града Београда. Од тог броја становника, према последњем попису, њих око 1600 су припадници ромске популације, мада је процена да их има три пута више. Роми су махом староседеоци на Звездари и живе у четири стандардна насеља – Орловском насељу, Босутској улици, Малом Мокром Лугу и Великом Мокром Лугу. Роми се углавном баве нискоквалификованим пословима у граду Београду, затим сакупљањем секундарних сировина, а један значајан део Рома је одлазио на привремени рад у иностранство, све до кризе изазваном пандемијом 2020/2021. године. Њихова образовна структура је ниска, углавном су са завршеном или делимично похађаном основном школом. Око 140

ромске деце похађа основну школу на Звездари, на годишњем нивоу. ГО Звездара је у последњих шест година утицала на подизање нивоа услова становања Рома, њиховог образовања и повећања запошљивости.

Циљеви пројекта

Циљ пројекта је унапређење запошљивости 50 Ромкиња старости од 18 до 30 година путем међусектроског партнерства. Овај циљ остварен је кроз подршку Ромкињама да подигну своје капацитете и постану конкурентне на тржишту рада, кроз сензибилизацију послодаваца за запошљавање Ромкиња, као и кроз стварање локалног међусекторског механизма сарадње сва три сектора (јавни, цивилни и приватни).

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 56 послодаваца на Звездари (учествовало 65 представника 56 послодаваца – фирми, удружења или установа), 50 незапослених Ромкиња старости између 18 и 30 година које живе на Звездари.

Индиректни корисници: Представници јавних институција (Градска општина Звездара, Центар за социјални рад Београд – филијала Звездара, Национална служба за запошљавање Београд – Звездара, Привредна комора Београда), организације цивилног друштва и послодавци из Београда и са Звездаре, који су учествовали на округлим столовима, као и грађани Звездаре и Београда.

Спроведене активности

- Формирање међусекторског тима стручњака на пројекту.
- Одржана два округла стола на којима је учествовало 20 представника послодаваца, 18 представника јавних институција и 6 представника цивилног друштва.
- Реализоване радионице са послодавцима ради њиховог сензибилисања за запошљавање Ромкиња (реализовано је 10 онлајн радионица са 65 представника 56 послодаваца).
- Увођење инфо-линије за послодавце и Ромкиње (линију позвало 40 људи којима су се јављале правнице волонтерке из Волонтерског сервиса Звездаре, са информацијама о томе које су погодности за послодавце уколико запосле Ромкиње; исто тако, на том телефону су Ромкиње добијале информације о пријави на евиденцију НСЗ и правима које то носи).
- Реализоване радионице са психо-социјалном подршком за 50 Ромкиња.
- Курсеве за различите занате похађало 20 Ромкиња и положило завршни испит.
- Организација онлајн Сајма запошљавања Ромкиња, који је трајао седам дана и на којем је учествовало 35 Ромкиња и 7 послодаваца.
- Промоција пројекта.

Постигнути резултати

- Одржано је 5 дводневних обука, на којима је 50 Ромкиња оснажено за излазак на тржиште рада.
- На радионицама са психо-социјалном подршком учествовало је 50 Ромкиња, добиле су упутства за евидентирање у евиденцији бироа рада, добиле по комплет пословне одеће (сако, сукња/панталоне, кошуља) и обуће.
- Обуке за занате похађало је и завршило 20 Ромкиња (2 за куварице, 2 за фризерку, 1 за маникир, 1 за кројачицу, 7 за маникир и педикир, 1 школу за лепоту и 6 за шминкерку).
- Онлајн радионице за сензибилизацију послодаваца за запошљавање Ромкиња похађало је 65 представника 56 послодаваца (фирми, предузећа, установа или НВО који желе да запошљавају Ромкиње).
- Потписан је споразум о сарадњи три сектора – јавног (Градска општина Звездара, Градски центар за социјални рад – филијала Звездара, Национална служба за запошљавање), цивилног (НВО „Центар за реинтеграцију и активизам Београд") и приватног (Привредна комора Београда). Придружили су им се три послодавца и три организације цивилног друштва.
- Одржана су два округла стола на којима је учествовало укупно 20 послодаваца и 6 представника цивилног сектора.

Уместо закључка

Члан пројектног тима: „Пројектом смо као Градска општина Звездара постали место сусрета локалних институција, удружења и послодаваца, где можемо да размењујемо искуства и координирамо све мере да бисмо унапредили запошљивост Ромкиња. Осим помоћи око подизања образовног нивоа и овладавања новим вештинама, женама из ове популације понајвише треба топле људске речи и подршке да оне заиста могу да изађу на тржиште рада и да оне на њему вреде једнако као и све друге жене. Када се запосле, онда су и независније, боље су мајке и супруге. Радна места и обуке нуде се и преко приватних фирми, али и преко институција и цивилног сектора, те је неопходно удружити те напоре."

#ЕУ
ЗА ТЕБЕ
Корак до посла
- подршка
инклузији
Ромкињ

ЛОТ 2

БОРБА ПРОТИВ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОМОВИСАЊЕ РАВНОПРАВНОСТИ РОМСКОГ СТАНОВНИШТВА

Смањивање неједнакости Ромкиња

Назив општине/града: Општина Бачка Паланка
Веб-адреса општине/града: *www.backapalanka.rs*
Партнер(и): Удружење „Чараин" и Сигурна кућа Сомбор
Трајање пројекта у месецима: 15

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
52.858,00	89,15	47.122,91

Кратак опис пројекта

Пројекат „Смањивање неједнакости Ромкиња" је реализован у партнерству општине Бачка Паланка, Удружења „Чараин" и Центра за социјални рад Сомбор. Један од циљева је повећање броја Ромкиња у процесима доношења одлука на локалном нивоу и јачање њихових капацитета за учешће у механизмима за доношење одлука. На тај начин се побољшава њихов приступ људским правима, као и коришћење расположивих механизама за родну равноправност и заштиту од насиља према женама. Специфични циљеви пројекта су оснаживање иницијатива Ромкиња које су засноване на заједници, фокусирање на родну равноправност и превенцију насиља према женама, као и јачање техничких и људских капацитета за активно учешће Ромкиња.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

У општини Бачка Паланка највише Рома живи, поред града, у три села – Товаришеву, Обровцу и Пивницама. Насеља у којима живе су делимично условна, повећан је број деце која се образују, издвајају се велика средства за помоћ ромској популацији кроз грађевински материјал, храну, хемију, стипендије. Усвојен је Локални акциони план за Роме и све активности су усклађене са њим. Здравствена заштита је такође прилагођена њиховим потребама, социјална давања од стране ЦСР су велика, а НСЗ улаже велики напор како би запослила Роме на евиденцији за запошљавање. Од стране Црвеног крста подељене су велике количине хране и хемије. Медијска заступљеност на локалној телевизији је у складу са дешавањима и свако дешавање које се тиче ромске популације је пропраћено.

Циљеви пројекта

Главни циљеви пројекта су побољшање активног учешћа Ромкиња у области социјалне инклузије и антидискриминације, као и јачање локалних иницијатива усмерених на Ромкиње, са фокусом на равноправности полова и превенцији насиља над женама. У том смислу, током пројекта прикупљане су информације о постојећим институцијама и локалним механизмима везаним за родно засновано насиље и ромској популацији, организовани су састанци са одабраним институцијама, као и састанци/разговори са Ромкињама у ромским насељима Пивнице, Товаришево и Параге. Након мапирања потенцијалних корисница и локација са највећим бројем Ромкиња које су трпеле насиље над женама, одржане су обуке и радионице о унапређивању знања о насиљу, разумевању насиља и родне равноправности, као и улози институција у процесу пријаве насиља. Организоване су „Чајанке" – дружења Ромкиња са афирмисаним женама и женама из Сигурне куће Сомбор.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 200 Ромкиња, невладине организације, релевантне јавне институције.

Индиректни корисници: чланови породица Ромкиња, грађани општине.

Спроведене активности

- Успостављање сарадње са партнерима и заинтересованим странама.
- Прикупљање података и избор учесница.
- Креирање програма обуке о родној равноправности и унапређењу знања о насиљу над женама.
- Организоване радионице о родној равноправности и заједницама.
- Организоване „Чајанке" – дружења са афирмисаним женама.
- Медијска промоција пројекта.

Постигнути резултати

- Повећано је активно учешће Ромкиња у области социјалне инклузије и антидискриминације.
- Оснажено је 200 Ромкиња за иницијативе фокусиране на родну равноправност и превенцију насиља над женама, јачање техничких и људских капацитета за активно учешће Ромкиња.
- Побољшани капацитети 10 ОЦД и јавних институција за питања родне равноправности и насиља над женама из осетљивих група, подигнут ниво свести о услугама и иновативним праксама у борби против насиља над женама Ромкињама и женама из осетљивих група.

Уместо закључка

Најкорисније у нашем пројекту су стечено искуство у раду са Ромкињама и промене у њиховим становиштима и гледиштима када је реч о родној равноправности и насиљу над женама. Кориснице су биле изузетно задовољне обукама, а највише им је пријало дружење у неформалним условима са афирмисаним женама од којих су могле да чују њихове приче о успеху.

Приступ развоју ромске деце у раном узрасту уз побољшање социјалне укључености и борбе против дискриминације

Назив општине/града: Град Бор
Веб-адреса општине/града: *www.bor.rs*
Партнер(и): Ромска иницијатива младих „Gypsy soul" и Основна школа „Вук Караџић", Бор
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
66.483,20	**89,70**	**59.635,43**

Кратак опис пројекта

Пројекат је подразумевао потпуно укључивање деце из ромске заједнице у предшколско и школско образовање кроз низ различитих видова подршке. Ромска деца млађа од 7 година, током 9 месеци, похађала су радионице на тему раног развоја ромске деце. Деца су показала заинтересованост да буду део оваквог програма, који им омогућава бољу припремљеност пред полазак у први разред основне школе и равноправан положај са својим вршњацима. Акценат је био на моторичком развоју деце, когнитивном развоју, рушењу језичке баријере, тачније богаћењу речника, сналажењу у простору итд. Ученици од 1. до 4. разреда добијали су подршку у учењу, кроз допунску наставу из предмета српски језик и математика. Такође, кроз низ радионица, они су припремани за транзициони период, тј. прелазак у пети разред, а теме радионица односиле су се на спречавање напуштања раног образовања ромских ученика.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Бор је мултиетничка средина у којој живе 22 националне мањине, од којих су Роми један већи део. У Бору, као и у другим местима у Србији, Роми су маргинализовани и живе претежно од социјалних давања, продаје на бувљој пијаци и сакупљања секундарних сировина, што је посебно проблематично у тренуцима кризног периода. Рома у Бору има око 3000, али тај број варира због сталних миграција. На територији града Бора постоји пет основних школа. У три основне школе велики је број ромске деце због реонизације, тј. близине ромских насеља. У свим осталим школама има Рома, али знатно мањи број. Ромски ученици у ове три школе у Бору потичу из веома сиромашних насеља, а то су насеље Север, Змајево, Брезоник и Центар. Велики број породица нема основна средства

за живот, нити инфраструктуру, живе на ободу површинског копа у зградама старим више од 100 година, које су у фази урушавања у рудник, али и урушавања због старости саме зграде. Живе дан за даном и немају могућности коришћења савремене технологије коју ова тешка ситуација носи са собом. Град Бор је усвојио Локални акциони план за Роме, за период 2021–2023. године, који треба да отпочне са имплементацијом, како би се унапредио положај Рома на територији града Бора.

Циљеви пројекта

Општи циљ пројекта односи се на побољшање социјално-економског положаја ромске популације осигуравањем пуног поштовања људских и мањинских права, борбе против дискриминације и омогућавањем пуне друштвене укључености са фокусом на образовни сектор и укључивање ромске деце и младих у квалитетно образовање. Овај циљ пројекат остварује кроз специфичне циљеве: омогућавање пуног укључивања деце из ромске заједнице у граду Бору у предшколско и основно образовање, унапређење образовних достигнућа ромске деце млађе од 7 година и ученика од 1. до 4. разреда основног образовања и развој инклузивних институционалних механизама у локалној самоуправи за унапређење и повећање приступа образовању за ромску децу.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: ученици 1–4. разреда Основне школе „Вук Караџић" и њихови родитељи, ромска деца у раном узрасту до 7. година и њихови родитељи, наставници који су похађали обуке, Предшколска установа „Бамби".

Индиректни корисници: ромска заједница на територији града Бора, представници ромских невладиних организација, локални медији, локални самоуправа.

Спроведене активности

- Радионице са децом школског узраста (1–4. разреда) и њиховим родитељима на тему како се носити са дискриминаторним понашањем, вређањем угледа и личног достојанства.
- Радионице са ромском децом у раном узрасту и њиховим родитељима.
- Помоћ и подршка у савладавању школског програма за ученике ромске националности од 1. до 4. разреда.
- Организовање обуке за наставнике у основној школи, за наставнике и васпитаче у предшколској установи.
- Организовање јавних трибина на тему спречавања напуштања раног образовања.
- Оснивање међусекторске радне групе за јачање социјалне укључености ромске заједнице.
- Организација догађаја у парламенту ученика и обележавање значајних датума за ромску заједницу.
- Интеграција ромске деце у ваннаставним активностима у основној школи и промоција њихових постигнућа.

- Организовање јавне промоције Правилника о процесуирању случајева дискриминације.
- Промоција пројекта.

Постигнути резултати

- Реализовано је 36 радионица са ученицима од 1. до 4. разреда у периоду од 9 месеци (660 ученика).
- Реализоване су 34 радионице са родитељима ученика од 1. до 4. разреда у периоду од 9 месец (261 родитељ).
- Реализоване су 72 радионице са децом ромске националности у раном узрасту (2 групе деце) у периоду од 9 месеци (660 деце).
- Реализоване су 24 радионице са родитељима ромске деце у раном узрасту у периоду од 9 месеци (165 родитеља).
- Кроз помоћ и подршку у учењу (додатни часови из српског језика и математике) подржана су 42 ученика ромске националности од 1. до 4. разреда.
- Ученици 4. и 5. разреда једном месечно присуствовали су радионицама на тему спречавања раног напуштања образовања.
- Реализовано је 10 догађаја са широм ромском заједницом, на различите датуме важне за ромску заједницу (285 учесника).
- Организовано 5 једнодневних обука за наставнике у ОШ „Вук Караџић" (22 наставника).
- Организовано 5 једнодневних обука за наставнике и васпитаче у ОШ„Вук Караџић" (10 васпитача).
- Реализоване су 3 јавне расправе на тему спречавања напуштања раног образовања ромске деце (75 учесника).
- Јавно је промовисан Правилник о дискриминацији (72 учесника).
- Реализовано је 8 координационих састанака са радном групом и усвојен ЛАП за Роме за период 2021–2023. године.
- Реализовано је 6 састанака са парламентом ученика на разне теме.
- Набављено је 15 комплета уџбеника за ученике 5. разреда, као и школски прибор за ученике 5. разреда.

Уместо закључка

Све радионице са ученицима и родитељима су биле организоване у дупло већем броју од планираног (упркос пандемији током 2020/2021). Активности обележавања значајних датума за Роме до сада нису биле организоване у граду Бору, а показале су се као веома посећене и значајне у смислу комуникације са ромском заједницом и повезивања Рома који нису активисти, са темама које представљају проблем за ромску заједницу. Теме које су обрађиване су биле интересантне свим ромским учесницима, па је и одзив Рома заинтересованих да учествују у дешавању био велики.

Подршка једнакости ромске популације у општини Дољевац

Назив општине: Општина Дољевац
Веб-адреса општине: *www.opstinadoljevac.rs*
Партнер(и): НВО Инклузија Данас, Прокупље
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
59.909,30	90,00	53.918,37

Кратак опис пројекта

Пројекат „Подршка једнакости ромске популације у општини Дољевац" реализован је у сарадњи са НВО Инклузија данас из Прокупља. База овог пројекта је реализација позитивних акција локалне заједнице према Ромима у циљу спречавања дискриминације Рома на свим нивоима. Главна идеја пројекта је борба против различитих врста дискриминације, дискриминаторних пракси и стереотипа којима су Роми изложени. Овим пројектом извршена је промоција релевантних закона који подржавају спровођење Стратегије за Роме на локалном нивоу у циљу борбе против дискриминације према Ромима. Ова промоција спроведена је кроз главне активности пројекта – обуке које су пружане главним заинтересованим странама у пројекту, поделу приручника о препознавању дискриминације и управљању дискриминацијом, спровођење кампање за подизање нивоа свести о питањима антидискриминације и људских права и активности усмерених на видљивост пројекта ради информисања јавности. На овај начин пројекат доприноси и подизању нивоа свести јавности о антидискриминацији и потреби за поштовањем различитости у локалној заједници.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

На територији општине Дољевац не постоје посебна ромска насеља већ су Роми и Ромкиње интегрисани са осталим становништвом. Услови за живот су исти као за све остале становнике општине Дољевац, кад је реч о путној инфраструктури, водоводу, канализацији. Општина Дољевац реализује мере активне политике запошљавања и кроз јавне радове ангажује велики број радника ромске националности. Припадници ромске националности нису изопштени из друштва, нити им је ускраћено било које право које могу да остваре – запошљавање, школовање, култура, социјална и здравствена заштита. Често се у сарадњи са здравственим медијатором и домом здравља реализују бесплатни превентивни прегледи. Овај корак се испоставио као „пун погодак", па ће се са овом праксом наставити и у будућности.

Циљеви пројекта

Циљеви пројекта су јачање капацитета главних актера и медија у локалној заједници за спровођење антидискриминационих мера, подизање нивоа свести ромске заједнице у Дољевцу и јачање капацитета представника локалних медија за антидискриминаторно извештавање о Ромима.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: припадници ромске заједнице у општини Дољевац, организације цивилног друштва у Дољевцу, запослени у органима јавне управе и јавним предузећима у Дољевцу, медији.

Индиректни корисници: чланови ромске заједнице у Нишавском округу, ОЦД које се баве инклузијом Рома, медији, грађани Дољевца, пословни сектор у Дољевцу.

Спроведене активности

- Креирање 3 Приручника – „Приручник за препознавање дискриминације у јавним установама", „Приручник са практичним саветима како препознати и борити се против дискриминације Рома" и „Приручник о антидискриминацијском приступу и извештавању у медијима".
- Организација обуке о антидискриминацији за локалну самоуправу, јавне институције и јавне компаније.
- Организација обуке за Роме и Ромкиње на тему како препознати дискриминацију и борити се против дискриминације.
- Организација обуке о антидискриминацији за медијски сектор.
- Кампања подизања нивоа свести о људским правима и антидискриминацији.

Постигнути резултати

- Креирани су и дистрибуирани приручници релевантним корисницима/циљним групама: „Приручник за препознавање дискриминације у јавним установама" (100 примерака), „Приручник са практичним саветима како препознати и борити се против дискриминације Рома" (300 примерака), „Приручник о антидискриминацијском приступу и извештавању у медијима" (30 примерака).
- Одржане су обуке за локалну самоуправу, јавне институције и јавне компаније којима је обухваћено 200 учесника.
- Одржана је обука за Роме и Ромкиње којом је обухваћено 450 учесника.
- Одржана је обука за медијски сектор којом је обухваћено 34 учесника.

Уместо закључка

Члан пројектног тима: „Пројекат је својим активностима допринео подизању нивоа свести свих корисника / заинтересованих страна (запослени у локалној самоуправи, јавним предузећима и институцијама, организације цивилног друштва, ромска популација *и ūприūадници медија*) о проблемима и врстама дискриминације, правима и обавезама када је у питању дискриминација. Верујемо да је ово начин да се допринесе промоцији позитивније слике о ромској заједници како би се смањиле негативне предрасуде већине становништва према Ромима."

Једнаки услови за сву децу

Назив општине/града: Општина Коцељева
Веб-адреса општине/града: *www.koceljeva.gov.rs*
Партнер(и): ОШ„Мића Станојловић" Коцељева и Центар за интеграцију Рома, Ваљево
Трајање пројекта у месецима: 15

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
57.839,92	90,00	52.055,93

Кратак опис пројекта

Пројекат је усмерио своје активности у пет праваца са циљем да сва ромска деца буду успешно интегрисана у образовни систем и наставе даље школовање: на превенцију дискриминације у предшколским и школским образовним установама; на оснаживање компетенција родитеља ромске деце са циљем да подрже и усмеравају своју децу кроз предшколско и основно образовање, као и да спрече одустајање од образовања; на рад са децом предшколског узраста са циљем подизања нивоа њихове припремљености за припремни предшколски програм и школу; на рад са ученицима основне школе са циљем подизања нивоа свести о дискриминацији и начинима њеног спречавања и оснаживање компетенција наставног кадра, представника ромске заједнице и локалних институција, као и Мобилног тима кроз обуке.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Општина Коцељева спада у категорију неразвијених општина и има потребу за помоћи у подршци социјално угроженом становништву и побољшању њиховог положаја. Општина пружа нарочиту подршку ромском становништву на својој територији. У општини делују ромски координатор, ромски здравствени медијатор и педагошки асистент. Према попису становништва из 2011, број Рома у општини је 850, а према подацима локалне самоуправе, Центра за социјални рад и ромске НВО, тај број је далеко већи и износи око 15% укупног становништва општине. Стање у ромској заједници варира од „добро стојећих" ромских породица до породица које се налазе у стању социјалне потребе, екстремног сиромаштва и вишеструке угрожености. Већина Рома ради на сакупљању секундарних сировина. Село Драгиње, са припадајућим насељем Брдарица, има 2579 становника од којих је 1150 Рома, односно 289 породица (по незваничним подацима). Око 80% Рома из општине насељава ова два насеља. На том подручју Роми живе од 1880. године. У насељу Драгиње, којем гравитира и село Брдарица, налази се Основна школа „Мића Станојловић", коју похађа 255 ученика. Укупан број ромске деце која редовно похађају школу је 136 (односно 53%), што пропорционално одсликава и однос становника овог села.

Циљеви пројекта

Општи циљ пројекта је остваривање једнаких права и доступност обавезног образовања за ромску децу без икакве врсте дискриминације, док је специфични циљ пројекта подизање компетенција локалних институција и ангажовање ромске заједнице у циљу пружања подршке комплетном развоју и добробити ромске деце. Кроз успешну и значајну социјалну инклузију ромске популације, овај пројекат доприноси смањењу неписмености, смањењу зависности од социјалне заштите и повећању добробити деце кроз организоване обуке наставног особља предшколске и школске установе, обуку Мобилног тима, као и семинаре организоване за све представнике локалних институција који се баве пружањем услуга ромској заједници.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: ромска заједница коју званично чини 850 становника, а незванично њих око 1500, локална самоуправа, локалне ромске институције (општинско координационо тело, ромски здравствени медијатор, Мобилни тим за инклузију Рома), ромске НВО, васпитно-образовне институције (основна школа и предшколска установа).

Индиректни корисници: целокупна ромска заједница и локална заједница.

Спроведене активности

- Успостављање сарадње свих локалних институција које пружају услуге ромској заједници (Центар за социјални рад, предшколска установа, школска установа, локална самоуправа, дом здравља, мобилни тим и здравствени медијатор).
- Организација округлог стола „Институционална дискриминација ромске деце".
- Организовање програма за рад са децом предшколског узраста.
- Одржавање програма „Кад порастем бићу све што желим" за децу узраста од 3 до 5,5 година.
- Организовање продуженог боравка за 20 деце која похађају ППП и ученике основне школе од 1. до 4. разреда.
- Рад са родитељима и ромском заједницом (промоција уписа у ППП, организација 3 радионице са родитељима ромске деце узраста 0 – 3 године, кућне посете родитељима деце узраста 0 – 3 године у 30 ромских домаћинстава, информисање Ромкиња о облицима насиља у породици и начинима борбе против њих).
- Организација обука: акредитовани семинар – „Учење без дискриминације – улога наставника и школе" за 30 учесника просветних радника и васпитача из ПУ; једнодневна обука Мобилног тима о принципима и важности раног развоја деце и рада са родитељима.
- Радионица за 20 ученика основне школе на тему дискриминације, предрасуда и стереотипа.
- Панел-дискусија за представнике локалних институција и ромске заједнице под називом „Школа – Окружење за учење без дискриминације".
- Медијска промоција пројекта.

Постигнути резултати

- Успостављено је партнерство са 20 представника локалних институција, побољшана свест и укључивање свих локалних актера у борби против дискриминације и подршка раном развоју све ромске деце.
- Сва ромска деца узраста 5,5 – 6,5 година уписала су се у ППП током школске 2020/2021.
- Побољшана је припремљеност ромске деце за приступ систему обавезног образовања.
- Ојачана је компетенција ромских породица за подршку раном развоју детета.
- Ојачани су капацитети наставног особља (30 особа) и мобилног тима за рад са ромском децом и борбу против дискриминације (20 чланова).
- Смањен је јаз у образовним постигнућима и социјалним вештинама између ромске и неромске деце.
- Побољшана је комуникација између ромске заједнице и локалних институција.
- Подигнут је ниво свести локалне заједнице о дискриминацији.

Уместо закључка

Чланица Пројектног тима: „Сви укључени у пројекат, како пројектни тим и особље ангажовано на пројекту, локалне институције, тако и сами корисници пројекта су се одлично 'снашли' током ванредне ситуације 2020. године и све активности које су могле, биле су спроведене напољу, на отвореном простору, што је одушевљењем прихваћено. Школа је током августа месеца, у време школског распуста, отворила своје просторије и уступила опрему како би се активности могле безбедно реализовати у дворишту школе."

Заједно од раног узраста против дискриминације

Назив општине/града: Град Крагујевац
Веб-адреса општине/града: *https://www.kragujevac.rs*
Партнер(и): ОКЗ Романипен, ОШ „Наталија Нана Недељковић", ПУ „Ђурђевдан"
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
66.885,00	**89,71**	**60.000,00**

Кратак опис пројекта

Сиромаштво је компонента ромског социо-културног идентитета и вишегенерацијског друштвеног феномена, што се може сматрати узроком и последицом изузетно неповољног положаја ромске заједнице. Због укорењеног сиромаштва, Роми имају неједнаке услове у свим сферама друштвеног живота. Функционална неписменост родитеља понекад ствара непремостиву препреку за образовање њихове деце. Деца често напуштају образовни систем, што отежава повратак и наставак образовања. Роми чине само 4% деце у предшколском систему, 5% у основним школама, а у средњим школама само 1%. У том смислу, посебна пажња у пројекту је усмерена на децу узраста од 3,5 до 7 година и њихове родитеље. Пројекат на дугорочном нивоу доприноси побољшању нивоа образовања Рома у Крагујевцу кроз подизање нивоа свести о важности образовања и мотивисање родитеља и деце да се укључе у редован образовни систем. Пројекат је развијен тако да обухвати широк спектар мера за повећање нивоа образовања и инклузије Рома, као и за смањење нивоа дискриминације ромске популације и да допринесе изградњи толеранције и једнакости у непосредном школском окружењу.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Према званичним статистикама, највећа мањинска етничка заједница у Крагујевцу су Роми, којих има 1482 (0,83%). Незванично се процењује да ромска популација чини 5,57% становништва у Крагујевцу (око 10.000 грађана). Роми у Крагујевцу живе у седам насеља интегрисани са већинским становништвом, а два насеља су етнички чисто ромска насеља (Лицика и Корман поље), у којима живи око 400 ромских породица. Ниво образовања ромске популације и даље је драстично нижи од нивоа образовања већинског становништва. Град Крагујевац од 2005. године има стратешки план за унапређење положаја Рома са дефинисаним приоритетима деловања

у четири области, а образовање је једна од најбитнијих области, и кроз наведени пројекат се доприноси испуњењу локалног акционог плана у области раног развоја и образовања младих.

Циљеви пројекта

Јачање институционалних капацитета, као и алтернативних механизама подршке деци и родитељима ромске националности у циљу свеопштег развоја ромске заједнице на локалном нивоу са специфичним фокусом на подизању нивоа свести о значају образовања и развоју ромске деце у раном узрасту, што доприноси смањењу етничке дистанце, стереотипа и дискриминације према Ромима у свим сегментима друштвеног живота.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 105 ромске деце предшколског узраста и 100 родитеља, 25 родитеља ромске деце узраста од 0 до 5 година, 50 родитеља ромске деце припремно-предшколског узраста (од 5,5 до 7 година), 50 родитеља ромске деце која су уписала 1. разред основне школа (7 година), 60 ученика (15 ромских) основне школе који су учествовали у пројектним активностима (јавни час и форум театар), 35 деце из предшколске установе и ученика из основне школе који су учествовали у мини-пројектима партнера, 182 представника основне школе и предшколске установе (васпитачице, наставници, учитељи, педагози, психолози, директори), 65 учесника из локаних институција.

Индиректни корисници: локална самоуправа, локалне ромске организације, ЦСР, основне школе и предшколске установе.

Спроведене активности

- Организација 16 едукативних радионица за ромску децу и родитеље (8 за децу и 8 за родитеље) током 8 месеци реализације активности.
- Организација 3 презентације у 3 ромска насеља (Лицика, Бресница и Палилуле).
- Одржане 3 инфо сесије за родитеље ромске деце из припремног предшколског програма и 1. разреда основне школе.
- Организација 3 састанка са представницима комисије за упис деце у предшколске установе и представницима стручних служби основне школе и предшколске установе са темом транзиције деце из предшколске установе у основну школу.
- Организација форум театра на тему дискриминације у основној школи.
- Организација јавног часа „Дан розе мајица" на тему превенције вршњачког насиља и дискриминације у основној школи.
- Организација мини-пројекта „Дебатни клуб ученика" на тему развоја интеркултурног дијалога на вршњачком нивоу у Основној школи „Наталија Нана Недељковић".
- Организација мини-пројекта „Играјмо се заједно" у Предшколској установи „Ђурђевдан".

- Организација 5 дводневних вебинара са различитим темама: значај образовања и раног развоја ромске деце у раном узрасту, антициганизам, културни идентитет Рома – Романипен, интеркултурно образовање и антидискриминационе мере у јавним институцијама.
- Организација 2 округла стола са темама превенције од осипања ромских ученика из образовног система и значај локалног тима за социјални инклузију Рома.
- Припрема 300 брошура са информацијама о упису деце у припремни предшколски програм и основну школу.
- Набавка едукативне дидактике за библиотеку играчака и 70 таблета за ромске ученике.

Постигнути резултати

- Одржано 16 едукативних радионица за ромске родитеље и децу узраста од 3 до 5,5 година, 100 и 105 деце.
- Одржане 3 инфо сесије, са 125 родитеља ромске деце предшколског и основношколског узраста.
- На 3 састанка са релевантним локалним институцијама, предшколском установом, основном школом и канцеларијом за ромска питања учествовало је 15 различитих професионалаца.
- Обезбеђено је и подељено 70 таблета за ромске ученике у циљу превазилажења баријера у праћењу онлајн наставе.
- Опремљена је библиотека играчака са едукативном дидактиком за рад са ромском децом и ученицима у савлађивању наставног градива.
- Одржан је дводневни вебинар о значају образовања и развоја, као и транзиције ромске деце у раном узрасту, са 39 представника локалних институција.
- Одржана су 2 округла стола са темама о изазовима у спровођењу антидискриминационих мера и мера на пољу подршке у превенцији осипања ученика из образовног система, са 35 представника локалних образовних и других институција.
- На дводневном вебинару са темом развоја интеркултурног учења и дијалога у образовним институцијама учествовало је 54 учитеља, васпитача, стручних сарадника и директора из основне школе и предшколске установе.
- На дводневном вебинару на тему упознавања са културним идентитетом Рома учествовало је 40 представника основне школе и предшколске установе.
- У мини-пројекту „Дебатни клуб ученика на тему развоја интеркултурног дијалога на вршњачком нивоу" у Основној школи „Наталија Нана Недељковић" учествовало је 15 ученика.
- У мини-пројекту „Играјмо се заједно" у Предшколској установи „Ђурђевдан" учествовало је 35 деце.
- Организован је дводневни вебинар са темом антициганизма уз учешће 25 представника основне школе, предшколске установе и локалних институција.
- Одржан је дводневни вебинар са темом „Антидискриминаторне мере у јавним институцијама", са 24 представника основне школе, предшколске установе и локалних институција.
- На јавном часу „Дан розе мајица" на тему превенције вршњачког насиља и дискриминације учествовало је 20 ученика.
- Остварена је већа информисаност заједнице о мерама подршке процесу социјалне инклузије Рома и обезбеђена видљивост пројектне иницијативе.

Уместо закључка

Члан пројектног тима: „Више од две трећине пројекта реализовало се у условима пандемије током 2021. године, због чега је била отежана директна активност са корисницима и први пут смо били у прилици да активности спроводимо онлајн, и то су деца прихватила на добар начин, тако да ће уз 70 таблета које су добили ромски ђаци и опрему за образовне институције у Крагујевцу, за наставу на даљину бити спремне и предшколске установе и основне школе".

Фер почетак у животу

Назив општине/града: Општина Лебане
Веб-адреса општине/града: *www.lebane.org.rs*
Партнер(и): Удружење грађана „Арка"
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
55.105,00	90,00	49.594,50

Кратак опис пројекта

Анализирајући ситуацију и положај ромске заједнице у Лебану, Општина је заузела становиште да ће најзначајнији утицај на бољи положај бити остварен ако своју енергију и средства усмери ка деци и ка раном развоју. Из тог разлога је и пројекат усмерен ка деци узраста до 7 година и њиховим родитељима. Све активности су биле усмерене ка унапређењу услова за живот и развој деце узраста до 7 година из ромских породица у Лебану, али је кроз читав пројекат важан утицај остваривaн на родитеље како би они схватили важност раног развоја и образовања деце. Све активности су спровођене уз инклузиван приступ, уз разумевање и прихватање од стране родитеља и деце ромске националности, као и од стране већинске заједнице. Кроз пројекат су спроведене и заједничке активности ромске деце и деце из већинске заједнице и то кроз диверсификоване играонице у две основне школе (предшколске групе) у Лебану и кроз обележавање Дана толеранције, где су деца заједно осмишљавала и спроводила активности на тему толеранције, кроз игру, спорт, цртање, квиз, маскенбал. Из области здравља, хигијене и приступа хигијенским навикама, организоване су садржајне едукације мајки деце узраста до 3 године, а за родитеље деце узраста до 7 година је била организована и школа родитељства.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Према попису, у Лебану је евидентирано 1250 рома. Живе углавном у концентрисаним групама – ромским насељима (око 90%). Ромска заједница у Лебану има бројне проблеме и суочена је са изразитим сиромаштвом, лошим стамбеним условима, недостатком образовања, високом стопом незапослености и израженом дискриминацијом од стране већинске заједнице и система уопште. Општина последњих година ради на унапређењу положаја ромске заједнице, кроз комунално уређење ромских насеља, спровођење Оперативног плана Мобилног тима, који ради заједно са представницима ромске заједнице и кроз индивидуалне пројекте.

Циљеви пројекта

Циљ пројекта је допринос инклузивном предшколском образовању и васпитању деце стаарости до 7 година.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директна корисници: породице са децом узраста до 7 година (око 120 породица учествовало директно).

Индиректни корисници: васпитачице, запослени у органима локалне самоуправе који се баве ромском заједницом, али и деца из већинске заједнице која су учествовала у активностима на пројекту (деца узраста од 3 до 7 година у диверсификованим програмима и деца 1. разреда приликом обележавања Дана толеранције).

Спроведене активности

- Одржано 40 радионица за децу узраста од 3 до 5,5 година и њихове родитеље са циљем подстицања уважавања и јачања васпитно-образовне улоге ромске породице, уважавања различитости и посебности деце и њихових породица; радионице су обухватале тематске јединице и циљеве који се односе на културне различитости, друштвено-емотивно учење, креативно естетско учење, когнитивни развој, физички развој и језик.
- Организоване играонице као диверсификовани програм, где су заједно боравила ромска деца и деца из већинске заједнице, са циљем повећања доступности предшколског васпитања и образовања за сву децу, без дискриминације или сегрегације по било којем основу.
- Информисање породица и потпуни обухват ромске деце предшколским програмом и укључивање деце у обавезни предшколски програм (сва деца су добила бесплатне уџбенике, наставне листове и материјал по протоколу и програму ППП).
- Одржана „Школа родитељства" за 60 породица: радионице подршке родитељима биле су усмерене на то да омогуће безбедно и подржавајуће породично окружење за дете – родитељи упознати са значајем раног развоја.
- Одржана „Школица за маме и бебе" за 67 Ромкиња – едукација о унапређивању и очувању здравља и безбедности деце узраста до 3 године.
- Више од 100 деце учествовало у активностима усмереним на обележавање Дана толеранције: израда и представљање ликовних радова, квиз знања, маскенбал, плесне тачке, спортске игре.

Постигнути резултати

- Више од 50% ромске деце из општине Лебане, узраста од 3 до 5,5 година похађало је 40 радионица на којима су прошли процес предшколског образовања и васпитања, са садржајем са којим и на начин на који овај процес пролазе сва деца која похађају дечји вртић.
- Сва деца ромске националности из општине Лебане су ове године уписала и редовно похађала припремни предшколски програм, а осим анимирања родитеља и пружања подршке при упису, сва деца су из пројекта добила и дидактичке и едукативне материјале који се користе у предшколским групама.
- Све мајке из Лебана (укупно њих 67) које имају децу узраста до 3 године, прошле су „Школицу за маме и бебе" и добиле хигијенске пакете.
- У „Школи родитељства" учествовало је 20 родитеља.
- Више од 100 деце различитих националности заједно је обележило Дан толеранције, уз плес, спортске игре, ликовну радионицу, маскенбал и квиз знања о толеранцији показујући да се друже, уче и одрастају заједно разумевајући да су сви исти, јер су сви различити.

Уместо закључка

Члан пројектног тима: „Деца и родитељи из већинске заједнице, не само да су прихватали заједнички рад и активности са ромском децом, него је све ово протицало као 'апсолутна нормалност'. Уопште није било ни запажања, промишљања или дискусије на ову тему. Апсолутно срдачно и пријатељски су се дружила ромска и српска деца."

Васпитачица у предшколском: „Догађај Дан толеранције је привукао велику пажњу, а за нас је изненађење да деца доста знају о толеранцији и да немају дискриминаторске поступке или мисли."

Учесник радионица: „Деца су са радошћу посећивала радионице и субјективан осећај је да су поред учења, едукације и игре, била срећна."

Нови Сад за једнакост девојака и девојчица ромске националности

Назив општине/града: Град Нови Сад, Управа за социјалну и дечију заштиту
Веб-адреса општине/града: *http://www.novisad.rs/*
Партнер(и): Градска управа за социјалну и дечију заштиту и Центар за производњу знања и вештина
Трајање пројекта у месецима: 15

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
63.814,80	**90,00**	**57.433,32**

Кратак опис пројекта

Пројекат се спроводио у 4 главне компоненте: 1) мере подршке ромским породицама предшколске деце на терену у неформалним ромским насељима које подразумевају теренски рад ЦПЗВ у ромским породицама, рад на стимулацији раног развоја деце узраста од 3 до 5,5 година (70% девојчице) и јачање родитељских компетенција, 2) примена мера превенције осипања и то кроз координацију рада школских тимова за превенцију осипања деце из образовног система и њихове сарадње са другим актерима у заједници, 3) превентивни едукативни и индивидуални саветодавни рад са девојчицама и девојкама ромске националности о партнерском и породичном насиљу, раним уговореним браковима, и индивидуални саветодавни рад, 4) едукација медија и интерсекторске мреже за децу о проблемима породичног и партнерског насиља, укључујући проблем раних уговорених бракова у ромској популацији, и медијска кампања у јавности.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

У Новом Саду постоје два велика ромска насеља и неколико мањих, сва са неадекватном инфраструктуром и отежаним животним условима. Према попису становништва из 2011. године, у Новом Саду живи 3636 Рома, али је процењен и реалнији број од око 15.000. Не постоје егзактни и потпуни подаци о броју ромске деце у Новом Саду, те стога ни о броју девојчица и дечака који похађају предшколску установу. Значајан број деце није регистрован, не похађа обавезно предшколско образовање, значајан број њих није уписан у основну школу, раде на улици сами или са родитељима. Иако постоје иницијативе у том правцу, не постоје међусекторске мере или механизми успостављени од стране локалних власти или других, чији је циљ превенција раног напуштања школе и напуштања школе уопште. Управо ове чињенице су највећи изазов у раду – како прикупити релевантне информације о стању на терену и доћи до невидљивих ромских породица.

Циљеви пројекта

Општи циљ пројекта било је подстицање позитивних акција локалне заједнице према ромском становништву ради спречавања дискриминације, са посебним фокусом на девојчице, девојке и жене. Овај општи циљ је допринос смањењу неједнакости и јачању образовне и социјалне инклузије најугроженијих група у Србији, првенствено Рома. Специфични циљ пројекта био је допринос унапређењу локалних међусекторских механизама за социјално укључивање младих ромске националности, нарочито девојчица и девојака, кроз сарадњу локалне самоуправе, система образовања, социјалне заштите и организација цивилног друштва.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: девојчице и девојке (70% укупно обухваћене деце на пројекту) и дечаци ромске националности у Новом Саду, узраста од 3 до 18 година на територији Града Новог Сада и њихови родитељи – мајке и очеви; основне и средње школе у Новом Саду; медији; стручњаци у области дечије заштите и представници Интерсекторске мреже за децу – НСМЕДЕ.

Индиректни корисници: локална самоуправа, државни службеници и стручњаци из области социјалне заштите, здравства и образовања, као и организације цивилног друштва које су у директном контакту и пружају услуге ромској популацији.

Спроведене активности

- Подршка раном укључивању деце у предшколско васпитање и образовање кроз теренски рад у неформалним насељима (саветодавни рад у циљу подршке родитељству, мотивисање родитеља да укључе децу у систем раног образовања и развојно-стимулативне активности за децу узраста до 5,5 година – 180 посета породицама, 180 развојно-стимулативних радионица на 30 тема, обухваћено 40 породица са 59 школске деце и деце предшколског узраста – 34 девојчице и 25 дечака).
- Превенција осипања из образовног система кроз интерсекторску сарадњу и подршку школским тимовима за превенцију осипања (подржано 153 деце и 160 родитеља из 80 породица).
- Едукација и индивидуални саветодавни рад са девојчицама, девојкама и родитељима (30 девојчица и девојака, 12 радионица).
- Једнодневна обука за представнике медија у Новом Саду.
- Две једнодневне обуке за представнике Новосадске интерсекторске мреже за децу НСМЕДЕ.

Постигнути резултати

- Девојчице и дечаци узраста од 3 до 5,5 година (70% девојчице) припремљени су за активно укључивање у предшколски систем кроз мере стимулације раног развоја и подршке јачању родитељских компетенција.
- Укупно 34 девојчице и 25 дечака узраста од 3 до 5,5 година подржани су превентивним мерама стимулације раног развоја.
- Унапређене су родитељске компетенције 40 мајки и 40 очева девојчица и дечака узраста од 3 до 5,5 година.
- Укупно 27 деце припремљено је за упис у предшколску установу – 14 девојчица и 13 дечака.
- Девојчице и дечаци основношколског узраста оснажени су за останак у образовном систему кроз интерсекторске мере превенције осипања девојчица и дечака из образовног система.
- Мерама превенције осипања деце из основних и средњих школа у Новом Саду подржано је 86 девојчица и 67 дечака, који су успешно завршили школску годину / наставили школовање.
- Девојчице и девојке ромске националности основношколског и средњошколског узраста оснажене су и обучене о партнерском и породичном насиљу и њиховим правима.
- О превенцији партнерског и породичног насиља и њиховим правима едуковано је 30 девојчица и девојака.
- Индивидуална психо-социјална саветодавна подршка у превенцији насиља или изласку из ситуације насиља пружена је за 30 девојчица и девојака.

Уместо закључка

Иако је број активности у оквиру овог пројекта био знатан, оне су тако уклопљене да су изградиле потпуно кохерентан и заокружен систем који, уз даљу подршку локалне самоуправе и мотивацију локалних институција и организација, представља одличну основу за даљи успешан рад на инклузији Рома.

Мајка предшколског детета из насеља Велики Рит у Новом Саду: „Мени и мојој деци је много значила подршка коју смо добили у овом пројекту. Моје старије дете је имало доста говорних потешкоћа, захваљујући девојкама које раде на терену и пуној подршци, моје дете сада има мањих тешкоћа него раније. С Центром за производњу знања и вештина сарађујем већ неколико година. Заиста ми значи ова подршка."

Центар за рано учење Рома

Назив општине/града: Град Пирот
Веб-адреса општине/града: *www.pirot.rs*
Партнер(и): Удружење грађана Тернипе
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
67.440,38	**88,41**	**59.624,04**

Кратак опис пројекта

Циљ пројекта је смањење утицаја дискриминације и повећање образовне укључености ромске деце у Пироту. Пројекат се фокусирао на успостављање институционалне основе за континуиран рани развој и образовање ромске деце, као и на промовисање значаја образовања. Приступ учењу кроз радионице примењивао се за неформално предшколско образовање и обуку корисника о темама везаним за рани развој деце. Све радионице су имале прилагођен курикулум, а партиципативни метод са крајњим корисницима је био један од главних метода учења.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Према званичним подацима, у Пироту живи 2567 становника ромске националности, али незванични подаци говоре да се овај број креће до 3700. Роми и Ромкиње живе у градској и сеоској средини. Највећа концетрација ромског становништва је у насељу Расадник (око 1700 становника). Остало ромско становништво је настањено у насељима Тијабара, Прчевац , Грашница, Сењак, као и у приградским насељима и селима. Образовна структура је на задовољавајућем нивоу. У последњих 10 година у Пироту се бележи веома мали проценат осипања деце из основног образовног система у односу на Србију. Ромске невладине организације доста раде на терену, али и сам Град је препознао значај унапређења положаја ромске заједнице. То показују успостављени локални механизми: ЛАП за социјално укључивање Рома и Ромкиња, Координационо тело за мониторинг спровођење ЛАП-а, Мобилни тим за инклузију Рома, који реализује Оперативни план који је буџетиран на годишњем нивоу у оквиру буџета Града.

Циљеви пројекта

Кроз реализацију пројекта омогућен је стопостотни обухват деце у припремном предшколском програму за школску 2020/2021. Подигнут је ниво свести родитеља и

породице о значају раног развоја и укључивања деце у васпитно образовне програме. Преко 50 деце у основном образовању је успешно завршило школску годину захваљујући подршци и помоћи при учењу. На тај начин је остварен циљ стратешког документа ЛАП за социјално укључивање Рома и Ромкиња, где као индикатор у образовању имамо 100% обухвата деце и 100% деце која су успешно завршила основно образовање. Посебан циљ који је остварен током реализације пројекта јесте смањење дискриминације према ромској заједници од стране институција и особа који директно раде са корисницима при институцијама, посебно при Центру за социјални рад, где је 11 месеци ангажована социјална медијаторка.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: ромска деца узраста од 3 до 6 година и њихови родитељи, деца школског узраста, ромске породице које имају децу узраста до 6 година, Роми који су корисници новчане социјалне помоћи, Предшколска установа „Чика Јова Змај", запослени у институцијама који директно раде са корисницима – запослени у Градској управи Пирот, запослени у основним школама, предшколској установи, установама културе, Центру за социјални рад и Црвеном крсту.

Индиректни корисници: институције – школе, установе културе, медији, већинско становништво у Пироту.

Спроведене активности

- Отворен Центар за рани развој ромске деце и помоћ при учењу.
- Реализоване радионице са децом узраста од 3 до 6 година и родитељима на различите теме које су значајне за рани развој деце.
- Реализоване заједничке едукативно-креативне активности са децом и родитељима.
- Обезбеђена услуга подршке социјалног медијатора при Центру за социјални рад.
- Пружана подршка и помоћ при учењу ромској деци од 1. до 8. разреда.
- Реализована обука са запосленима на руководећим местима у градској управи на тему недискриминације и мултикултурализма.
- Реализоване радионице о мултикултуралности са запосленима у предшколској установи.
- Реализоване радионице о недискриминацији са запосленима из локалних институција и установа.
- Реализоване радионице о мултикултурализму са ученицима у све 4 основне школе.
- Одржани састанци представника и представница Градске управе Пирот са релевантним институцијама за заштиту дискриминације са националног нивоа.
- Обележен Светски дан Рома.
- Одржани састанци Локалног тима за рани развој у циљу израде индивидуалних планова за подршку ромским породицама које имају децу узраста до 6 година.
- Израђени индивидуални планови и пружана подршка породицама које имају децу узраста до 6 година.
- Израђена брошура о услугама социјалне заштите у Пироту.

- Израђена брошура о превенцији дискриминације и механизмима заштите од дискриминације.
- Израђена брошура са смерницама за упис деце у предшколску установу.
- Снимљен филм о реализацији пројекта.
- Одржане конференције.

Постигнути резултати

- За главне кориснике пројекта идентификовано је 47 породица и оне су се укључиле у програм радионице са децом и родитељима.
- У програм је укључено 53 родитеља (планирано 40).
- Програм раног развоја деце похађало је 54 деце узраста од 3 до 6 година (планирано 40).
- Одржано је 107 радионица са децом и 107 радионица са родитељима (планиране 72).
- Одржана је 41 едукативно-креативна активност са родитељима и децом (планирано 24).
- Кроз услугу помоћи при учењу пружена је подршка за 54 ученика и ученица од првог до осмог разреда, континуирано.
- Локални тим за рани развој је одржао 15 састанака, на којима је израдио 35 индивидуалних планова за подршку ромским породицама (планирано 30).
- У циљу смањења дискриминације пилотирана је мера успостављање социјалног медијатора при Центру за социјални рад. Одржане су 4 трибине и информисано је преко 200 корисника о услугама социјалне заштите. Такође је одштампана публикација у 400 примерака. Резултат ових активности је остваривање права из социјалне заштите за преко 50 корисника, обезбеђивање хуманитарне помоћи за све кориснике новчане социјалне помоћи.
- Реализоване су дводневне обуке о недискриминацији са 20 учесника и учесница запослених у Градској управи Пирот на местима управљања и доношења одлука.
- Реализоване су једнодневне обуке о антидискриминацији, на којима је учествовало 60 запослених из Градске управе, школа и других локалних установа који директно раде са корисницима, као и 60 васпитача из предшколске установе „Чика Јова змај".
- Обука о мултикултуралности је обухватила 30 васпитача из предшколске установе и 50 наставника из основних школа у Пироту. Преко 80 ученица и ученика из свих школа је присуствовало радионицама о мултикултуралности.

Уместо закључка

Члан Градске управе: „Сви сегменти у оквиру пројекта и остварени резултати су нам били значајни."

Програм је препознатљив у заједници, али и у целом друштву. Публикације које су израђене и дистрибуиране током пројекта су допринеле још већој видљивости, као и филм о реализацији пројекта који је представљен на завршној конференцији, а пласиран на друштвеним мрежама Јутјуб и Фејсбук. Филм је, поводом обележавања Светског дана Рома, емитован на регионалној телевизији ТВ Пирот.

Образовни центар за жене Ромкиње

Назив општине/града: Град Прокупље
Веб-адреса општине/града: *www.prokuplje.org.rs*
Партнер(и): Удружење Рома „Прокупље"
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
56.592,30	90,00	50.933,07

Кратак опис пројекта

Пројекат „Образовни центар за жене Ромкиње" реализовао је Град Прокупље у сарадњи са Удружењем Рома „Прокупље", са којим има дугогодишњу успешну сарадњу. Овај пројекат је као постављени циљ имао да кроз успостављени Центар оснажи и додатно образује 60 жена о људским правима, правима жена, али и одговорном родитељству. Реализован пројекат је прва активност коју је Град Прокупље икада спроводио, а да у фокусу има Ромкиње. Такође, до сада није постојала сарадња између невладиног сектора и Општине, а овај пројекат је реализован удруженим снагама ромског удружења и градске управе и ова сарадња отворила је нов канал у комуникацији, али и у планирању и реализацији будућих активности.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

Ромска популација у граду Прокупљу, према подацима са последњег реализованог пописа становништва из 2011. године, чини 4,85% укупног становништва (2154 особе). Роми у урбаном делу Прокупља живе у две ромске махале (два дела града). Додатно, Роми повратници са територије Косова, њих око 250, живе у делу града који се назива Мала Губа. Највећи број Рома има завршену основну школу, један део њих поседује средњошколску диплому, а само неколико особа има завршено високо или више формално образовање. Роми у Прокупљу раде у локалним предузећима, јавним (комуналним) установама или као сезонски радници у околним селима поред Прокупља. Највећи део Рома у граду Прокупљу у потпуности је интегрисан у локалну заједницу. Деца иду у редовни школски систем, свим Ромима пружа се адекватна социјална заштита, као и здравствена нега. Град Прокупље и његови ранији и тренутни званичници радили су и раде на различитим активностима како би побољшали друштвено-економски статус ромске заједнице у Прокупљу. Током 2019. и 2020. године, захваљујући средствима Европске уније, саграђено је насеље за трајни смештај око 200 Рома повратника са Косова, а уређена су и корита река која су плавила ромска насеља. Са Међународном организацијом за миграције (ИОМ) тренутно се реализује пројекат који треба да економски оснажи око 250 Рома и Ромкиња и помогне им да нађу трајни извор прихода.

Циљеви пројекта

Главни циљ пројекта је било побољшање позиције Ромкиња у Прокупљу кроз оснивање Образовног центра за Ромкиње. Кроз овај Центар информисано је и образовано 60 жена Ромкиња из града Прокупља, и то о људским правима, правима жена, али и одговорном родитељству. Такође, успостављена је добра и плодоносна сарадња Града Прокупља и Удружења Рома „Прокупље", која је резултирала новим пројектима.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: 60 Ромкиња из Прокупља, Градска управа Града Прокупља, локална ромска организација цивилног друштва, Удружење Рома „Прокупље".

Индиректни корисници: локална заједница.

Спроведене активности

- Оснивање Образовног центра за Ромкиње.
- Избор 60 Ромкиња – учесница обука које су пројектом планиране.
- Реализација обука о родитељству, људским правима и социјалној комуникацији за 60 Ромкиња из Прокупља.

Постигнути резултати

- Нова знања о родитељству, људским правима и социјалној комуникацији стекло је 60 Ромкиња из Прокупља.
- Успостављена је званична сарадња између Градске управе Града Прокупља и Удружења Рома „Прокупље".
- Побољшана је социјална инклузија Рома у Прокупљу.

Уместо закључка

Члан Градске управе: „По први пут су жене у Прокупљу биле у могућности да учествују на обукама које је Град организовао, а и на онлајн обукама које су кроз пројекат спроведене. Већина је по први пут користила апликацију *Зум* за било какав вид обуке."

Образовање најмлађих генерација као покретачка основа – ЕГАЛ против дискриминације

Назив општине/града: Смедеревска Паланка
Веб-адреса општине/града: *https://www.smederevskapalanka.rs/*
Партнер(и): Центар за развој ромске заједнице „Амаро дром"
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
64.641,68	**88,65**	**57.304,84**

Кратак опис пројекта

Пројекат „ЕГАЛ" реализује општина Смедеревска Паланка у сарадњи са Центром за развој ромске заједнице „Амаро дром". Пројектом је предвиђено укључивање институција, невладиних организација, Центра за социјални рад, Дома здравља, основних школа, предшколских установа, Савета ромске националне мањине, Мобилног тима за инклузију Рома, који пружају активан допринос спровођењу као и унапређивању Локалног акционог плана у Смедеревској Паланци, а који предвиђа укљученост ромске заједнице у образовни систем током раног развоја. Мобилизација свих наведених актера помаже социјалну укљученост Рома и Ромкиња кроз образовање у Смедеревској Паланци. Пројекат „ЕГАЛ" указује на образовање као један важан инструмент са којим се може побољшати социјални положај ромске заједнице, јер је ромска заједница често суочена са дискриминацијом и неједнаким положајем у друштву управо због мањка образовања.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

У Смедеревској Паланци, према званичном попису, има 563 пунолетних Рома и Ромкиња, а незванични подаци са терена и РНВО кажу да их је око 1400. У Смедеревској Паланци има 6 ромских насеља, од чега су три подстандардна нехигијенска насеља. Ромска популација углавном обавља послове прикупљања и прераде секундарних сировина и сезонске послове. Веома мали број од укупног броја Рома има запослење. Кад је реч о школовању Рома, број средњошколаца је 319, број основаца 286, а број студената укупно 15.

Циљеви пројекта

Повећање броја ромске деце узраста до 3 до 7 година у образовном систему у раном развоју, боље постигнуће ромске деце која су у образовном систему, повећање броја средњошколаца и студената, пре свега међу младим Ромкињама, развијање међусекторске сарадње и јачање капацитета службеника у јавним институцијама и локалним установама.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: деца из предшколских установа и њихови родитељи, организације цивилног друштва, општина Смедеревска Паланка.

Индиректни корисници: образовне установе због плана транзиције и праћења број деце која су укључена у образовни процес, други родитељи из већинске заједнице, заједница у целини, васпитачи и стручни сарадници образовних установа, Дом здравља, медији, Савет ромске националне мањине, Мобилни тим.

Спроведене активности

- Одржане радионице психо-социјалне подршке са родитељима деце узраста од 3 до 5,5, година са темама о важности образовања.
- Одржане радионице са децом узраста од 3 до 5,5 и од 5,5, до 7 година на различите теме у зависности од узраста: важност образовања, прихватање различитости, мотивација за учење и развој ране писмености код деце.
- Израђен водич за решавање проблема на институционалном нивоу, који описује на пријемчив начин зашто је важно да деца буду део образовног система (подељено 500 примерака Водича током пројекта).
- Набављен дидактички материјал и школски прибор и тридесеторо деце „опремљено" за полазак у вртиће.
- Пружена подршка у савлађивању градива кроз додатне часове за двадесеторо деце током трајања школске године.
- Реализована обука за службенике институција о антидискриминацији и различитим нивоима и врстама дискриминације, њеном препознавању и поступању у институцијама.
- Израђена база података који се односе на ромско становништво, коју могу користити све институције.
- Одржано 6 координационих састанака са Мобилним тимом, начелницима општине са циљем унапређења Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома и Ромкиња у Смедеревској Паланци као стратешког документа.
- 500 грађана Смедеревске Паланке учествовало у анкети са циљем да се добије реална слика о мишљењу опште популације које се односи на антидискриминацију или дискриминацију према Ромима.
- Промовисана култура и традиција Рома кроз видео-спотове, вршњачке обуке, изложбу слика познатих Рома, штандове популарне ромске хране, културну манифестацију „Ромски таленти Смедеревске Паланке".
- Реализована кампања на друштвеним мрежама о антидискриминацији, активирана и израђена страница која обрађује теме Ромске културе и традиције *https://amarodrom.rs/*.

Постигнути резултати

- Побољшана су постигнућа код двадесеторо ромске деце кроз подршку и менторство у савлађивању препрека током похађања наставе у предшколским установама и у основним школама.
- Кроз 27 радионица које су подстицале позитивну атмосферу у породицама и утицале препознавање и посредно на смањење дискриминације оснажено је 30 родитеља из ромске популације.
- Подигнут је ниво свести код 50 службеника у локалним институцијама о постојању дискриминације у институцијама и врстама и начинима борбе против дискриминације.
- Кроз сарадњу са Мобилним тимом и Саветом ромске националне мањине разрађени су циљеви и активности новог локалног акционог плана за Роме за 2022. годину.
- Тридесеторо ученика основне школе је учествовало у осмишљавању часа интеркултуралности, где су ромска култура и традиција, обичаји и језик представљени ученицима који похађају старије разреде основне школе у циљу приближавања ромске културе и традиције већем броју ученика.
- У поређењу са претходним годинама, у припремни предшколски програм у 2020/2021. години уписан је већи број деце.
- Креиран је Водич за родитеље ромске националности који имају децу предшколског узраста, али и за све помагаче који су ангажовани у области социјалне инклузије и који пружају подршку Ромима у остваривању њихових права.

Уместо закључка

На основу овог пројекта, општина и партнери су позвани да учествују у још 5 пројеката са циљем да се унапреди положај ромске заједнице, а најважније је да је обезбеђена подршка тутора у образовању за све ученике из ромске заједнице током основног и средњег образовања у наредном периоду. Родитељи су изјавили да би желели да направе едукативни културни центар за децу и младе за све групације деце како би се сва деца лакше социјализовала.

Корисница пројекта: „Да ли може другачије? Да, сигурна сам да може! Да поштујемо различитост! Да поштујемо једни друге!"

Интеркултурализам и антидискриминација у Суботици

Назив општине/града: Град Суботица
Веб-адреса општине/града: *www.subotica.rs*
Партнер(и): Град Суботица и Едукативни центар Рома
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
65.430,50	**89,94**	**58.848,19**

Кратак опис пројекта

Активности пројекта су усмерене на борбу против дискриминације у образовању и промоцију равноправности ромске популације у Суботици. Општи циљ пројекта је стратешки заснован на мандату локалне самоуправе да ради на инклузивном и одрживом развоју заједнице. Многа истраживања и званични документи ЕУ јасно дефинишу везу између улагања у образовање и завршетка школе / школског постигнућа као исхода развоја у детињству. Такође, циљ пројекта је било и подстицање позитивног деловања локалне заједнице према ромској популацији кроз изградњу капацитета и унапређење компетенција запослених у јавном сектору, међукултурне активности и образовање младих.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

На територији града Суботице, на Попису становништва из 2011. године, 2959 особа се изјаснило да су припадници ромске националне заједнице. На основу процене Едукативног центра Рома, на територији Суботице живи око 4000 припадника ромске националне мањине. Због различитих спољних утицаја, ромска заједница је хетерогена у више сегмената: по радном ангажовању (незапослена лица – највећи број, трговци – већина ради у сивој зони и остварује приходе на бувљаку и Млечној пијаци, музичари, мања група Рома која се генерацијски бави прошењем, сакупљачи секундарних сировина, редовно запослено свега 1,90% њих), по религији (исламска вероисповест – највећи број, православна, католичка, мање верске заједнице), територијалној припадности (домицилно становништво; породице са југа Србије, из околине Лесковца – имају пребивалиште и живе најмање 20 година на територији Суботице; расељена лица са Косова – око 2500 особа, а око 90% расељених лица се одјавило са Косова и има пребивалиште у Суботици; десетак породица избеглих из бивших република Југославије, лица из Македоније, од којих нека поседују српско држављанство, а нека су још увек

македонски држављани, али живе више од 20 година у Суботици; депортована лица из Западне Европе која су враћена на основу Споразума о реадмисији – у овој групи присутни су сви претходно наведени, али их издвајамо због специфичности које их карактеришу). Све наведене разлике повезује национална припадност, и сви они су укључени у реализацију Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома за период 2017–2021, који представља најважнији стратешки документа за социјалну инклузију Рома и Ромкиња у Суботици.

Циљеви пројекта

Општи циљ пројекта је допринос активностима усмереним на борбу против дискриминације у образовању и промоцији равноправности ромске популације у граду Суботици. Заснован је на мандату локалне самоуправе да ради на инклузивном и одрживом развоју заједнице. У складу са тим су дефинисани специфични циљеви усмерени на подстицање позитивног деловања локалне заједнице према ромској популацији кроз изградњу капацитета и унапређење компетенција запослених у јавном сектору, међукултурне активности и образовање младих. На тај начин је идеја пројекта дошла до различитих структура: младих, запослених у локалној самоуправи, просветних радника, припадника других националних заједница. Индиректни корисник наших активности је шира друштвена заједница.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: ученици основних школа са израженим процентом ученика ромске националности, чланови савета месних заједница у којима станује највећи део ромске популације, наставници и ромска заједница у целини.

Индиректни корисници: сви грађани града Суботице.

Спроведене активности

- Набављена опрема (6 интерактивних табли са пројекторима и два лаптопа) за за 5 основних школа у којима је већи проценат ученика ромске националности (ОШ „Сечењи Иштван", ОШ „Ђуро Салај", ОШ „Матко Вуковић" у Суботици, ОШ „Хуњади Јанош" у Чантавиру и ОШ „Вук Караџић" у Бајмоку) и партнере на пројекту (Едукативни центар Рома и Град Суботица).
- Припремљен приручник „Интеркултурална слагалица" – мали водич за неговање интеркултуралности у школи на српском, мађарском и ромском.
- Одржане радионице у 4 месне заједнице на тему интеркултуралности и обуке за савете месних заједница.
- Одржана обука на тему интеркултуралности за запослене у Градској управи Града Суботице.
- Одржане обуке за наставнике и радионице са децом из пет основних школа на тему интеркултуралности.

- Организован ликовни и литерарни конкурс за ученике 5 основних школа на тему интерклутуралности.
- Припремљен интеркултурни часопис „Мозаик", у чијем састављању су узеле учешће све националне заједнице у Суботици.
- Пројекат промовисан путем Фејсбук странице и кроз локалне и покрајинске медије.

Постигнути резултати

- Подељено је 300 примерака приручника „Интеркултурална слагалица", који се активно се користио приликом одржавања радионица са децом у основним школама.
- Преко 200 учесника је присуствовало радионицама на тему интеркултуралности.
- Обуци на тему интеркултуралности присуствовала су 23 службеника из Градске управе Града Суботице.
- На радионицама на тему интеркултуралности активно је учествовало 30 наставника и 400 ученика из пет основних школа.
- Преко 400 радова ученика из 5 основних је пристигло на ликовни и литерарни конкурс „У мом граду живе људи".
- Објављена су три издања интеркултурног часописа „Мозаик".

Уместо закључка

Ромска заједница је, кроз различите активности, укључена у постојећи друштвени систем како би заједно са другим учесницима представила своје националне и људске вредности. На пример, ликовни и литерарни конкурс под називом „У мом граду живе људи" је дао могућност да ученици из основних школа покажу своје виђење друштвене различитости. Текстови и цртежи показују да је млади препознају и прихватају као саставни део свакодневног живота. Билтен „Мозаик", као јединствен заједнички продукт националних заједница, креирали су представници удружења Рома, Немаца, Црногораца, Буњеваца, Хрвата, Русина, Македонца и Словенаца који су окупљени у неформалну мрежу Савез националних заједница Суботице. Заједничка креација је охрабрила учеснике да јавно кажу да би желели да се овакав програм и даље подржава.

Један од учесника, креатор Билтена: „МОЗАИК је јединствен и може многим заједницама и регионима да буде пример. Разбијање предрасуда почиње од успостављања комуникације, прихватања чињенице да различитости постоје и да су планирани заједнички наступи основа за даљу будућност."

Stalna konferencija gradova i opština
Овај пројекат финансира Европска унија
#ЕУ ЗА ТЕБЕ
ПРИРУЧНИК „ИНТЕРКУЛТУРАЛНА СЛАГАЛИЦА"
- МАЛИ ВОДИЧ ЗА НЕГОВАЊЕ ИНТЕРКУЛТУРАЛНОСТИ У ШКОЛИ -
INTERKULTURÁLIS KIRAKÓS KÉZIKÖNYV
- AZ INTERKULTURALITÁS ÁPOLÁSÁNAK KALAUZA AZ ISKOLÁBAN -
AŽUTIMASKO LIL „INTERKULTURALNO LAČHARDIPE"
- ČIKNO VAČARDIMATARI PALO LESAMALIPE INTERKULTURAKO ANDO SIKAVNO THAN -

Јачање капацитета локалних и ромских заједница на територији Шапца за инклузивне процесе – УКЉУЧИМО СЕ (Кључ за инклузију)

Назив општине/града: Град Шабац
Веб-адреса општине/града: *www.sabac.rs*
Партнер(и): Екуменска хуманитарна организација из Новог Сада и Висока школа социјалног рада из Београда
Трајање пројекта у месецима: 18

Укупна вредност пројекта (ЕУР)	Проценат донације ЕУ (%)	Вредност донације ЕУ (ЕУР)
59.627,58	90,00	53.664,82

Кратак опис пројекта

Циљ пројекта је подизање нивоа свести о препознавању дискриминације и начинима за њено ефективно превазилажење. Као инструменти за постизање циља изабране су обуке и анкетирање припадника ромске заједнице у ромским насељима како би се кроз непосредан рад утврдили специфични проблеми са којима се суочавају припадници ромске заједнице у Шапцу и дефинисали приоритети и потребе у циљу унапређења квалитета живота. Кроз обуке, које су значајан вид неформалног образовања, полазници стичу додатна знања и унапређују своје личне и професионалне компетенције, које им омогућавају препознавање дискриминације и адекватно реаговање у случају дискриминације.

Ситуација у општини/граду која се односи на ромску популацију

На територији града Шапца, према званичним статистичким подацима, живе 1902 припадника ромске популације, мада невладин сектор процењује да је тај број већи и да износи око 8000. Укупан број ромских насеља је 36 и већина насеља се сматра неформалним јер, осим прикључка за електричну енергију, не поседују остале инфраструктурне прикључке. Ромска насеља су најчешће на ободима села, а објекти нису легализовани. У граду делују три ромска удружења, која кроз различите активности које реализују у значајној мери подстичу припаднике ромске заједнице на образовање и радно ангажовање. У последњих неколико година примећује се да значајно мањи број деце из ромских породица напушта основно образовање. Град Шабац у партнерству са Предшколском установом „Наше дете" реализује пројекат „Инклузивно предшколско

образовање", чији је основни циљ укључивање ромске деце из сеоског подручја у предшколске групе и интензиван инклузивни рад са њима. Мобилни тим за инклузију Рома, на основу теренских посета породицама у ромским насељима, континуирано ће анализирати њихове потребе и на основу њих дефинисати различите мере и активности са циљем побољшања квалитета живота ромске популације.

Циљеви пројекта

Пројекат доприноси оснаживању и унапређењу друштвеног положаја ромске заједнице на територији града Шапца. Циљ је био оснивање мреже за инклузију Рома, кроз коју ће припадници ромске заједнице добијати све неопходне информације о могућностима и условима за остваривање одређених права. Мрежа има 22 члана и чине је представници Града, установа и удружења у чијој надлежности су и активности којима се може унапредити живот ромске заједнице на територији града. Подизањем капацитета Мреже за инклузију Рома, као одрживог тела, и покретањем различитих иницијатива и реализацијом активности, доприноси се смањењу дискриминације, социјалне искључености и неједнакости припадника ромске популације. Чланови Мреже за инклузију Рома, кроз овај пројекат, додатно су обучени за рад са припадницима ромске популације. У наредном период Мрежа ће наставити свој рад и деловање и биће покретач различитих иницијатива како би се живот припадника ромске заједнице унапредио. Такође, пројектом је подигнут и ниво знања и свести припадника ромске популације о препознавању дискриминације и реаговању на дискриминаторно поступање, као и представника локалних медија о аутентичним културолошким вредностима ромске заједнице.

Циљне групе и остале заинтересоване стране које су учествовале у пројекту

Директни корисници: припадници ромске заједнице, волонтери који су припадници ромске популације и који су обучени за препознавање дискриминације и предузимање адекватних мера због таквог поступања, представници медија, као и професионалци који се у свом раду на различите начине баве и темама значајним за живот Рома.

Индиректни корисници: грађани Шапца, невладине организације, локална самоуправа, јавне установе.

Спроведене активности

- Формирана Мрежа за инклузију Рома као оперативно тело које ће наставити своје деловање и по завршетку пројекта; Мрежа (МИР) у наредном периоду припремиће локални акциони план за унапређење положаја Ромкиња и Рома на територији града Шапца.
- Ангажовање асистента координатора за ромска питања, који је извршио анкетирање породица у ромским насељима и приредио базу података, која ће бити редовно ажурирана и допуњавана подацима значајним за бољу инклузију ромских породица.

- Реализоване обуке за ромске волонтере, представнике медија и чланове Мреже за инклузију Рома.
- Реализован је фестивал „Плесом кроз бајку", који је, кроз заједнички рад ромске деце и деце из опште популације ангажоване у културно-уметничком друштву, као циљ имао представљање традиционалних ромских игара и ромске културе и промовисање културног идентитета Рома и разбијање предрасуда шире јавности.
- Пилотирана два пројекта – „Мобилни вртић" и „Мобилна школица" са циљем да омогуће бољи приступ деци из ромске популације како би она стекла одређена сазнања, развила самосталност, усвојила нове ставове и вредносне норме, као и одређене вештине и знања.
- Креиран приручник који ће послужити волонтерима који су прошли обуке у њиховим настојањима да утичу на промене у свом окружењу у циљу боље инклузије Рома/Ромкиња.
- Израђени инфо-лифлети о активностима Мреже (МИР), који такође садрже и информације о основним људским правима, праву на социјалну заштиту, значају и улози образовања и о томе како препознати дискриминацију.

Постигнути резултати

- Анкетирано је 300 породица у ромским насељима.
- Спроведене су обуке за волонтере: 8 обука за препознавање дискриминације (до 10 учесника), 4 за пружање психо-социјалне подршке деци и младима (до 10 учесника), 2 за формирање кутка за подршку (до 10 учесника).
- Спроведене су обуке за професионалце, представнике НВО који раде на терену – 2 обуке (до 10 учесника).
- Спроведена је обука за представнике медија (до 5 учесника).
- Израђен је Приручник (садржи 3 модула).
- Успостављена је Мрежа за инклузију Рома, која има 22 члана.
- Покренута је „Мобилна школица" у основној школи у Мачванском Причиновићу и Табановићу.
- Покренут је „Мобилни вртић" у предшколској групи у вртићу у Мачванском Причиновићу и Табановићу.

Уместо закључка

У оквиру фестивала „Плесом кроз бајку" организован је и литерарни конкурс под називом „Различити, а ипак исти", што је назив који на најбољи начин истиче оно што је најважније, а то је поштовање различитости, јер смо сви људи, без обзира на расу, пол, језик, веру, образовање итд.

Стална конференција
градова и општина

Савез градова и општина Србије

Македонска 22/VIII
11000 Београд
Србија

Тел: 011 3223 446
Факс: 011 3221 215
E-mail: secretariat@skgo.org

www.skgo.org
www.facebook.com/skgo.sctm
www.twitter.com/skgo_sctm